LAUPEH | AIDEN’S STUDY CORNER

GEOGRAFI TINGKATAN 1

KSSM | Sesi 2026

560 objektif, nota dan penerangan

14 bab lengkap

40 objektif + 10 berstruktur + 5 huraian setiap bab.

Termasuk Bab 14: Panduan Kerja Lapangan.

Kenal tempat. Fahami pola. Jelaskan sebab.

Nama: _____

Rujukan: DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016, dan buku teks KPM/Era Visi 2016. Tahun terbitan dokumen berbeza daripada sesi murid 2026.

Latihan tambahan asli berbantu AI. Bukan soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Semakan guru bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru.

Kandungan | Bab 1-7

Halaman di bawah merujuk PDF ini. Rujukan pada soalan merujuk halaman bercetak buku teks KPM.

Bab 1 | Arah

Nota & objektif: 4

Bab 2 | Kedudukan

Nota & objektif: 22

Bab 3 | Peta Lakar

Nota & objektif: 43

Bab 4 | Lakaran Peta Malaysia

Nota & objektif: 61

Bab 5 | Bumi

Nota & objektif: 78

Bab 6 | Bentuk Muka Bumi

Nota & objektif: 95

Bab 7 | Saliran

Nota & objektif: 113

Kandungan | Bab 8-14

Bab 8 | Penduduk di Malaysia

Nota & objektif: 131

Bab 9 | Petempatan di Malaysia

Nota & objektif: 149

Bab 10 | Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara

Nota & objektif: 169

Bab 11 | Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara

Nota & objektif: 187

Bab 12 | Sumber Air

Nota & objektif: 205

Bab 13 | Sisa Domestik

Nota & objektif: 222

Bab 14 | Panduan Kerja Lapangan

Nota & objektif: 239

Kod KL bagi Bab 14 ialah rujukan kepada Panduan Kerja Lapangan, bukan Standard Pembelajaran bernombor. Latihan tidak menggantikan kerja lapangan sebenar.

Agihan markah dan tahap kesukaran ialah panduan ulang kaji LauPeh, bukan format peperiksaan rasmi.

BAB 01 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Arah

Nota, contoh dan 40 objektif

Belajar mengenal lapan arah mata angin, menggunakan matahari dan kompas, serta menentukan bearing sudutan dari titik rujukan yang betul.

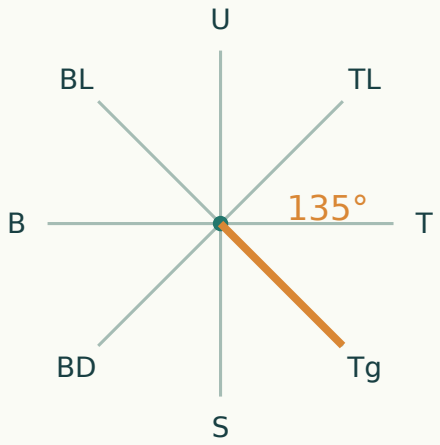
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 1-11 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Dari mana? Ke arah mana?

Lakaran penerangan asli LauPeh

1. Tetapkan titik rujukan

Utara dilukis pada titik tempat anda bermula.

2. Ikut arah jam

Ukur dari utara ke garisan tempat yang dituju.

Bearing bermula pada utara di titik rujukan, kemudian diukur mengikut arah jam. Contoh: 135° ke tenggara.

Nota dan contoh berlangkah

1.1 Arah Mata Angin

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

Arah menerangkan hala sesuatu tempat daripada tempat lain. Sebelum menjawab, kenal pasti tempat yang menjadi titik rujukan. Empat arah utama ialah utara, timur, selatan dan barat. Empat arah perantaraan berada di antara arah utama. Hubungan arah boleh berubah apabila titik rujukan ditukar, walaupun kedua-dua tempat tidak bergerak.

• Arah utama: utara (U), timur (T), selatan (S) dan barat (B).

• Arah perantaraan: timur laut (TL), tenggara (Tg), barat daya (BD) dan barat laut (BL).

• Mengikut pusingan jam dari utara: U, TL, T, Tg, S, BD, B, BL.

• Timur laut berada antara utara dengan timur; barat daya berada antara selatan dengan barat.

• Arah bertentangan termasuk U dengan S, T dengan B, TL dengan BD dan Tg dengan BL.

Contoh berlangkah: Rumah Ali berada tepat di timur sekolah. Apakah arah sekolah dari rumah Ali?

1. Tetapkan rumah Ali sebagai titik rujukan kerana soalan menyebut dari rumah Ali.

2. Rumah berada di timur sekolah. Arah kembali adalah arah yang bertentangan.

3. Pasangkan timur dengan barat.

Jawapan: Sekolah berada di barat rumah Ali.

Elak silap: Jangan menukar tempat rujukan dengan tempat yang dicari arahnya.

Cuba: Apakah arah di antara selatan dengan timur?

Tenggara.

1.2 Menentukan Arah Menggunakan Matahari

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

Matahari boleh menjadi panduan umum untuk mengenal arah. Dalam kaedah asas buku teks, arah matahari terbit dijadikan panduan timur dan arah terbenam dijadikan panduan barat. Setelah satu arah dikenal pasti, kedudukan hadapan, belakang, kiri dan kanan badan membantu menentukan arah lain. Pastikan arah yang sedang dihadapi dinyatakan dengan jelas.

• Bumi berputar pada paksinya dari barat ke timur.

• Akibat putaran ini, matahari kelihatan terbit di sebelah timur dan terbenam di sebelah barat.

• Apabila menghadap arah matahari terbit, hadapan ialah timur dan belakang ialah barat.

• Dalam kedudukan menghadap timur, tangan kiri menunjukkan utara dan tangan kanan menunjukkan selatan.

• Jika badan dipusingkan, hubungan kiri dan kanan dengan arah mata angin turut berubah.

Contoh berlangkah: Dina menghadap arah matahari terbenam. Tentukan arah di belakang dan di sebelah kirinya.

1. Arah matahari terbenam dijadikan panduan barat.

2. Jika menghadap barat, arah bertentangan di belakang ialah timur.

3. Bayangkan diri menghadap barat; sebelah kiri menghala ke selatan.

Jawapan: Belakang Dina ialah timur dan sebelah kirinya ialah selatan.

Elak silap: Kiri tidak sentiasa utara. Hubungannya bergantung pada arah yang dihadapi.

Cuba: Seorang murid menghadap timur. Apakah arah di sebelah kanannya?

Selatan.

1.3 Menentukan Arah Menggunakan Kompas

Buku teks KPM hlm. 4-5 | Rujukan 1.1.3

Kompas membantu menentukan arah melalui jarum dan tanda arah pada pemukanya. Penggunaan yang betul memerlukan tempat yang rata dan jauh daripada objek besi yang boleh mengganggu jarum. Selepas kompas diorientasikan, arah objek dibaca daripada titik pemerhatian yang dipilih. Catat titik rujukan supaya orang lain memahami arah yang dinyatakan.

• Bahagian asas kompas ialah perumah, pemuka dan jarum kompas.

• Pilih objek yang hendak dikenal pasti arahnya dan berdiri di titik rujukan.

• Letakkan kompas pada permukaan rata serta jauhi objek besi seperti tiang atau kerusi besi.

• Orientasikan kompas dengan memadankan tanda utara pada pemuka dengan hujung jarum yang menunjukkan utara.

• Selepas jarum stabil dan kompas diorientasikan, baca arah objek berbanding titik rujukan.

Contoh berlangkah: Aiden mahu menentukan arah perpustakaan dari pintu pagar sekolah. Apakah urutannya?

1. Berdiri di pintu pagar dan kenal pasti perpustakaan.

2. Letakkan kompas pada permukaan rata yang jauh daripada objek besi.

3. Orientasikan kompas dengan memadankan tanda U dengan hujung jarum utara.

4. Baca arah perpustakaan dan catat pintu pagar sebagai titik rujukan.

Jawapan: Arah ditentukan dari pintu pagar setelah kompas rata, jauh daripada besi dan diorientasikan.

Elak silap: Memusingkan badan sahaja tidak memastikan kompas telah diorientasikan. Tanda arah pada pemuka perlu dipadankan dengan jarum.

Cuba: Mengapakah kompas tidak sesuai diletakkan betul-betul di sebelah tiang besi?

Objek besi boleh mengganggu arah jarum kompas.

1.4 Bearing Sudutan

Buku teks KPM hlm. 6-8 | Rujukan 1.1.4

Bearing sudutan menyatakan arah menggunakan sudut dalam darjah. Sudut bermula dari utara pada titik rujukan dan diukur mengikut arah pusingan jam sehingga garis menuju objek. Oleh itu, arah dan titik rujukan mesti dikenal pasti dahulu. Jangka sudut membantu mengukur sudut, termasuk bearing yang melebihi 180°.

• Unit bearing ialah darjah (°), dengan utara sebagai arah permulaan 0° atau 360°.

• Bearing utama: timur 90°, selatan 180° dan barat 270°.

• Bagi bearing Y dari X, titik rujukannya ialah X. Sambungkan X dengan Y menggunakan garis lurus.

• Lukis arah utara di titik rujukan, letakkan pusat jangka sudut di situ dan mulakan bacaan dari utara mengikut pusingan jam.

• Untuk objek di bahagian barat, bearing boleh diperoleh dengan menambah 180° kepada sudut yang diukur dari selatan menuju objek melalui barat.

• Semak skala jangka sudut. Bacaan yang diambil lawan arah jam dari utara bukan bearing yang diminta.

Contoh berlangkah: Garisan dari P ke Q berada 50° ke barat dari arah selatan. Cari bearing Q dari P.

1. P ialah titik rujukan.

2. Dari utara mengikut pusingan jam hingga selatan ialah 180°.

3. Teruskan 50° melalui bahagian barat untuk sampai ke garisan PQ.

Jawapan: Bearing Q dari P ialah 180° + 50° = 230°.

Elak silap: Jangan meletakkan pusat jangka sudut pada destinasi apabila soalan meminta bearing destinasi dari titik rujukan.

Cuba: Objek berada tepat di barat titik rujukan. Berapakah bearingnya?

270°.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah yang diterangkan oleh arah?

A. Hala sesuatu tempat dari tempat lain

B. Ketinggian sesuatu bukit

C. Jumlah penduduk sesuatu tempat

D. Jarak sebenar antara dua bandar

B1Q01 | Asas | 1.1

02. Pasangan manakah terdiri daripada arah mata angin utama sahaja?

A. Utara dan tenggara

B. Selatan dan barat laut

C. Timur dan barat

D. Timur laut dan barat daya

B1Q02 | Asas | 1.1

03. Apakah arah di antara utara dengan timur?

A. Barat laut

B. Timur laut

C. Tenggara

D. Barat daya

B1Q03 | Asas | 1.1

04. Apakah arah yang bertentangan dengan selatan?

A. Barat

B. Tenggara

C. Timur

D. Utara

B1Q04 | Asas | 1.1

05. Dalam panduan asas menentukan arah, matahari terbit dijadikan petunjuk arah ___.

A. utara

B. barat

C. timur

D. selatan

B1Q05 | Asas | 1.2

06. Apakah arah putaran bumi pada paksinya?

A. Selatan ke utara

B. Barat ke timur

C. Utara ke selatan

D. Timur ke barat

B1Q06 | Asas | 1.2

07. Murid sedang menghadap timur. Tangan kirinya menunjukkan arah ___.

A. tenggara

B. selatan

C. barat

D. utara

B1Q07 | Asas | 1.2

08. Arah matahari terbenam dijadikan panduan bagi arah ___.

A. selatan

B. utara

C. barat

D. timur

B1Q08 | Asas | 1.2

09. Alat manakah digunakan khusus untuk mengenal pasti arah mata angin?

A. Tolok hujan

B. Termometer

C. Penimbang

D. Kompas

B1Q09 | Asas | 1.3

10. Bahagian kompas manakah yang bergerak untuk membantu menunjukkan utara?

A. Jarum kompas

B. Perumah

C. Tali pengikat

D. Penutup

B1Q10 | Asas | 1.3

11. Bagaimanakah permukaan yang sesuai untuk meletakkan kompas?

A. Bergerak-gerak

B. Condong

C. Rata

D. Curam

B1Q11 | Asas | 1.3

12. Objek manakah perlu dijauhi semasa menggunakan kompas?

A. Buku latihan

B. Kertas kosong

C. Tiang besi

D. Pembaris plastik

B1Q12 | Asas | 1.3

13. Apakah unit bearing sudutan?

A. Darjah

B. Meter

C. Minit perjalanan

D. Kilometer

B1Q13 | Asas | 1.4

14. Dari arah manakah bearing sudutan mula diukur?

A. Timur

B. Selatan

C. Utara

D. Barat

B1Q14 | Asas | 1.4

15. Bagaimanakah arah pusingan untuk mengukur bearing sudutan?

A. Ke arah selatan sahaja

B. Lawan arah pusingan jam

C. Dari objek kembali ke utara tanpa aturan

D. Mengikut arah pusingan jam

B1Q15 | Asas | 1.4

16. Berapakah bearing bagi arah timur?

A. 90°

B. 360°

C. 270°

D. 180°

B1Q16 | Asas | 1.4

17. Susunan manakah menunjukkan empat arah perantaraan mengikut pusingan jam bermula di timur laut?

A. Timur laut, barat laut, barat daya, tenggara

B. Timur laut, tenggara, barat daya, barat laut

C. Timur laut, tenggara, barat laut, barat daya

D. Timur laut, barat daya, tenggara, barat laut

B1Q17 | Faham | 1.1

18. Dalam rajah kawasan rekaan, apakah arah perpustakaan dari P?

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

A. Utara

B. Timur

C. Barat

D. Selatan

B1Q18 | Faham | 1.1

19. Dalam rajah kawasan rekaan, apakah arah kebun dari P?

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

A. Barat daya

B. Barat laut

C. Tenggara

D. Timur laut

B1Q19 | Faham | 1.1

20. Klinik berada tepat di barat P. Apakah arah P dari klinik?

A. Selatan

B. Barat

C. Utara

D. Timur

B1Q20 | Faham | 1.1

21. Nora menghadap timur. Bangsal berada di sebelah kanan badannya. Apakah arah bangsal dari Nora?

A. Utara

B. Selatan

C. Timur

D. Barat

B1Q21 | Faham | 1.2

22. Seorang murid menghadap arah matahari terbenam. Apakah arah di belakangnya?

A. Barat

B. Timur

C. Utara

D. Selatan

B1Q22 | Faham | 1.2

23. Mengapakah arahan "kiri ialah utara" perlu disertai maklumat arah yang dihadapi?

A. Semua orang mempunyai arah utara berbeza

B. Utara berubah setiap jam

C. Kiri badan bergantung pada arah orang itu menghadap

D. Kompas tidak mempunyai tanda kiri

B1Q23 | Faham | 1.2

24. Matahari terlindung oleh awan ketika murid mahu menentukan arah. Alat manakah paling sesuai membantu tugas itu?

A. Jangka lukis

B. Kompas

C. Jam randik

D. Penimbang

B1Q24 | Faham | 1.2

25. Selepas kompas diletakkan rata dan jauh daripada besi, apakah tindakan sebelum membaca arah objek?

A. Tutup pemuka kompas

B. Orientasikan kompas

C. Ukur suhu kompas

D. Pindahkan objek sasaran

B1Q25 | Faham | 1.3

26. Apakah maksud mengorientasikan kompas dalam latihan ini?

A. Memadankan tanda U dengan hujung jarum yang menunjukkan utara

B. Membalikkan kompas supaya pemukanya ke bawah

C. Menghalakan tanda U ke mana-mana objek sasaran

D. Memusingkan jarum dengan tangan sehingga berhenti

B1Q26 | Faham | 1.3

27. Bacaan kompas berubah apabila didekatkan kepada kerusi besi. Apakah tindakan yang sesuai?

A. Catat kedua-dua arah sebagai sama betul

B. Tekan jarum supaya tidak bergerak

C. Jauhkan kompas daripada kerusi besi dan orientasikan semula

D. Pilih bacaan yang paling disukai

B1Q27 | Faham | 1.3

28. Aina menulis "dewan di utara" selepas menggunakan kompas. Apakah maklumat yang perlu ditambah supaya catatannya jelas?

A. Warna dewan

B. Tempat Aina berdiri sebagai titik rujukan

C. Bilangan tingkap dewan

D. Nama jenama kompas

B1Q28 | Faham | 1.3

29. Untuk mengukur bearing menara dari jambatan, di manakah pusat jangka sudut diletakkan?

A. Jambatan

B. Mana-mana sudut kertas

C. Menara

D. Titik tengah antara kedua-duanya

B1Q29 | Faham | 1.4

30. Objek berada tepat di selatan titik rujukan. Berapakah bearingnya?

A. 90°

B. 270°

C. 45°

D. 180°

B1Q30 | Faham | 1.4

31. Arah barat laut berada tepat di tengah antara barat dengan utara. Apakah bearingnya?

A. 135°

B. 45°

C. 315°

D. 225°

B1Q31 | Faham | 1.4

32. Garisan ke objek berada 60° dari selatan menuju barat. Apakah bearing objek itu?

A. 300°

B. 240°

C. 120°

D. 60°

B1Q32 | Faham | 1.4

33. Dari P, sebuah pondok terletak 100 m ke timur dan 100 m ke utara. Apakah arah pondok dari P?

A. Barat daya

B. Tenggara

C. Timur laut

D. Barat laut

B1Q33 | Aplikasi | 1.1

34. Rumah Hana berada di tenggara kedai. Apakah arah kedai jika rumah Hana dijadikan titik rujukan?

A. Tenggara

B. Barat daya

C. Timur laut

D. Barat laut

B1Q34 | Aplikasi | 1.1

35. Faris menghadap timur dan mendepakan tangan. Dia kemudian berpusing setengah pusingan. Apakah arah yang ditunjukkan tangan kanannya sekarang?

A. Utara

B. Timur

C. Barat

D. Selatan

B1Q35 | Aplikasi | 1.2

36. Maya menghadap timur berdasarkan panduan matahari terbit. Sebuah pokok berada serong di antara hadapan dengan kanan Maya, pada jarak yang sama ke timur dan selatan. Apakah arah pokok?

A. Barat daya

B. Barat laut

C. Timur laut

D. Tenggara

B1Q36 | Aplikasi | 1.2

37. Kompas diletakkan condong di atas kerusi besi. Pembetulan manakah menangani kedua-dua masalah?

A. Pindahkan ke permukaan rata yang jauh daripada besi, kemudian orientasikan semula

B. Pegang jarum sambil menegakkan kerusi

C. Baca arah dengan lebih cepat sebelum jarum bergerak

D. Pusingkan kerusi tanpa memindahkan kompas

B1Q37 | Aplikasi | 1.3

38. Arah menara diperiksa dari pintu pagar dan kemudian dari kantin. Mengapakah dua catatan arah mungkin berbeza walaupun kompas digunakan dengan betul?

A. Utara bergantung pada nama bangunan

B. Kompas hanya berfungsi sekali

C. Menara mesti bergerak mengikut pemerhati

D. Titik rujukan telah berubah

B1Q38 | Aplikasi | 1.3

39. Dari titik P, garisan ke Q berada 25° ke barat dari utara. Berapakah bearing Q dari P?

A. 335°

B. 155°

C. 25°

D. 205°

B1Q39 | Aplikasi | 1.4

40. Seorang murid mengukur 110° dari arah selatan melalui barat hingga garisan PQ. P ialah titik rujukan. Apakah bearing Q dari P?

A. 290°

B. 70°

C. 110°

D. 250°

B1Q40 | Aplikasi | 1.4

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 C**	**03 B**	**04 D**	**05 C**	**06 B**	**07 D**	**08 C**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 A**	**14 C**	**15 D**	**16 A**
17 B	**18 B**	**19 D**	**20 D**	**21 B**	**22 B**	**23 C**	**24 B**
25 B	**26 A**	**27 C**	**28 B**	**29 A**	**30 D**	**31 C**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 A**	**36 D**	**37 A**	**38 D**	**39 A**	**40 A**

01. A | Hala sesuatu tempat dari tempat lain

Arah menerangkan hala tempat yang dituju daripada satu tempat rujukan.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

02. C | Timur dan barat

Timur dan barat ialah arah utama; pilihan lain mengandungi arah perantaraan.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

03. B | Timur laut

Timur laut terletak antara utara dengan timur.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

04. D | Utara

Utara dan selatan ialah pasangan arah bertentangan.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

05. C | timur

Arah matahari terbit dijadikan panduan timur.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

06. B | Barat ke timur

Bumi berputar dari barat ke timur, menyebabkan matahari kelihatan bergerak dari timur ke barat.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

07. D | utara

Apabila menghadap timur, kiri ialah utara dan kanan ialah selatan.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

08. C | barat

Dalam panduan asas ini, matahari terbenam menunjukkan barat.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

09. D | Kompas

Kompas digunakan untuk menentukan arah.

Buku teks KPM hlm. 4 | Rujukan 1.1.3

10. A | Jarum kompas

Jarum kompas menjadi panduan arah utara.

Buku teks KPM hlm. 4 | Rujukan 1.1.3

11. C | Rata

Kompas diletakkan pada permukaan rata untuk penggunaan yang betul.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

12. C | Tiang besi

Tiang besi boleh mengganggu arah jarum kompas.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

13. A | Darjah

Sudut bearing dinyatakan dalam darjah.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

14. C | Utara

Bearing bermula dari utara pada titik rujukan.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

15. D | Mengikut arah pusingan jam

Bearing diukur dari utara mengikut arah pusingan jam.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

16. A | 90°

Satu suku pusingan ialah 90°.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

17. B | Timur laut, tenggara, barat daya, barat laut

Daripada timur laut, arah perantaraan seterusnya ialah tenggara, barat daya dan barat laut.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

18. B | Timur

Perpustakaan terletak di sebelah timur P.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

19. D | Timur laut

Kebun berada antara utara dengan timur P.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

20. D | Timur

Arah kembali daripada barat menuju P ialah timur.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

21. B | Selatan

Apabila Nora menghadap timur, sebelah kanannya ialah selatan.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

22. B | Timur

Belakang seseorang yang menghadap barat ialah timur.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

23. C | Kiri badan bergantung pada arah orang itu menghadap

Kiri hanya bersamaan utara apabila orang itu menghadap timur.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

24. B | Kompas

Kompas membolehkan murid menentukan arah melalui jarumnya.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

25. B | Orientasikan kompas

Kompas perlu diorientasikan sebelum arah objek dibaca.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

26. A | Memadankan tanda U dengan hujung jarum yang menunjukkan utara

Orientasi yang betul memadankan tanda utara dengan hujung jarum utara.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

27. C | Jauhkan kompas daripada kerusi besi dan orientasikan semula

Objek besi boleh mengganggu jarum. Bacaan perlu diambil semula di tempat sesuai.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

28. B | Tempat Aina berdiri sebagai titik rujukan

Catatan arah perlu menyatakan titik rujukan, contohnya dewan di utara pintu pagar.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

29. A | Jambatan

Bearing menara dari jambatan bermula di jambatan.

Buku teks KPM hlm. 7 | Rujukan 1.1.4

30. D | 180°

Setengah pusingan jam dari utara bernilai 180°.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

31. C | 315°

Titik tengah antara 270° dengan 360° ialah 315°.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

32. B | 240°

180° + 60° = 240°.

Buku teks KPM hlm. 8 | Rujukan 1.1.4

33. C | Timur laut

Pergerakan timur dan utara yang sama membentuk arah timur laut.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

34. D | Barat laut

Apabila titik rujukan ditukar ke rumah, kedai berada di barat laut.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

35. A | Utara

Apabila menghadap barat, sebelah kanan ialah utara.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

36. D | Tenggara

Gabungan timur dengan selatan pada jarak sama memberi tenggara.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

37. A | Pindahkan ke permukaan rata yang jauh daripada besi, kemudian orientasikan semula

Permukaan rata dan jarak daripada besi diperlukan sebelum kompas diorientasikan semula.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

38. D | Titik rujukan telah berubah

Perubahan titik rujukan boleh mengubah arah relatif menara.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

39. A | 335°

Pusingan jam dari utara hampir lengkap: 360° − 25° = 335°.

Buku teks KPM hlm. 8 | Rujukan 1.1.4

40. A | 290°

Bearing ialah 180° + 110° = 290°.

Buku teks KPM hlm. 8 | Rujukan 1.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 02 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Kedudukan

Nota, contoh dan 40 objektif

Nyatakan lokasi dengan titik rujukan yang jelas, kemudian gunakan persilangan latitud dan longitud untuk menentukan kedudukan pada glob atau peta.

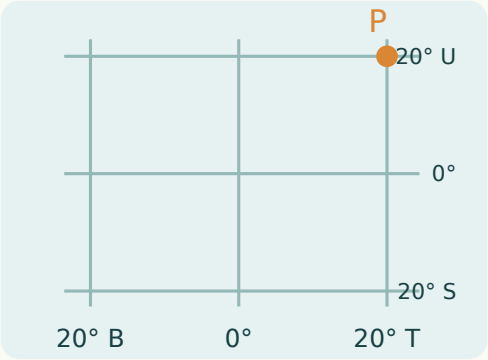
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 12-23 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Dua bacaan, satu kedudukan

Latitud dahulu

P: 20° U, iaitu di utara Garisan Khatulistiwa.

Longitud kemudian

P: 20° T, iaitu di timur Garisan Meridian Pangkal.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Grid koordinat rekaan. Contoh P ialah 20° U, 20° T. Garisan rujukan latitud dan longitud tidak sama.

Nota dan contoh berlangkah

2.1a Kedudukan Relatif dalam Kelas

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

Kedudukan ialah tempat letaknya sesuatu objek atau orang. Kedudukan relatif pula diterangkan berbanding titik rujukan yang dipilih. Di dalam kelas, perkataan hadapan, belakang, kiri dan kanan membantu menjelaskan susunan tempat duduk. Semua orang perlu menggunakan arah pandangan yang sama supaya maklumat tidak mengelirukan apabila titik rujukan ditukar.

• Pilih orang atau objek sebagai titik rujukan sebelum menyatakan kedudukan.

• Gunakan istilah hadapan, belakang, kiri dan kanan mengikut orientasi yang dinyatakan.

• Jika semua murid menghadap papan tulis, kiri dan kanan setiap murid boleh digunakan secara konsisten.

• Apabila titik rujukan ditukar, hubungan kedudukan boleh berubah walaupun tiada orang berpindah.

• Ayat lengkap seperti Ravi di kiri Nadia lebih jelas daripada Ravi di kiri sahaja.

Contoh berlangkah: Dalam satu baris, dari kiri ke kanan pembaca: Ali, Devi, Mei. Semua menghadap ke bahagian atas rajah. Nyatakan kedudukan Ali dari Devi.

1. Pilih Devi sebagai titik rujukan.

2. Semua menghadap ke bahagian atas, jadi kiri mereka sama dengan kiri pembaca.

3. Ali terletak di sebelah kiri Devi.

Jawapan: Ali berada di sebelah kiri Devi.

Elak silap: Jangan menggunakan kiri pembaca jika soalan menetapkan kiri orang yang sedang menghadap arah lain.

Cuba: Mengapakah titik rujukan perlu dinyatakan?

Supaya diketahui kedudukan siapa atau apa yang menjadi asas perbandingan.

2.1b Kedudukan Relatif di Lapangan

Buku teks KPM hlm. 15 | Rujukan 1.2.1

Titik rujukan juga digunakan untuk menerangkan susunan tempat di kawasan sebenar atau pada lakaran. Bangunan yang mudah dikenal pasti boleh menjadi titik rujukan. Bagi istilah hadapan, belakang, kiri dan kanan, arah hadapan bangunan atau arah pemerhati mesti jelas. Maklumat yang lengkap membantu orang lain memahami kedudukan tanpa perlu meneka.

• Gunakan bangunan atau tempat yang mudah dikenal pasti sebagai titik rujukan.

• Nyatakan orientasi, contohnya pemerhati menghadap pintu utama sekolah.

• Kedudukan yang sama boleh diterangkan menggunakan titik rujukan berlainan.

• Kiri atau kanan tidak bermakna arah mata angin yang tetap jika orientasi berubah.

• Lakaran boleh membantu menjelaskan kedudukan, tetapi label dan titik rujukannya mesti jelas.

Contoh berlangkah: Pemerhati menghadap pintu utama dewan. Klinik berada di kirinya dan kedai berada di kanannya. Nyatakan kedudukan kedua-dua tempat.

1. Tetapkan kedudukan pemerhati yang menghadap pintu utama dewan.

2. Bezakan kiri dengan kanan berdasarkan arah pandangan itu.

3. Tulis kedua-dua tempat bersama titik rujukan atau arah pandangan yang sama.

Jawapan: Dari kedudukan pemerhati yang menghadap pintu utama dewan, klinik berada di kiri dan kedai berada di kanan.

Elak silap: Frasa di hadapan bangunan boleh mengelirukan jika arah hadapan bangunan tidak ditunjukkan.

Cuba: Apakah yang kurang jelas dalam ayat kedai berada di sebelah kanan?

Titik rujukan dan arah pandangan atau orientasi tidak dinyatakan.

2.2a Latitud dan Lima Garisan Utama

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

Garisan latitud dilukis secara melintang pada glob atau peta. Garisan Khatulistiwa bernilai 0° dan membahagikan bumi kepada Hemisfera Utara serta Hemisfera Selatan. Nilai latitud bertambah ke arah kutub sehingga 90°. Untuk membaca latitud, nilai darjah dan arah utara atau selatan perlu diperhatikan bersama.

• Latitud 0° ialah Garisan Khatulistiwa.

• Latitud ke utara ditandakan U dan latitud ke selatan ditandakan S; nilai maksimum masing-masing 90°.

• Garisan Sartan terletak pada 23½°U dan Garisan Jadi pada 23½°S.

• Garisan Artik terletak pada 66½°U dan Garisan Antartik pada 66½°S.

• Lima latitud utama dari utara ke selatan ialah Artik, Sartan, Khatulistiwa, Jadi dan Antartik.

• Kutub Utara bernilai 90°U dan Kutub Selatan bernilai 90°S; kedua-duanya bukan pengganti Garisan Artik atau Antartik.

Contoh berlangkah: Titik M terletak pada latitud 35°S. Jelaskan nilai itu.

1. Kenal pasti nilai sudut, iaitu 35°.

2. Huruf S menunjukkan selatan Garisan Khatulistiwa.

3. Nyatakan hemisfera tanpa meneka longitudnya.

Jawapan: M terletak 35° ke selatan Garisan Khatulistiwa, dalam Hemisfera Selatan. Longitudnya belum diberikan.

Elak silap: Jangan menggunakan T atau B untuk latitud. Huruf arah latitud ialah U atau S.

Cuba: Apakah nama latitud 23½°S?

Garisan Jadi.

2.2b Longitud dan Meridian Pangkal

Buku teks KPM hlm. 17-18 | Rujukan 1.2.2

Garisan longitud dilukis dari Kutub Utara ke Kutub Selatan pada glob. Garisan Meridian Pangkal bernilai 0° dan menjadi asas membaca kedudukan timur atau barat. Nilai longitud dinyatakan bersama T atau B sehingga 180°. Longitud perlu digabungkan dengan latitud untuk mengenal pasti satu kedudukan yang lengkap.

• Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

• Longitud 0° ialah Garisan Meridian Pangkal, juga dikenali sebagai Meridian Greenwich.

• T menunjukkan longitud di timur Meridian Pangkal; B menunjukkan longitud di baratnya.

• Nilai longitud dibaca dari 0° hingga 180°T atau 180°B.

• Dalam pengenalan buku teks, Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan longitud 180°T/B.

• Satu nilai longitud sahaja tidak memberikan maklumat sama ada tempat itu di utara atau selatan Khatulistiwa.

Contoh berlangkah: Titik N berada di persilangan 15°U dengan 75°B. Kenal pasti maklumat longitudnya sahaja.

1. Nilai latitud menggunakan U atau S.

2. Nilai longitud menggunakan T atau B.

3. Pilih 75°B dan kaitkan B dengan barat Meridian Pangkal.

Jawapan: Longitud N ialah 75°B, iaitu 75° ke barat Meridian Pangkal.

Elak silap: Jangan menyamakan Meridian Pangkal 0° dengan Khatulistiwa 0°. Kedua-duanya garisan berlainan.

Cuba: Apakah maksud B dalam longitud 80°B?

Barat Garisan Meridian Pangkal.

2.2c Membaca Persilangan Latitud dan Longitud

Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Kedudukan lengkap ditentukan pada persilangan latitud dan longitud. Baca latitud terlebih dahulu, kemudian longitud. Pada atlas, sesuatu titik mungkin berada di antara dua garisan berlabel. Bahagikan selang itu kepada bahagian sama untuk menganggarkan nilai dengan betul. Perhatikan nilai dan huruf arah, bukan sekadar tempat nombor dicetak pada bingkai peta.

• Cari garisan latitud yang melalui titik, kemudian garisan longitudnya.

• Tulis kedudukan dengan latitud dahulu dan longitud kemudian, contohnya 12°U, 105°T.

• Garisan latitud yang sama boleh mempunyai banyak longitud; garisan longitud yang sama boleh mempunyai banyak latitud.

• Jika selang 0° hingga 10°U dibahagi kepada lima bahagian sama, setiap bahagian ialah 2°.

• Jika nilai bertambah ke timur, baca kedudukan dari nilai barat ke nilai timur mengikut pembahagian sama.

• Semak persilangan kedua-dua nilai supaya tidak membaca titik lain pada garisan yang sama.

Contoh berlangkah: R terletak tiga bahagian ke utara dari 0° apabila selang hingga 10°U dibahagi lima sama. R juga berada pada longitud 108°T. Nyatakan kedudukannya.

1. Setiap bahagian latitud ialah 10° ÷ 5 = 2°.

2. Tiga bahagian ke utara memberi 3 × 2° = 6°U.

3. Tulis latitud dahulu, kemudian longitud yang diberi.

Jawapan: Kedudukan R ialah 6°U, 108°T.

Elak silap: Jangan menukar turutan latitud dan longitud atau tertinggal huruf arah bagi nilai bukan sifar.

Cuba: Mengapakah 15°U sahaja belum cukup untuk menentukan satu titik tertentu?

Banyak titik mempunyai latitud 15°U tetapi longitud yang berbeza.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah maksud kedudukan relatif?

A. Tempat sesuatu objek berbanding titik rujukan

B. Ketinggian objek dari aras laut

C. Jarak objek dari pusat bumi

D. Kelajuan objek ketika bergerak

B2Q01 | Asas | 2.1

02. Dalam ayat "Mei duduk di kanan Nadia", siapakah titik rujukannya?

A. Mei

B. Guru sahaja

C. Semua murid

D. Nadia

B2Q02 | Asas | 2.1

03. Semua murid dalam rajah menghadap papan tulis di bahagian atas. Siapakah yang duduk tepat di kiri Nadia?

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

A. Farid

B. Ravi

C. Iman

D. Mei

B2Q03 | Asas | 2.1

04. Berdasarkan rajah kelas, siapakah yang duduk tepat di hadapan Nadia?

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

A. Iman

B. Mei

C. Ravi

D. Farid

B2Q04 | Asas | 2.1

05. Mengapakah kedudukan relatif boleh berubah walaupun kerusi tidak dialihkan?

A. Nama kelas mesti berubah

B. Semua arah mata angin berubah

C. Kerusi mesti mempunyai roda

D. Titik rujukan boleh ditukar

B2Q05 | Asas | 2.1

06. Maklumat manakah menjadikan arahan "di sebelah kanan" lebih jelas?

A. Titik rujukan dan arah pandangan

B. Tarikh pembinaan bangunan

C. Warna langit

D. Jumlah tingkap

B2Q06 | Asas | 2.1

07. Bagaimanakah garisan latitud dilukis pada peta atau glob?

A. Secara serong tanpa nilai

B. Secara melintang atau mendatar

C. Mengikut sempadan negara sahaja

D. Dari satu kutub ke kutub lain

B2Q07 | Asas | 2.2

08. Berapakah nilai Garisan Khatulistiwa?

A. 0°

B. 90°U

C. 180°T

D. 23½°S

B2Q08 | Asas | 2.2

09. Apakah latitud Kutub Utara?

A. 90°S

B. 66½°U

C. 90°U

D. 180°T

B2Q09 | Asas | 2.2

10. Garisan manakah terletak pada latitud 23½°U?

A. Garisan Sartan

B. Garisan Jadi

C. Garisan Antartik

D. Garisan Artik

B2Q10 | Asas | 2.2

11. Garisan longitud dilukis dari ___.

A. Kutub Utara ke Kutub Selatan

B. satu bandar ke bandar lain

C. Garisan Sartan ke Garisan Jadi sahaja

D. timur ke barat sepanjang Khatulistiwa

B2Q11 | Asas | 2.2

12. Longitud 0° dikenali sebagai ___.

A. Garisan Artik

B. Garisan Khatulistiwa

C. Garisan Meridian Pangkal

D. Garisan Tarikh Antarabangsa

B2Q12 | Asas | 2.2

13. Huruf apakah digunakan bersama nilai longitud?

A. T dan B

B. U dan T sahaja

C. S dan B sahaja

D. U dan S

B2Q13 | Asas | 2.2

14. Dalam pengenalan buku teks, Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan longitud ___.

A. 0°

B. 90°U

C. 23½°S

D. 180°T/B

B2Q14 | Asas | 2.2

15. Apakah turutan yang digunakan apabila menulis kedudukan dengan latitud dan longitud?

A. Longitud, kemudian latitud

B. Latitud, kemudian longitud

C. Jarak, kemudian bearing

D. Nama negara, kemudian penduduk

B2Q15 | Asas | 2.2

16. Apakah yang menentukan kedudukan lengkap sesuatu titik melalui latitud dan longitud?

A. Persilangan kedua-dua garisan

B. Warna pada glob

C. Satu nilai latitud sahaja

D. Satu nilai longitud sahaja

B2Q16 | Asas | 2.2

17. Semua murid menghadap atas rajah. Nadia berada di antara Ravi di kiri dengan Mei di kanan. Apakah kedudukan Nadia dari Mei?

A. Di sebelah kanan

B. Tepat di belakang

C. Tepat di hadapan

D. Di sebelah kiri

B2Q17 | Faham | 2.1

18. Dalam rajah kelas, siapakah yang duduk tepat di belakang Farid?

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

A. Lina

B. Asha

C. Kai

D. Nadia

B2Q18 | Faham | 2.1

19. Mengapakah rajah kelas menyatakan semua murid menghadap papan tulis di bahagian atas?

A. Untuk menentukan panjang meja

B. Untuk menjelaskan hadapan, belakang, kiri dan kanan

C. Untuk menentukan umur murid

D. Untuk menggantikan semua nama murid

B2Q19 | Faham | 2.1

20. Ayat manakah mempunyai titik rujukan dan orientasi yang paling jelas?

A. Kedai itu di kanan sahaja.

B. Dari tempat saya berdiri menghadap pintu utama dewan, kedai berada di kanan saya.

C. Rumah itu berada di sebelah sana.

D. Klinik di belakang sesuatu tempat.

B2Q20 | Faham | 2.1

21. Titik K mempunyai latitud 20°S. Di hemisfera manakah K terletak?

A. Hemisfera Selatan

B. Hemisfera Utara

C. Tepat pada Khatulistiwa

D. Kedua-dua hemisfera serentak

B2Q21 | Faham | 2.2

22. Pasangan nama dan nilai latitud manakah betul?

A. Antartik, 90°U

B. Sartan, 23½°S

C. Jadi, 23½°S

D. Artik, 66½°S

B2Q22 | Faham | 2.2

23. Garisan latitud utama manakah paling selatan antara lima garisan utama?

A. Garisan Sartan

B. Garisan Khatulistiwa

C. Garisan Antartik

D. Garisan Jadi

B2Q23 | Faham | 2.2

24. Apakah hubungan Garisan Khatulistiwa dengan hemisfera bumi?

A. Menandakan semua sempadan negara

B. Memisahkan hanya timur dan barat

C. Menghubungkan kedua-dua kutub

D. Membahagikan Hemisfera Utara dengan Hemisfera Selatan

B2Q24 | Faham | 2.2

25. Apakah maksud longitud 40°B?

A. 40° ke selatan Khatulistiwa

B. 40° ke utara Khatulistiwa

C. 40° ke barat Meridian Pangkal

D. 40° ke timur Meridian Pangkal

B2Q25 | Faham | 2.2

26. Seorang murid menyemak senarai latitud. Nilai manakah perlu dibetulkan kerana melebihi julat latitud?

A. 85°U

B. 0°

C. 70°S

D. 120°U

B2Q26 | Faham | 2.2

27. Pernyataan manakah membezakan Khatulistiwa dengan Meridian Pangkal?

A. Khatulistiwa ialah longitud 180°, Meridian Pangkal ialah latitud 90°.

B. Khatulistiwa ialah latitud 0°, Meridian Pangkal ialah longitud 0°.

C. Kedua-duanya latitud 0°.

D. Kedua-duanya longitud 0°.

B2Q27 | Faham | 2.2

28. P berada pada 10°U, 115°T dan Q pada 5°S, 115°T. Apakah persamaan kedua-duanya?

A. Hemisfera utara yang sama

B. Kedudukan lengkap sama

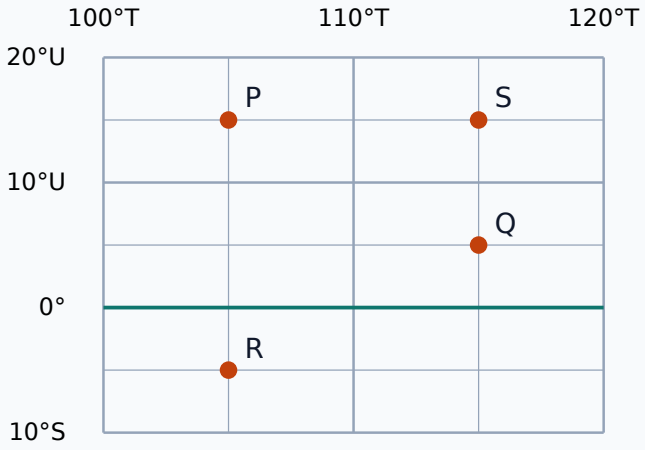
C. Latitud sama

D. Longitud sama

B2Q28 | Faham | 2.2

29. Apakah kedudukan P dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 15°U, 115°T

B. 15°U, 105°T

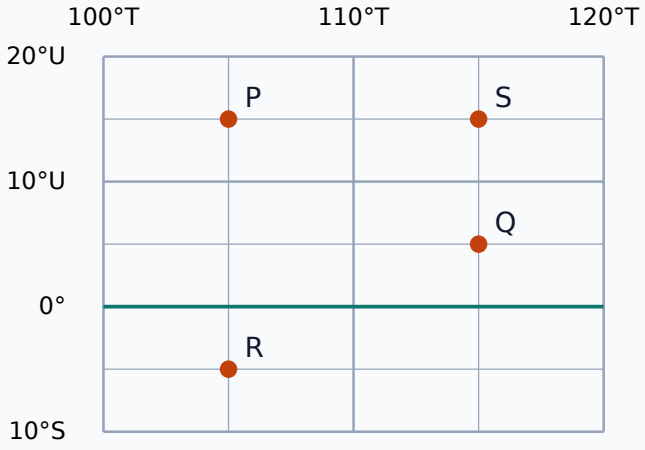
C. 5°S, 105°T

D. 105°U, 15°T

B2Q29 | Faham | 2.2

30. Apakah kedudukan Q dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 5°U, 105°T

B. 5°S, 115°T

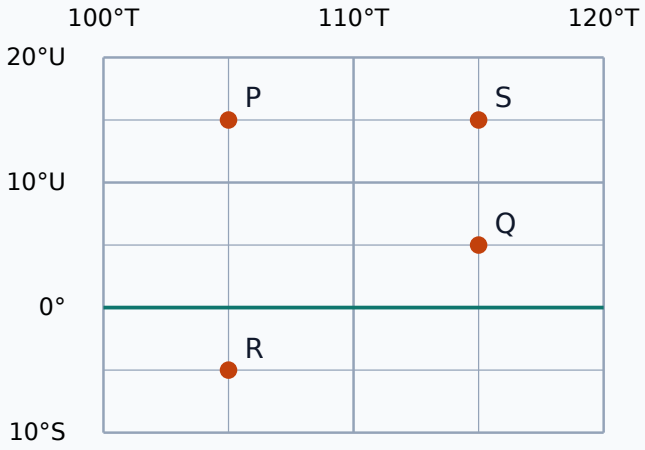
C. 5°U, 115°T

D. 15°U, 115°T

B2Q30 | Faham | 2.2

31. Apakah kedudukan R dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 15°U, 105°T

B. 5°S, 105°T

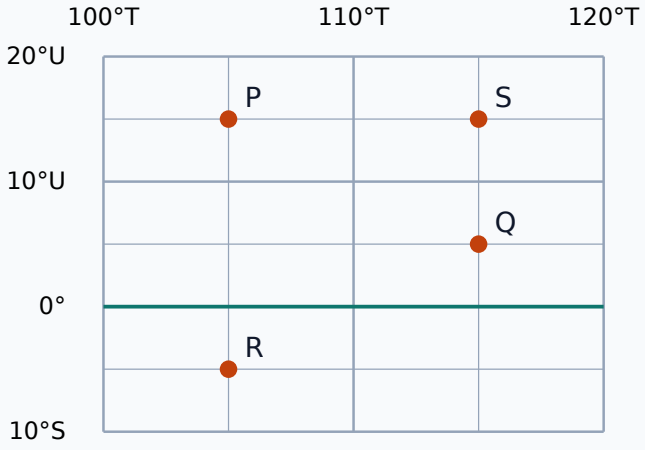
C. 5°U, 105°T

D. 5°S, 115°T

B2Q31 | Faham | 2.2

32. Apakah kedudukan S dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 5°U, 115°T

B. 15°U, 115°T

C. 15°U, 105°T

D. 15°S, 115°T

B2Q32 | Faham | 2.2

33. Tiga murid berada dalam satu baris menghadap papan tulis. Dari kiri mereka ke kanan: Dina, Arif, Bala. Jika Bala menjadi titik rujukan, apakah kedudukan Dina?

A. Tepat di hadapan Bala

B. Di sebelah kanan Bala, dengan Arif di antaranya

C. Di sebelah kiri Bala, dengan Arif di antaranya

D. Tepat di belakang Bala

B2Q33 | Aplikasi | 2.1

34. Ravi dan Nadia tidak berpindah tempat. Pada awalnya kedua-duanya menghadap papan tulis, dan Ravi berada di kiri Nadia. Nadia kemudian berpusing menghadap belakang kelas. Di sebelah manakah Ravi menurut kiri-kanan badan Nadia sekarang?

A. Hadapan

B. Masih kiri

C. Belakang

D. Kanan

B2Q34 | Aplikasi | 2.1

35. Selang 0° hingga 10°U dibahagikan kepada lima bahagian sama. Titik M berada tiga bahagian ke utara dari 0°. Apakah latitud M?

A. 5°U

B. 8°U

C. 6°U

D. 3°U

B2Q35 | Aplikasi | 2.2

36. Selang 100°T hingga 110°T dibahagikan kepada lima bahagian sama. N berada empat bahagian ke timur dari 100°T. Apakah longitud N?

A. 108°T

B. 110°T

C. 104°T

D. 106°T

B2Q36 | Aplikasi | 2.2

37. Satu tempat terletak 12° ke selatan Khatulistiwa dan 70° ke barat Meridian Pangkal. Apakah kedudukannya?

A. 70°S, 12°B

B. 12°S, 70°B

C. 12°S, 70°T

D. 12°U, 70°B

B2Q37 | Aplikasi | 2.2

38. Titik Z terletak pada persilangan Khatulistiwa dengan Meridian Pangkal. Apakah pasangan nilainya?

A. 90°S, 180°B

B. 90°U, 0°

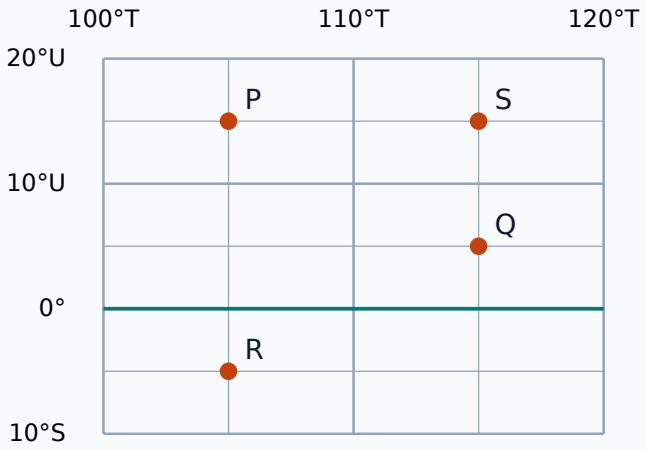
C. 0°, 0°

D. 0°, 180°T

B2Q38 | Aplikasi | 2.2

39. Berdasarkan grid latihan, pasangan manakah mempunyai latitud sama tetapi longitud berbeza?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. Q dan S

B. Q dan R

C. P dan S

D. P dan R

B2Q39 | Aplikasi | 2.2

40. Rekod menyatakan "125°U, 10°T". Catatan manakah menjelaskan kesilapan tanpa meneka pembetulannya?

A. 125°U melebihi had latitud; nilai sebenar perlu disemak pada peta.

B. Nilai 125°U betul tetapi 10°T mesti dihapuskan.

C. 10°T mustahil kerana longitud tidak boleh kurang daripada 90°.

D. Semua nilai perlu ditukar kepada selatan.

B2Q40 | Aplikasi | 2.2

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 D**	**03 B**	**04 D**	**05 D**	**06 A**	**07 B**	**08 A**
09 C	**10 A**	**11 A**	**12 C**	**13 A**	**14 D**	**15 B**	**16 A**
17 D	**18 D**	**19 B**	**20 B**	**21 A**	**22 C**	**23 C**	**24 D**
25 C	**26 D**	**27 B**	**28 D**	**29 B**	**30 C**	**31 B**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 C**	**36 A**	**37 B**	**38 C**	**39 C**	**40 A**

01. A | Tempat sesuatu objek berbanding titik rujukan

Kedudukan relatif diterangkan berbanding satu titik rujukan.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

02. D | Nadia

Nadia menjadi titik rujukan untuk menerangkan kedudukan Mei.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

03. B | Ravi

Ravi berada tepat di kiri Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

04. D | Farid

Farid berada tepat di hadapan Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

05. D | Titik rujukan boleh ditukar

Jika titik rujukan berubah, hubungan kedudukan objek dengannya boleh berubah.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

06. A | Titik rujukan dan arah pandangan

Titik rujukan serta arah pandangan menjelaskan kanan yang dimaksudkan.

Buku teks KPM hlm. 15 | Rujukan 1.2.1

07. B | Secara melintang atau mendatar

Garisan latitud dilukis secara melintang atau mendatar.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

08. A | 0°

Garisan Khatulistiwa ialah latitud 0°.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

09. C | 90°U

Kutub Utara berada pada latitud 90°U.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

10. A | Garisan Sartan

Garisan Sartan bernilai 23½°U.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

11. A | Kutub Utara ke Kutub Selatan

Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

12. C | Garisan Meridian Pangkal

Garisan Meridian Pangkal atau Meridian Greenwich bernilai longitud 0°.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

13. A | T dan B

T dan B ialah timur dan barat Meridian Pangkal.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

14. D | 180°T/B

Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan 180°T/B.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

15. B | Latitud, kemudian longitud

Kedudukan ditulis dengan latitud dahulu diikuti longitud.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

16. A | Persilangan kedua-dua garisan

Kedudukan ditentukan pada persilangan latitud dengan longitud.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

17. D | Di sebelah kiri

Nadia berada di kiri Mei walaupun Mei berada di kanan Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

18. D | Nadia

Nadia duduk tepat di belakang Farid.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

19. B | Untuk menjelaskan hadapan, belakang, kiri dan kanan

Arah pandangan yang dinyatakan menjadikan hubungan relatif jelas.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

20. B | Dari tempat saya berdiri menghadap pintu utama dewan, kedai berada di kanan saya.

Ayat terakhir menetapkan tempat pemerhati dan arah yang dihadapinya.

Buku teks KPM hlm. 15 | Rujukan 1.2.1

21. A | Hemisfera Selatan

20°S menunjukkan kedudukan di selatan Khatulistiwa.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

22. C | Jadi, 23½°S

Garisan Jadi ialah 23½°S.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

23. C | Garisan Antartik

Garisan Antartik pada 66½°S ialah yang paling selatan dalam lima garisan utama.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

24. D | Membahagikan Hemisfera Utara dengan Hemisfera Selatan

Garisan Khatulistiwa membahagikan bumi kepada Hemisfera Utara serta Hemisfera Selatan.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

25. C | 40° ke barat Meridian Pangkal

Longitud 40°B diukur ke barat dari Meridian Pangkal.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

26. D | 120°U

120°U melebihi julat latitud 0° hingga 90°U.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

27. B | Khatulistiwa ialah latitud 0°, Meridian Pangkal ialah longitud 0°.

Khatulistiwa menjadi rujukan latitud, manakala Meridian Pangkal menjadi rujukan longitud.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

28. D | Longitud sama

Kedua-duanya berada pada longitud 115°T tetapi latitud berbeza.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

29. B | 15°U, 105°T

P berada pada persilangan 15°U dan 105°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

30. C | 5°U, 115°T

Q berada pada 5°U, 115°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

31. B | 5°S, 105°T

Latitud R ialah 5°S dan longitudnya 105°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

32. B | 15°U, 115°T

S berada pada persilangan 15°U dengan 115°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

33. C | Di sebelah kiri Bala, dengan Arif di antaranya

Dina dan Arif berada di kiri Bala, dengan Arif di antara Dina dengan Bala.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

34. D | Kanan

Apabila Nadia berpusing setengah pusingan, Ravi yang tidak bergerak berada di kanan badan Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

35. C | 6°U

Setiap bahagian ialah 10° ÷ 5 = 2°. Tiga bahagian memberi 6°U.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

36. A | 108°T

Setiap bahagian bernilai 2°. Oleh itu, 100° + 4 × 2° = 108°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

37. B | 12°S, 70°B

Latitudnya 12°S dan longitudnya 70°B, dalam turutan latitud dahulu.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

38. C | 0°, 0°

Latitud Z ialah 0° dan longitudnya juga 0°.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

39. C | P dan S

P dan S sama-sama pada 15°U tetapi masing-masing pada 105°T dan 115°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

40. A | 125°U melebihi had latitud; nilai sebenar perlu disemak pada peta.

Latitud maksimum ialah 90°U atau 90°S. Peta asal perlu disemak untuk mendapatkan nilai yang betul.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 03 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Peta Lakar

Nota, contoh dan 40 objektif

Baca dan hasilkan peta ringkas melalui simbol yang jelas. Bezakan ciri semula jadi daripada ciri buatan manusia, kemudian gunakan pemerhatian untuk melakar kawasan dengan kedudukan relatif yang betul.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 24-33 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Peta lakar yang boleh dibaca

Bingkai + tajuk
Tentukan kawasan dan perkara yang ditunjukkan.

Arah mata angin
Tandakan utara supaya arah boleh ditafsir.

Simbol + petunjuk
Gunakan simbol yang konsisten dan jelaskan maksudnya.

Fizikal + budaya
Bezakan unsur alam daripada unsur hasil kegiatan manusia.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Rangka semakan sebelum melukis peta lakar. Baca petunjuk sebelum mentafsir sebarang simbol.

Nota dan contoh berlangkah

3.1 Ciri-ciri Peta Lakar

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

Peta lakar menggambarkan sesuatu kawasan seolah-olah dilihat dari atas. Ciri di permukaan bumi diwakili oleh simbol atau singkatan supaya maklumat dapat dibaca dengan jelas. Tajuk, pemidang, arah mata angin, simbol dan petunjuk saling melengkapi. Pembaca perlu memahami fungsi setiap unsur sebelum mentafsir maklumat atau membaiki peta yang tidak lengkap.

• Tajuk menerangkan kawasan atau perkara yang ditunjukkan oleh peta.

• Pemidang membatasi ruang kawasan yang dilukis.

• Arah mata angin membantu pembaca menentukan orientasi peta.

• Simbol mewakili ciri sebenar tanpa perlu melukis gambar terperinci setiap objek.

• Petunjuk menerangkan maksud simbol dan singkatan yang digunakan.

• Pandang atas berbeza daripada gambar pandang sisi sesebuah bangunan.

Contoh berlangkah: Draf peta menunjukkan sekolah dan jalan, serta anak panah utara. Tiada nama kawasan, bingkai atau penerangan simbol. Apakah tiga pembaikan?

1. Semak unsur yang sudah ada: simbol dan arah mata angin.

2. Kenal pasti unsur yang belum ada: tajuk, pemidang dan petunjuk.

3. Tambahkan ketiga-tiganya tanpa mengubah kedudukan ciri.

Jawapan: Tulis tajuk kawasan, lukis pemidang dan sediakan petunjuk bagi semua simbol yang digunakan.

Elak silap: Petunjuk bukan tajuk peta. Petunjuk menerangkan simbol, manakala tajuk mengenal pasti kawasan.

Cuba: Peta mempunyai banyak simbol tetapi pembaca tidak tahu maksudnya. Unsur apakah yang perlu ditambah?

Petunjuk yang sepadan dengan simbol pada peta.

3.2 Simbol-simbol dalam Peta Lakar

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

Simbol membolehkan pelbagai ciri ditunjukkan dalam ruang peta yang terhad. Pilih jenis simbol mengikut bentuk ciri yang diwakili: tapak, garisan atau kawasan. Singkatan perkataan pula memendekkan label tertentu. Sesuatu simbol mesti digunakan secara konsisten dan diterangkan dalam petunjuk supaya pembaca tidak perlu meneka maksudnya.

• Simbol titik mewakili tempat atau tapak, contohnya masjid dan petempatan.

• Simbol garisan mewakili ciri memanjang, contohnya jalan raya, sungai dan sempadan.

• Simbol kawasan mewakili keluasan tertentu, contohnya hutan dan sawah padi.

• Singkatan Sek. bermaksud sekolah, B.P. bermaksud balai polis dan P.P. bermaksud pejabat pos.

• Singkatan Sg. bermaksud sungai, Kg. bermaksud kampung dan Hosp. bermaksud hospital.

• Rujuk petunjuk sebenar peta; jangan mengubah maksud simbol di tengah-tengah lakaran.

Contoh berlangkah: Peta perlu menunjukkan sebuah sekolah, sebatang sungai dan kawasan hutan. Tentukan cara perwakilan yang sesuai.

1. Gunakan singkatan Sek. untuk mengenal pasti sekolah.

2. Gunakan simbol garisan untuk aliran sungai.

3. Gunakan simbol kawasan untuk keluasan hutan dan terangkan semuanya dalam petunjuk.

Jawapan: Sekolah boleh ditandai Sek., sungai dengan simbol garisan dan hutan dengan simbol kawasan.

Elak silap: Jenis simbol tidak menentukan fizikal atau budaya. Sungai dan jalan raya sama-sama boleh menggunakan simbol garisan.

Cuba: Apakah jenis simbol yang sesuai untuk menunjukkan kawasan hutan?

Simbol kawasan.

3.3 Pandang Darat Fizikal dan Pandang Darat Budaya

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

Pandang darat fizikal terdiri daripada ciri semula jadi, manakala pandang darat budaya terbentuk melalui kegiatan manusia. Pengelasan dibuat berdasarkan asal ciri, bukannya warna simbol atau saiznya. Tanaman ladang ialah ciri budaya walaupun tumbuhan ialah benda hidup. Hutan semula jadi pula termasuk dalam pandang darat fizikal.

• Bentuk muka bumi, saliran dan tumbuh-tumbuhan semula jadi termasuk dalam pandang darat fizikal.

• Contoh fizikal ialah gunung, sungai, tasik semula jadi, hutan dan paya bakau.

• Petempatan, pengangkutan dan kegiatan ekonomi termasuk dalam pandang darat budaya.

• Contoh budaya ialah sekolah, jalan raya, jambatan, kilang dan petempatan.

• Sawah padi, ladang getah dan ladang kelapa sawit ialah hasil kegiatan pertanian manusia.

• Sebuah peta boleh memaparkan ciri fizikal dan budaya pada kawasan yang sama.

Contoh berlangkah: Rekod tinjauan menyenaraikan sungai, hutan semula jadi, sekolah dan sawah padi. Kelaskan setiap satu.

1. Tentukan ciri yang wujud secara semula jadi: sungai dan hutan.

2. Kenal pasti ciri yang dibina atau diusahakan manusia: sekolah dan sawah.

3. Susun dalam dua kumpulan tanpa menggunakan bentuk simbol sebagai asas.

Jawapan: Fizikal: sungai dan hutan semula jadi. Budaya: sekolah dan sawah padi.

Elak silap: Jangan mengelaskan semua tumbuhan sebagai fizikal. Bezakan hutan semula jadi dengan tanaman yang diusahakan manusia.

Cuba: Mengapakah ladang getah ialah pandang darat budaya?

Ladang getah dibangunkan melalui kegiatan pertanian manusia.

3.4 Langkah-langkah Melukis Peta Lakar

Buku teks KPM hlm. 29-30 | Rujukan 1.3.4

Mulakan lakaran dengan mengenal pasti kawasan dan ciri yang hendak ditunjukkan. Pemerhatian membantu menentukan kedudukan relatif ciri sebelum simbol dilukis. Sediakan tajuk dan pemidang, nyatakan arah, kemudian gunakan simbol yang sesuai. Akhir sekali, semak petunjuk dan kelengkapan peta. Lakaran perlu mewakili kawasan yang diperhatikan, bukan susunan yang direka sesuka hati.

• Buat tinjauan atau gunakan maklumat kawasan yang diberikan untuk mengenal pasti ciri utama.

• Tulis tajuk yang khusus dan lukis pemidang untuk ruang peta.

• Masukkan arah mata angin sebagai rujukan orientasi.

• Pilih simbol serta singkatan yang sesuai sebelum melukis ciri fizikal dan budaya.

• Kekalkan kedudukan relatif ciri mengikut pemerhatian atau maklumat rangsangan.

• Lukis petunjuk dan semak bahawa setiap simbol yang digunakan diterangkan dengan betul.

Contoh berlangkah: Maklumat latihan: utara di atas; sekolah di barat sungai; hutan di utara sekolah. Bagaimanakah kedudukan itu dikekalkan dalam lakaran?

1. Tetapkan anak panah utara ke atas dan sempadan pemidang.

2. Lukis sungai di sebelah timur simbol sekolah.

3. Letakkan simbol kawasan hutan di sebelah utara sekolah, kemudian lengkapkan tajuk dan petunjuk.

Jawapan: Sekolah diletakkan di kiri sungai dan hutan di atas sekolah apabila utara menghala ke atas.

Elak silap: Petunjuk yang lengkap tidak membetulkan kedudukan yang salah. Kedudukan dan maksud simbol perlu disemak secara berasingan.

Cuba: Mengapakah tinjauan dibuat sebelum melakar kawasan sebenar?

Untuk mengenal pasti ciri dan kedudukannya supaya lakaran berasaskan pemerhatian.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Peta lakar menggambarkan kawasan daripada pandangan manakah?

A. Sisi

B. Dalam bangunan

C. Atas

D. Hadapan

B3Q01 | Asas | 3.1

02. Unsur manakah mengenal pasti nama kawasan yang dilakarkan?

A. Simbol

B. Tajuk

C. Pemidang

D. Petunjuk

B3Q02 | Asas | 3.1

03. Apakah fungsi pemidang?

A. Menunjukkan utara

B. Menerangkan singkatan

C. Menamakan sungai

D. Membatasi ruang peta

B3Q03 | Asas | 3.1

04. Maksud simbol pada peta diterangkan dalam ___.

A. tajuk

B. pemidang

C. petunjuk

D. arah mata angin

B3Q04 | Asas | 3.1

05. Mengapakah simbol digunakan untuk menggantikan gambar terperinci setiap bangunan?

A. Supaya nama kawasan boleh dipadam

B. Supaya ciri dapat diwakili secara ringkas dan jelas

C. Supaya semua bangunan menjadi sama besar

D. Supaya petunjuk tidak diperlukan

B3Q05 | Faham | 3.1

06. Draf peta mempunyai tajuk, pemidang, simbol dan petunjuk. Unsur manakah belum ada?

A. Simbol

B. Petunjuk

C. Arah mata angin

D. Pemidang

B3Q06 | Faham | 3.1

07. Dua peta menggunakan simbol yang berbeza untuk satu kemudahan. Bagaimanakah maksud simbol ditentukan dengan betul?

A. Mengikut saiz tajuk

B. Merujuk petunjuk setiap peta

C. Menganggap semua simbol sama

D. Mengikut warna kertas

B3Q07 | Faham | 3.1

08. Peta telah lengkap dengan simbol dan petunjuk tetapi tidak menyatakan nama kawasan. Masalah utama ialah ___.

A. simbol tidak boleh dibaca

B. kawasan yang diwakili tidak dikenal pasti

C. sungai tidak dapat dibezakan daripada jalan

D. semua arah menjadi songsang

B3Q08 | Faham | 3.1

09. Aiden membaiki draf yang sudah mempunyai tajuk, simbol dan petunjuk. Pasangan tambahan manakah melengkapkan lima ciri utama peta lakar?

A. Pemidang dan arah mata angin

B. Tajuk dan petunjuk

C. Petunjuk dan simbol

D. Simbol dan tajuk

B3Q09 | Aplikasi | 3.1

10. Sebuah simbol sekolah muncul pada peta, tetapi petunjuk memberikan lambang berlainan bagi sekolah. Pembaikan manakah paling tepat?

A. Memadam tajuk peta

B. Menukar semua sekolah menjadi sungai

C. Mengalihkan arah utara

D. Menyelaraskan lambang sekolah pada peta dengan petunjuk

B3Q10 | Aplikasi | 3.1

11. Jenis simbol manakah sesuai untuk mewakili sebatang sungai?

A. Titik

B. Singkatan sahaja

C. Garisan

D. Kawasan

B3Q11 | Asas | 3.2

12. Kawasan hutan lazimnya diwakili oleh simbol ___.

A. kawasan

B. arah

C. titik

D. singkatan waktu

B3Q12 | Asas | 3.2

13. Apakah maksud singkatan Sek.?

A. Sekitar

B. Sekolah

C. Sempadan

D. Sekatan

B3Q13 | Asas | 3.2

14. Apakah maksud singkatan B.P.?

A. Balai Polis

B. Bandar Pelabuhan

C. Batas Padi

D. Bukit Panjang

B3Q14 | Asas | 3.2

15. Pasangan manakah sama-sama sesuai diwakili oleh simbol garisan?

A. Hutan dan ladang getah

B. Sekolah dan hospital

C. Jalan raya dan sempadan

D. Masjid dan kilang

B3Q15 | Faham | 3.2

16. Mengapakah tapak sebuah masjid sesuai ditunjukkan dengan simbol titik?

A. Masjid meliputi seluruh negeri

B. Simbol itu menandakan tempat tertentu

C. Masjid mesti berada di tengah peta

D. Masjid ialah ciri semula jadi

B3Q16 | Faham | 3.2

17. Pemetaan sawah padi perlu menunjukkan keluasan yang diusahakan. Pilihan manakah paling sesuai?

A. Simbol titik tunggal tanpa petunjuk

B. Simbol anak panah sahaja

C. Tajuk sebagai ganti ciri

D. Simbol kawasan

B3Q17 | Faham | 3.2

18. Pasangan singkatan dan maksud manakah betul?

A. Kg. = kilang

B. P.P. = pejabat pos

C. Sg. = sempadan garisan

D. Hosp. = hutan simpan

B3Q18 | Faham | 3.2

19. Lakaran perlu menunjukkan sempadan kawasan, sebuah masjid dan ladang getah. Susunan jenis simbol yang sesuai ialah ___.

A. kawasan, garisan, titik

B. titik, kawasan, garisan

C. garisan, titik, kawasan

D. garisan, kawasan, titik

B3Q19 | Aplikasi | 3.2

20. Seorang murid mahu menandakan sekolah dan hospital tanpa menulis nama penuh berulang kali. Pilihan manakah sesuai?

A. T.A. dan Pt.

B. B.P. dan P.P.

C. Sg. dan Kg.

D. Sek. dan Hosp.

B3Q20 | Aplikasi | 3.2

21. Ciri manakah termasuk dalam pandang darat fizikal?

A. Jambatan

B. Kilang

C. Sekolah

D. Sungai

B3Q21 | Asas | 3.3

22. Ciri manakah termasuk dalam pandang darat budaya?

A. Jalan raya

B. Hutan semula jadi

C. Gunung

D. Paya bakau semula jadi

B3Q22 | Asas | 3.3

23. Pandang darat fizikal merujuk kepada ___.

A. semua kawasan pertanian

B. semua bangunan

C. semua label peta

D. ciri semula jadi

B3Q23 | Asas | 3.3

24. Pandang darat budaya terhasil daripada ___.

A. warna pada petunjuk

B. bentuk huruf pada peta

C. kegiatan manusia

D. proses semula jadi sahaja

B3Q24 | Asas | 3.3

25. Mengapakah sawah padi dikelaskan sebagai pandang darat budaya?

A. Sawah tidak memerlukan air

B. Kawasan itu diusahakan untuk pertanian

C. Sawah ialah bentuk gunung

D. Semua kawasan hijau ialah budaya

B3Q25 | Faham | 3.3

26. Pasangan manakah kedua-duanya pandang darat fizikal?

A. Tasik semula jadi dan sekolah

B. Sungai dan jambatan

C. Paya bakau dan ladang getah

D. Hutan semula jadi dan gunung

B3Q26 | Faham | 3.3

27. Antara berikut, pasangan ciri budaya yang berkaitan dengan pengangkutan ialah ___.

A. Jalan raya dan jambatan

B. Hutan dan paya

C. Tasik dan sungai

D. Gunung dan kontur

B3Q27 | Faham | 3.3

28. Dua simbol garisan mewakili sungai dan jalan raya. Pengelasan yang betul ialah ___.

A. sungai fizikal, jalan raya budaya

B. kedua-duanya fizikal

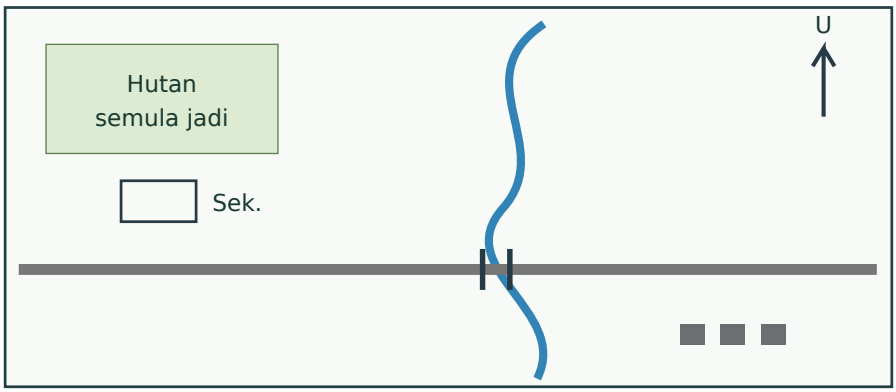
C. sungai budaya, jalan raya fizikal

D. kedua-duanya budaya

B3Q28 | Faham | 3.3

29. Dalam Peta Lakar Kawasan Ria yang disertakan, pasangan manakah ialah ciri fizikal?

Peta Lakar Kawasan Ria

Petunjuk

Hutan — Sungai — Jalan raya

Sek. Sekolah — Petempatan — Jambatan

A. Petempatan dan hutan

B. Hutan dan sungai

C. Sekolah dan sungai

D. Jalan raya dan jambatan

B3Q29 | Aplikasi | 3.3

30. Rekod kawasan rekaan: sungai, hutan semula jadi, ladang kelapa sawit, sekolah dan kilang. Berapakah ciri budaya?

A. Empat

B. Lima

C. Tiga

D. Dua

B3Q30 | Aplikasi | 3.3

31. Apakah tujuan tinjauan sebelum melakar kawasan sebenar?

A. Mengenal pasti ciri dan kedudukannya

B. Menggantikan semua ciri budaya dengan ciri fizikal

C. Menetapkan semua ciri sebagai simbol titik

D. Menyusun semua ciri mengikut abjad

B3Q31 | Asas | 3.4

32. Selepas ciri dilukis menggunakan simbol, apakah yang perlu menerangkan simbol tersebut?

A. Petunjuk

B. Gambar bangunan

C. Nama pelukis

D. Nombor kelas

B3Q32 | Asas | 3.4

33. Apakah maklumat yang patut ditulis sebagai tajuk bagi lakaran kawasan sekolah?

A. Peta Lakar Kawasan Perindustrian

B. Peta Lakar Kawasan Pelabuhan

C. Peta Lakar Kawasan Pertanian

D. Peta Lakar Kawasan Sekolah

B3Q33 | Asas | 3.4

34. Apakah yang perlu dipilih sebelum ciri sebenar diwakili pada peta lakar?

A. Simbol dan singkatan yang sesuai

B. Nama ibu negeri bagi setiap simbol

C. Tajuk yang menggantikan semua label

D. Gambar pandang sisi setiap bangunan

B3Q34 | Asas | 3.4

35. Mengapakah kedudukan sekolah tidak boleh dipindahkan sesuka hati dalam lakaran kawasan sebenar?

A. Lakaran perlu mengekalkan kedudukan relatif sebenar

B. Sekolah mesti sentiasa di tengah

C. Semua sekolah mesti di utara

D. Petunjuk menentukan kedudukan sekolah

B3Q35 | Faham | 3.4

36. Langkah manakah sesuai selepas siap melukis semua simbol?

A. Menggantikan semua simbol dengan foto

B. Memadam pemidang

C. Mengubah arah utara supaya lebih cantik

D. Menyemak padanan simbol dengan petunjuk

B3Q36 | Faham | 3.4

37. Maklumat latihan menyatakan sekolah di barat sungai. Apabila utara di atas, sekolah sepatutnya dilukis ___.

A. di bawah sungai sahaja

B. di kiri sungai

C. di kanan sungai

D. di atas sungai sahaja

B3Q37 | Faham | 3.4

38. Dua murid meninjau kawasan yang sama. Apakah yang paling penting untuk disemak apabila membandingkan lakaran mereka?

A. Warna tajuk mesti serupa

B. Nama kawasan mesti digantikan dengan huruf

C. Semua lambang mesti sama besar

D. Kedudukan relatif ciri dan maksud simbol adalah tepat

B3Q38 | Faham | 3.4

39. Arahan latihan: utara di atas; hutan di utara sekolah; sungai di timur sekolah. Susunan manakah memenuhi arahan?

A. Hutan di kanan sekolah, sungai di atas

B. Hutan di kiri sekolah, sungai di bawah

C. Hutan di atas sekolah, sungai di kanan

D. Hutan di bawah sekolah, sungai di kiri

B3Q39 | Aplikasi | 3.4

40. Tinjauan merekodkan jalan melintasi sungai melalui jambatan. Draf meletakkan jambatan jauh daripada titik pertemuan jalan dan sungai. Apakah pembaikan tepat?

A. Meletakkan jambatan sepanjang jalan darat sahaja

B. Mengalihkan jambatan ke kawasan hutan

C. Meletakkan simbol jambatan pada lintasan jalan dan sungai

D. Memindahkan jambatan ke tengah sekolah

B3Q40 | Aplikasi | 3.4

Jawapan dan penerangan

01 C	**02 B**	**03 D**	**04 C**	**05 B**	**06 C**	**07 B**	**08 B**
09 A	**10 D**	**11 C**	**12 A**	**13 B**	**14 A**	**15 C**	**16 B**
17 D	**18 B**	**19 C**	**20 D**	**21 D**	**22 A**	**23 D**	**24 C**
25 B	**26 D**	**27 A**	**28 A**	**29 B**	**30 C**	**31 A**	**32 A**
33 D	**34 A**	**35 A**	**36 D**	**37 B**	**38 D**	**39 C**	**40 C**

01. C | Atas

Peta lakar menunjukkan susunan ciri seolah-olah dilihat dari atas.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

02. B | Tajuk

Tajuk menerangkan kawasan atau perkara yang ditunjukkan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

03. D | Membatasi ruang peta

Pemidang menentukan batas kawasan peta pada kertas.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

04. C | petunjuk

Petunjuk memadankan simbol dengan maksudnya.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

05. B | Supaya ciri dapat diwakili secara ringkas dan jelas

Simbol memudahkan perwakilan ciri sebenar dalam lakaran.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

06. C | Arah mata angin

Arah mata angin ialah unsur utama yang belum disenaraikan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

07. B | Merujuk petunjuk setiap peta

Petunjuk peta berkenaan ialah rujukan maksud simbol pada peta itu.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

08. B | kawasan yang diwakili tidak dikenal pasti

Tanpa tajuk, pembaca tidak mengetahui kawasan yang hendak ditunjukkan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

09. A | Pemidang dan arah mata angin

Pemidang dan arah mata angin melengkapkan lima ciri yang ditetapkan dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

10. D | Menyelaraskan lambang sekolah pada peta dengan petunjuk

Simbol dan petunjuk mesti sepadan agar maklumat tidak mengelirukan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

11. C | Garisan

Simbol garisan menunjukkan ciri yang berbentuk memanjang seperti sungai.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

12. A | kawasan

Simbol kawasan menunjukkan ciri yang meliputi ruang tertentu.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

13. B | Sekolah

Sek. ialah singkatan sekolah dalam peta lakar.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

14. A | Balai Polis

B.P. ialah singkatan balai polis.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

15. C | Jalan raya dan sempadan

Jalan raya dan sempadan ialah contoh penggunaan simbol garisan.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

16. B | Simbol itu menandakan tempat tertentu

Simbol titik digunakan bagi lokasi tertentu seperti masjid.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

17. D | Simbol kawasan

Sawah padi meliputi kawasan dan sesuai diwakili oleh simbol kawasan.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

18. B | P.P. = pejabat pos

P.P. bermaksud pejabat pos; Kg. ialah kampung, Hosp. ialah hospital dan Sg. ialah sungai.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

19. C | garisan, titik, kawasan

Sempadan menggunakan garisan, masjid menandakan tapak dan ladang getah meliputi kawasan.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

20. D | Sek. dan Hosp.

Sek. mewakili sekolah dan Hosp. mewakili hospital.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

21. D | Sungai

Sungai ialah ciri saliran semula jadi.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

22. A | Jalan raya

Jalan raya ialah kemudahan pengangkutan yang dibina manusia.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

23. D | ciri semula jadi

Fizikal merangkumi ciri semula jadi, bukan semua ciri yang kelihatan pada peta.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

24. C | kegiatan manusia

Petempatan, pengangkutan dan pertanian ialah contoh kegiatan yang menghasilkan ciri budaya.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

25. B | Kawasan itu diusahakan untuk pertanian

Sawah dibangunkan dan diusahakan melalui kegiatan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

26. D | Hutan semula jadi dan gunung

Hutan semula jadi dan gunung ialah ciri fizikal; pilihan lain mengandungi ciri budaya.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

27. A | Jalan raya dan jambatan

Jalan raya dan jambatan ialah binaan pengangkutan.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

28. A | sungai fizikal, jalan raya budaya

Sungai ialah semula jadi, manakala jalan raya dibina manusia walaupun kedua-duanya berbentuk garisan.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

29. B | Hutan dan sungai

Hutan yang ditunjukkan sebagai hutan semula jadi dan sungai ialah ciri fizikal.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

30. C | Tiga

Ladang kelapa sawit, sekolah dan kilang ialah tiga ciri budaya.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

31. A | Mengenal pasti ciri dan kedudukannya

Tinjauan memberikan maklumat ciri dan kedudukan relatif untuk lakaran.

Buku teks KPM hlm. 30 | Rujukan 1.3.4

32. A | Petunjuk

Petunjuk perlu sepadan dengan simbol yang digunakan.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

33. D | Peta Lakar Kawasan Sekolah

Tajuk ini menerangkan kawasan yang diwakili oleh lakaran.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

34. A | Simbol dan singkatan yang sesuai

Simbol dan singkatan yang sesuai digunakan untuk melukis ciri pada peta.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

35. A | Lakaran perlu mengekalkan kedudukan relatif sebenar

Mengubah kedudukan sesuka hati menjadikan hubungan lokasi pada peta tidak tepat.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

36. D | Menyemak padanan simbol dengan petunjuk

Padanan simbol dengan petunjuk memastikan pembaca memahami setiap ciri.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

37. B | di kiri sungai

Kedudukan kiri sungai mengekalkan hubungan sekolah di barat sungai.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

38. D | Kedudukan relatif ciri dan maksud simbol adalah tepat

Ketepatan kedudukan dan simbol memastikan kedua-dua lakaran mewakili kawasan yang sama.

Buku teks KPM hlm. 30 | Rujukan 1.3.4

39. C | Hutan di atas sekolah, sungai di kanan

Susunan ini mengekalkan kedua-dua hubungan arah yang diberikan.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

40. C | Meletakkan simbol jambatan pada lintasan jalan dan sungai

Jambatan perlu ditunjukkan pada lintasan yang dinyatakan dalam maklumat tinjauan.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 04 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Lakaran Peta Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali kedudukan negeri dan wilayah persekutuan, padankan negeri dengan ibu negerinya, dan bezakan ibu negara daripada pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Gunakan peta sebenar sebagai rujukan apabila menghasilkan lakaran Malaysia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 34-41 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Kenal wilayah dan fungsinya

13 negeri
11 di Semenanjung Malaysia; Sabah dan Sarawak di Malaysia Timur.

3 Wilayah Persekutuan
Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan.

Kuala Lumpur
Ibu negara Malaysia.

Putrajaya
Pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Ini ringkasan kategori, bukan peta. Gunakan peta sebenar dalam buku teks hlm. 36-39 untuk melatih lakaran dan pelabelan.

Nota dan contoh berlangkah

4.1a Negeri dan Wilayah Persekutuan

Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1

Malaysia terletak di Asia Tenggara dan terdiri daripada 13 negeri serta tiga wilayah persekutuan. Sebahagian negeri terletak di Semenanjung Malaysia, manakala Sabah dan Sarawak terletak di Pulau Borneo. Kenali nama dan kategori setiap kawasan dahulu, kemudian semak kedudukannya pada peta. Wilayah persekutuan tidak dikira sebagai negeri tambahan.

• Semenanjung Malaysia mempunyai 11 negeri: Perlis, Kedah, Pulau Pinang, Perak, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka, Johor, Pahang, Terengganu dan Kelantan.

• Sabah dan Sarawak ialah dua negeri Malaysia di Pulau Borneo.

• Tiga wilayah persekutuan ialah Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan.

• Kuala Lumpur dan Putrajaya terletak di Semenanjung Malaysia; Labuan terletak berhampiran pantai barat Sabah.

• Semenanjung Malaysia bersempadan dengan Thailand di utara dan Singapura di selatan.

• Sabah dan Sarawak berada di bahagian Malaysia di Pulau Borneo; peta turut menunjukkan Brunei Darussalam dan wilayah Indonesia.

Contoh berlangkah: Senarai kad: Perlis, Sabah, Putrajaya dan Labuan. Susun mengikut negeri atau wilayah persekutuan.

1. Kenal pasti nama dalam senarai 13 negeri.

2. Asingkan nama yang tergolong dalam tiga wilayah persekutuan.

3. Semak setiap kad supaya tidak dikira dalam dua kategori.

Jawapan: Negeri: Perlis dan Sabah. Wilayah persekutuan: Putrajaya dan Labuan.

Elak silap: Putrajaya ialah wilayah persekutuan, bukan negeri ke-14. Bilangan negeri dan wilayah persekutuan perlu diasingkan.

Cuba: Apakah dua negeri Malaysia di Pulau Borneo?

Sabah dan Sarawak.

4.1b Membaca Kedudukan dan Melakar Negeri

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1, 1.4.3

Kedudukan negeri lebih mudah difahami dengan melihat hubungannya pada peta Malaysia yang sebenar. Kenal pasti Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak serta laut di antaranya. Apabila melakar, gunakan peta rujukan untuk bentuk garis luar, sempadan dan label. Lakaran ringkas masih perlu mengekalkan susunan kawasan; ketepatan lokasi lebih penting daripada hiasan.

• Laut China Selatan memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak.

• Pada peta berorientasikan utara di atas, Sarawak terletak secara umum di barat daya Sabah.

• Johor terletak di bahagian selatan Semenanjung Malaysia.

• Kelantan, Terengganu dan Pahang berada di bahagian pantai timur Semenanjung Malaysia.

• Rujuk peta sebenar pada halaman 36-37 untuk melakar garis luar dan sempadan negeri, bukan mengagak bentuknya.

• Letakkan label negeri dan wilayah persekutuan pada kedudukan yang sesuai, kemudian semak semula dengan rujukan.

Contoh berlangkah: Seorang murid meletakkan Sabah di Semenanjung dan Labuan di sebelah Melaka. Bagaimanakah kesilapan itu disemak?

1. Buka peta negeri dan wilayah persekutuan pada halaman 36-37.

2. Cari Sabah di Pulau Borneo dan Labuan berhampiran pantai barat Sabah.

3. Betulkan label pada lakaran sambil mengekalkan hubungan kedua-dua kawasan.

Jawapan: Pindahkan label Sabah ke bahagiannya di Pulau Borneo dan label Labuan ke pulau berhampiran pantai barat Sabah mengikut peta rujukan.

Elak silap: Jangan melukis Semenanjung, Sabah dan Sarawak sebagai satu daratan bersambung. Ruang laut di antaranya perlu dikenal pasti.

Cuba: Apakah laut yang memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak?

Laut China Selatan.

4.2a Padanan Negeri dengan Ibu Negeri

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Setiap negeri mempunyai ibu negeri yang berperanan sebagai pusat pentadbiran negeri. Nama negeri tidak semestinya sama dengan nama ibu negerinya. Pelajari padanan negeri dan bandar secara berpasangan, kemudian cari kedudukan bandar itu pada peta. Gunakan nama yang tepat supaya bandar lain dalam negeri yang sama tidak tersalah dilabel sebagai ibu negeri.

• Perlis: Kangar; Kedah: Alor Setar; Pulau Pinang: George Town; Perak: Ipoh.

• Selangor: Shah Alam; Negeri Sembilan: Seremban; Melaka: Bandaraya Melaka.

• Johor: Johor Bahru; Pahang: Kuantan; Terengganu: Kuala Terengganu; Kelantan: Kota Bharu.

• Sabah: Kota Kinabalu; Sarawak: Kuching.

• Ibu negeri ialah pusat pentadbiran bagi negeri berkenaan.

• Semak lokasi ibu negeri pada peta halaman 38-39, bukan sekadar menghafal senarai nama.

Contoh berlangkah: Kad negeri menunjukkan Selangor, Sabah dan Sarawak. Padankan dengan Shah Alam, Kuching dan Kota Kinabalu.

1. Padankan Selangor dengan Shah Alam.

2. Padankan Sabah dengan Kota Kinabalu.

3. Padankan Sarawak dengan Kuching, kemudian semak ketiga-tiga lokasi pada peta.

Jawapan: Selangor: Shah Alam. Sabah: Kota Kinabalu. Sarawak: Kuching.

Elak silap: Kuala Lumpur bukan ibu negeri Selangor. Ibu negeri Selangor ialah Shah Alam.

Cuba: Kota Bharu ialah ibu negeri mana?

Kelantan.

4.2b Ibu Negara, Pusat Pentadbiran dan Semakan Lakaran

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2, 1.4.3

Kuala Lumpur ialah ibu negara Malaysia, manakala Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Kedua-dua fungsi ini perlu dibezakan daripada ibu negeri. Pada lakaran, gunakan label atau petunjuk yang jelas untuk menunjukkan kategori bandar. Semak nama, fungsi dan kedudukan berdasarkan peta sebenar supaya label yang betul tidak diletakkan di kawasan yang salah.

• Ibu negara Malaysia ialah Kuala Lumpur.

• Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan ialah Putrajaya.

• Kuala Lumpur dan Putrajaya juga merupakan wilayah persekutuan.

• Shah Alam ialah ibu negeri Selangor; kedudukannya perlu dibezakan daripada Kuala Lumpur dan Putrajaya pada peta.

• Gunakan peta sebenar halaman 38-39 untuk melabel ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran.

• Semak tiga perkara secara berasingan: padanan nama dengan fungsi, kedudukan bandar dan kejelasan petunjuk.

Contoh berlangkah: Lakaran melabel Putrajaya sebagai ibu negara, Kuala Lumpur sebagai ibu negeri Selangor dan Shah Alam sebagai pusat pentadbiran Persekutuan. Betulkan label.

1. Pisahkan tiga fungsi: ibu negara, ibu negeri Selangor dan pusat pentadbiran Persekutuan.

2. Padankan setiap fungsi dengan bandar yang betul.

3. Semak lokasi dan kategori simbol pada peta rujukan.

Jawapan: Kuala Lumpur: ibu negara. Shah Alam: ibu negeri Selangor. Putrajaya: Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Elak silap: Peranan Putrajaya sebagai pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan tidak menjadikannya ibu negara atau ibu negeri Selangor.

Cuba: Apakah perbezaan fungsi Kuala Lumpur dengan Putrajaya dalam bab ini?

Kuala Lumpur ialah ibu negara; Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Papan pameran menyediakan satu ruang untuk setiap negeri Malaysia. Berapakah ruang negeri diperlukan?

A. 13

B. 16

C. 14

D. 11

B4Q01 | Asas | 4.1

02. Selain negeri, berapakah wilayah persekutuan yang perlu dilabel pada peta Malaysia?

A. Dua

B. Lima

C. Empat

D. Tiga

B4Q02 | Asas | 4.1

03. Pasangan manakah ialah dua negeri Malaysia di Pulau Borneo?

A. Sabah dan Pahang

B. Sarawak dan Johor

C. Sabah dan Sarawak

D. Kelantan dan Terengganu

B4Q03 | Asas | 4.1

04. Nama manakah perlu diletakkan dalam kategori wilayah persekutuan?

A. Melaka

B. Kedah

C. Labuan

D. Perlis

B4Q04 | Asas | 4.1

05. Malaysia terletak di rantau ___.

A. Asia Tenggara

B. Asia Barat

C. Asia Selatan

D. Asia Tengah

B4Q05 | Asas | 4.1

06. Pasangan wilayah persekutuan manakah terletak di Semenanjung Malaysia?

A. Sabah dan Putrajaya

B. Kuala Lumpur dan Putrajaya

C. Labuan dan Putrajaya

D. Labuan dan Kuala Lumpur

B4Q06 | Asas | 4.1

07. Negara manakah bersempadan dengan Semenanjung Malaysia di utara?

A. Singapura

B. Thailand

C. Indonesia

D. Brunei Darussalam

B4Q07 | Asas | 4.1

08. Negara manakah terletak di sebelah selatan Semenanjung Malaysia?

A. Brunei Darussalam

B. Singapura

C. Thailand

D. Vietnam

B4Q08 | Asas | 4.1

09. Kumpulan manakah mengandungi negeri Semenanjung Malaysia sahaja?

A. Kedah, Sarawak dan Melaka

B. Perak, Sabah dan Johor

C. Selangor, Sabah dan Sarawak

D. Perlis, Pahang dan Johor

B4Q09 | Faham | 4.1

10. Kumpulan manakah menyenaraikan ketiga-tiga wilayah persekutuan dengan tepat?

A. Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan

B. Putrajaya, Sabah dan Sarawak

C. Kuala Lumpur, Selangor dan Labuan

D. Labuan, Johor dan Perlis

B4Q10 | Faham | 4.1

11. Laut manakah memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak?

A. Laut Sulu

B. Laut Sulawesi

C. Laut China Selatan

D. Laut Jawa

B4Q11 | Faham | 4.1

12. Pada peta Malaysia dengan utara di atas, Sarawak berada secara umum di arah mana dari Sabah?

A. Timur laut

B. Barat laut

C. Barat daya

D. Tenggara

B4Q12 | Faham | 4.1

13. Wilayah Persekutuan Labuan terletak berhampiran ___.

A. pantai barat Sabah

B. pantai timur Pahang

C. pantai selatan Johor

D. pantai barat Melaka

B4Q13 | Faham | 4.1

14. Negeri manakah terletak di bahagian paling selatan Semenanjung Malaysia?

A. Johor

B. Perlis

C. Perak

D. Kelantan

B4Q14 | Faham | 4.1

15. Kumpulan negeri manakah berada di bahagian pantai timur Semenanjung Malaysia?

A. Pulau Pinang, Perak dan Selangor

B. Melaka, Selangor dan Johor

C. Kelantan, Terengganu dan Pahang

D. Perlis, Kedah dan Perak

B4Q15 | Faham | 4.1

16. Selain Malaysia, pasangan negara manakah mempunyai wilayah di Pulau Borneo seperti ditunjukkan pada peta bab ini?

A. Singapura dan Filipina

B. Kemboja dan Laos

C. Indonesia dan Brunei Darussalam

D. Thailand dan Vietnam

B4Q16 | Faham | 4.1

17. Seorang murid mengira Putrajaya sebagai negeri lalu mendapat 14 negeri dan dua wilayah persekutuan. Apakah pembetulan tepat?

A. 14 negeri dan tiga wilayah persekutuan

B. 13 negeri dan dua wilayah persekutuan

C. 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan

D. 12 negeri dan empat wilayah persekutuan

B4Q17 | Aplikasi | 4.1

18. Kad lawatan menyenaraikan Sabah, Labuan dan Sarawak. Pengelasan manakah betul?

A. Tiga negeri

B. Satu negeri dan dua wilayah persekutuan

C. Tiga wilayah persekutuan

D. Dua negeri dan satu wilayah persekutuan

B4Q18 | Aplikasi | 4.1

19. Seorang murid hendak melakar bentuk dan sempadan negeri Malaysia. Tindakan manakah paling sesuai?

A. Mengagak kedudukan daripada nama ibu negeri sahaja

B. Merujuk peta sebenar untuk garis luar, sempadan dan kedudukan

C. Melukis semua negeri sebagai petak sama besar

D. Menyusun negeri mengikut abjad pada satu bulatan

B4Q19 | Aplikasi | 4.1

20. Draf menyambungkan Semenanjung Malaysia terus kepada Sabah tanpa ruang laut. Pembaikan manakah selaras dengan peta sebenar?

A. Menggantikan Sabah dengan Perlis

B. Memadam semua wilayah persekutuan

C. Memindahkan Sarawak ke Semenanjung

D. Memisahkan dua bahagian daratan dengan ruang Laut China Selatan

B4Q20 | Aplikasi | 4.1

21. Kad negeri Perlis perlu dipadankan dengan ibu negeri ___.

A. Ipoh

B. Alor Setar

C. Kangar

D. Shah Alam

B4Q21 | Asas | 4.2

22. Ibu negeri Kedah ialah ___.

A. Kuantan

B. Seremban

C. Alor Setar

D. Kangar

B4Q22 | Asas | 4.2

23. George Town ialah ibu negeri ___.

A. Selangor

B. Pulau Pinang

C. Perak

D. Melaka

B4Q23 | Asas | 4.2

24. Label ibu negeri Perak yang betul ialah ___.

A. Alor Setar

B. Kangar

C. Seremban

D. Ipoh

B4Q24 | Asas | 4.2

25. Bandar manakah ialah ibu negeri Selangor?

A. Shah Alam

B. Putrajaya

C. Klang

D. Kuala Lumpur

B4Q25 | Asas | 4.2

26. Seremban ialah ibu negeri ___.

A. Melaka

B. Pahang

C. Negeri Sembilan

D. Johor

B4Q26 | Asas | 4.2

27. Nama ibu negeri Melaka dalam senarai buku teks ialah ___.

A. Bandaraya Melaka

B. Kuala Pilah

C. Port Dickson

D. Muar

B4Q27 | Asas | 4.2

28. Ibu negeri Johor ialah ___.

A. Batu Pahat

B. Johor Bahru

C. Kluang

D. Muar

B4Q28 | Asas | 4.2

29. Pasangan negeri dan ibu negeri manakah betul?

A. Pahang dengan Kuala Terengganu

B. Pahang dengan Kuantan

C. Pahang dengan Kota Bharu

D. Pahang dengan Seremban

B4Q29 | Faham | 4.2

30. Dua label ialah Terengganu dan Kelantan. Bandar manakah perlu dipadankan dengan Terengganu?

A. Kota Bharu

B. Kuala Terengganu

C. Kuantan

D. Kuala Lumpur

B4Q30 | Faham | 4.2

31. Pasangan manakah membetulkan kad "Kelantan: Kuantan"?

A. Kelantan: Kota Bharu

B. Kelantan: Kangar

C. Kelantan: Ipoh

D. Kelantan: Johor Bahru

B4Q31 | Faham | 4.2

32. Untuk menandakan ibu negeri Sabah, bandar yang dipilih ialah ___.

A. Kota Kinabalu

B. Kuching

C. Labuan

D. Sandakan

B4Q32 | Faham | 4.2

33. Pasangan yang tepat bagi negeri Sarawak ialah ___.

A. Sarawak dengan Kuching

B. Sarawak dengan Labuan

C. Sarawak dengan Kota Kinabalu

D. Sarawak dengan Kuala Lumpur

B4Q33 | Faham | 4.2

34. Pernyataan manakah membezakan Kuala Lumpur dan Putrajaya dengan tepat?

A. Kedua-duanya ibu negeri Selangor

B. Kedua-duanya negeri berasingan

C. Putrajaya ibu negara; Kuala Lumpur ibu negeri Sabah

D. Kuala Lumpur ibu negara; Putrajaya pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan

B4Q34 | Faham | 4.2

35. Apakah peranan utama ibu negeri yang dinyatakan dalam bab ini?

A. Pusat pentadbiran semua negara Asia Tenggara

B. Pusat pentadbiran negeri berkenaan

C. Sempadan antara semua negeri

D. Pusat pentadbiran semua wilayah persekutuan

B4Q35 | Faham | 4.2

36. Kumpulan label manakah mengandungi ibu negeri sahaja?

A. Shah Alam, Putrajaya dan Ipoh

B. Ipoh, Kuching dan Seremban

C. Labuan, Kuantan dan Seremban

D. Kuala Lumpur, Kuching dan Kangar

B4Q36 | Faham | 4.2

37. Pameran menyusun negeri mengikut urutan Kedah, Pahang, Sabah. Susunan ibu negeri yang sepadan ialah ___.

A. Ipoh, Kuala Terengganu, Labuan

B. Kangar, Kota Bharu, Kuching

C. Shah Alam, Seremban, Johor Bahru

D. Alor Setar, Kuantan, Kota Kinabalu

B4Q37 | Aplikasi | 4.2

38. Tiga label fungsi ialah ibu negara, ibu negeri Selangor dan pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Susunan bandar yang tepat ialah ___.

A. Kuala Lumpur, Putrajaya, Shah Alam

B. Putrajaya, Kuala Lumpur, Shah Alam

C. Shah Alam, Putrajaya, Kuala Lumpur

D. Kuala Lumpur, Shah Alam, Putrajaya

B4Q38 | Aplikasi | 4.2

39. Lakaran meletakkan label Kuching dalam kawasan Sabah dan Kota Kinabalu dalam kawasan Sarawak. Apakah tindakan tepat?

A. Mengekalkan label kerana kedua-duanya di Borneo

B. Memadam sempadan kedua-dua negeri

C. Menukar kedua-dua label kepada Labuan

D. Membetulkan lokasi kedua-dua bandar mengikut peta sebenar

B4Q39 | Aplikasi | 4.2

40. Nama ibu negeri dalam lakaran semuanya betul, tetapi satu bandar diletakkan di negeri jiran. Apakah semakan tambahan yang diperlukan?

A. Bilangan perkataan dalam petunjuk sahaja

B. Saiz huruf tajuk sahaja

C. Warna kertas sahaja

D. Kedudukan bandar berbanding peta rujukan

B4Q40 | Aplikasi | 4.2

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 D**	**03 C**	**04 C**	**05 A**	**06 B**	**07 B**	**08 B**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 A**	**14 A**	**15 C**	**16 C**
17 C	**18 D**	**19 B**	**20 D**	**21 C**	**22 C**	**23 B**	**24 D**
25 A	**26 C**	**27 A**	**28 B**	**29 B**	**30 B**	**31 A**	**32 A**
33 A	**34 D**	**35 B**	**36 B**	**37 D**	**38 D**	**39 D**	**40 D**

01. A | 13

Malaysia mempunyai 13 negeri; tiga wilayah persekutuan ialah kategori berasingan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.1

02. D | Tiga

Terdapat tiga wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.1

03. C | Sabah dan Sarawak

Sabah dan Sarawak ialah dua negeri berkenaan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

04. C | Labuan

Labuan ialah wilayah persekutuan, bukan negeri.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

05. A | Asia Tenggara

Buku teks mengenal pasti Malaysia sebagai negara di Asia Tenggara.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

06. B | Kuala Lumpur dan Putrajaya

Kuala Lumpur dan Putrajaya ialah dua wilayah persekutuan di Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

07. B | Thailand

Thailand terletak di utara Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

08. B | Singapura

Singapura terletak di selatan Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

09. D | Perlis, Pahang dan Johor

Perlis, Pahang dan Johor semuanya terletak di Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

10. A | Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan

Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan ialah tiga wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

11. C | Laut China Selatan

Laut China Selatan terletak di antara Semenanjung Malaysia dengan Sabah dan Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

12. C | Barat daya

Sarawak berada secara umum di barat daya Sabah pada peta negeri Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

13. A | pantai barat Sabah

Peta menunjukkan Labuan berhampiran pantai barat Sabah.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

14. A | Johor

Johor terletak di bahagian selatan Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

15. C | Kelantan, Terengganu dan Pahang

Kelantan, Terengganu dan Pahang ialah negeri pantai timur Semenanjung.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

16. C | Indonesia dan Brunei Darussalam

Peta menunjukkan wilayah Indonesia dan Brunei Darussalam di Pulau Borneo.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

17. C | 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan

Putrajaya ialah wilayah persekutuan; jumlah yang betul ialah 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.1

18. D | Dua negeri dan satu wilayah persekutuan

Sabah dan Sarawak ialah negeri, manakala Labuan ialah wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

19. B | Merujuk peta sebenar untuk garis luar, sempadan dan kedudukan

Peta sebenar ialah rujukan bagi bentuk garis luar, sempadan dan susunan negeri.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.3

20. D | Memisahkan dua bahagian daratan dengan ruang Laut China Selatan

Lakaran perlu menunjukkan Semenanjung terpisah daripada Sabah dan Sarawak oleh Laut China Selatan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.3

21. C | Kangar

Kangar ialah ibu negeri Perlis.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

22. C | Alor Setar

Alor Setar ialah ibu negeri Kedah.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

23. B | Pulau Pinang

George Town ialah ibu negeri Pulau Pinang; buku teks juga mengejanya Georgetown.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

24. D | Ipoh

Ipoh ialah ibu negeri Perak.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

25. A | Shah Alam

Shah Alam ialah ibu negeri Selangor.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

26. C | Negeri Sembilan

Seremban ialah ibu negeri Negeri Sembilan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

27. A | Bandaraya Melaka

Buku teks menyenaraikan Bandaraya Melaka sebagai ibu negeri Melaka.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

28. B | Johor Bahru

Johor Bahru ialah ibu negeri Johor.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

29. B | Pahang dengan Kuantan

Kuantan ialah ibu negeri Pahang.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

30. B | Kuala Terengganu

Kuala Terengganu ialah ibu negeri Terengganu; Kota Bharu ialah ibu negeri Kelantan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

31. A | Kelantan: Kota Bharu

Kad Kelantan perlu memaparkan Kota Bharu.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

32. A | Kota Kinabalu

Kota Kinabalu ialah ibu negeri Sabah.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

33. A | Sarawak dengan Kuching

Kuching ialah ibu negeri Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

34. D | Kuala Lumpur ibu negara; Putrajaya pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan

Kuala Lumpur ialah ibu negara dan Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

35. B | Pusat pentadbiran negeri berkenaan

Ibu negeri berperanan sebagai pusat pentadbiran negeri masing-masing.

Buku teks KPM hlm. 38 | Rujukan 1.4.2

36. B | Ipoh, Kuching dan Seremban

Ipoh, Kuching dan Seremban masing-masing ialah ibu negeri Perak, Sarawak dan Negeri Sembilan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

37. D | Alor Setar, Kuantan, Kota Kinabalu

Kedah dipadankan dengan Alor Setar, Pahang dengan Kuantan dan Sabah dengan Kota Kinabalu.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

38. D | Kuala Lumpur, Shah Alam, Putrajaya

Kuala Lumpur ialah ibu negara, Shah Alam ibu negeri Selangor dan Putrajaya pusat pentadbiran Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

39. D | Membetulkan lokasi kedua-dua bandar mengikut peta sebenar

Kuching mesti dilabel pada kedudukan di Sarawak dan Kota Kinabalu di Sabah berdasarkan peta sebenar.

Buku teks KPM hlm. 39 | Rujukan 1.4.3

40. D | Kedudukan bandar berbanding peta rujukan

Peta sebenar perlu dirujuk untuk menyemak lokasi, walaupun ejaan nama sudah betul.

Buku teks KPM hlm. 38 | Rujukan 1.4.3

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 05 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bumi

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali empat sistem fizikal bumi, lapisan struktur bumi dan taburan daratan serta perairan utama. Kemudian hubungkan pergerakan plat dengan perubahan bentuk muka bumi.

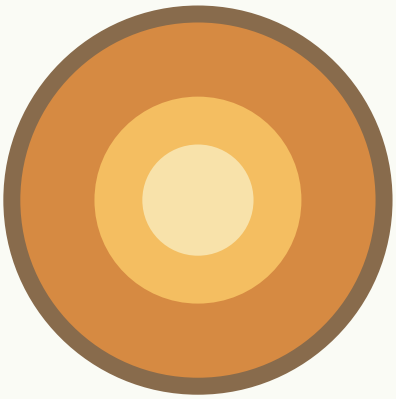
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 42-55 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Struktur bumi dan sistem fizikal

Luar ke dalam

- Kerak
- Mantel
- Teras luar
- Teras dalam

4 sistem

Atmosfera: udara.
Hidrosfera: air.

Saling berkait

Litosfera: batuan.
Biosfera: hidupan.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Keratan struktur bumi ialah model, bukan nisbah saiz sebenar. Sistem fizikal bumi berbeza daripada lapisan struktur bumi.

Nota dan contoh berlangkah

5.1 Empat sistem fizikal bumi

Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1

Bumi dapat dikaji melalui empat sistem fizikal yang saling berkaitan. Udara, air, batuan dan hidupan tidak berada dalam dunia yang terasing. Sebatang pokok memerlukan air dan udara serta tumbuh di atas permukaan bumi. Untuk mengelaskan sesuatu contoh, kenal pasti unsur yang sedang dibincangkan, bukan sekadar tempat unsur itu berada.

• Atmosfera ialah lapisan udara yang menyelubungi bumi; di dalamnya terdapat gas, wap air dan zarah seperti habuk.

• Hidrosfera merangkumi air laut, sungai, tasik, air bawah tanah, paya dan litupan ais.

• Litosfera ialah bahagian luar bumi yang meliputi kerak bumi serta bahagian atas mantel dan mengandungi batuan serta mineral.

• Biosfera merujuk kawasan yang didiami hidupan, termasuk manusia, haiwan dan tumbuhan.

• Permukaan bumi diliputi kira-kira 71% air dan 29% daratan menurut huraian buku teks.

Contoh berlangkah: Kelaskan batu di tebing, air sungai dan seekor burung mengikut sistem fizikal bumi.

1. Kenal pasti bahan atau hidupan bagi setiap contoh.

2. Batu merupakan bahan pepejal bahagian luar bumi.

3. Air ialah unsur air dan burung ialah hidupan.

Jawapan: Batu: litosfera. Air sungai: hidrosfera. Burung: biosfera.

Elak silap: Ikan ialah contoh hidupan dalam biosfera; air tempat ikan hidup ialah unsur hidrosfera.

Cuba: Sistem manakah melibatkan air bawah tanah?

Hidrosfera.

5.2 Kerak bumi, mantel dan teras bumi

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

Struktur bumi menerangkan susunan lapisan dari permukaan ke bahagian paling dalam. Kerak bumi berada di luar, mantel di bawahnya dan teras di pusat. Teras dibahagikan kepada teras luar serta teras dalam. Susunan ini berbeza daripada empat sistem fizikal, kerana sistem fizikal mengelaskan udara, air, batuan dan kawasan hidupan.

• Kerak bumi ialah lapisan luar yang keras dan pejal.

• Dalam huraian buku teks, sial mengandungi silika dan aluminium serta membentuk bahagian benua.

• Sima mengandungi silika dan magnesium; kedudukannya di bawah sial dan di dasar lautan.

• Mantel terletak di bawah kerak bumi dan membentuk kira-kira dua pertiga jisim bumi.

• Teras ialah bahagian paling dalam, bertekanan tinggi dan bersuhu sangat tinggi.

• Teras luar mengelilingi teras dalam; tiga lapisan utama masih disebut kerak, mantel dan teras.

Contoh berlangkah: Susun kad teras dalam, kerak bumi, teras luar dan mantel dari luar ke dalam.

1. Mulakan dengan lapisan yang membentuk permukaan bumi.

2. Letakkan mantel di bawah kerak.

3. Dalam bahagian teras, teras luar mendahului teras dalam.

Jawapan: Kerak bumi → mantel → teras luar → teras dalam.

Elak silap: Empat sistem fizikal tidak sama dengan tiga lapisan utama struktur bumi.

Cuba: Apakah lapisan utama di antara kerak bumi dengan teras bumi?

Mantel.

5.3 Benua dan perairan utama

Buku teks KPM hlm. 46-47 | Rujukan 2.1.3

Daratan luas dikenali sebagai benua, manakala lautan ialah hamparan air masin yang sangat luas. Laut utama dan selat juga merupakan perairan, tetapi nama serta kedudukannya berbeza. Kuasai kategori dahulu sebelum menghafal contoh. Gunakan pasangan daratan di kedua-dua sisi selat untuk membantu mengenal pasti kedudukannya dengan lebih tepat.

• Tujuh benua ialah Asia, Afrika, Amerika Utara, Amerika Selatan, Antartika, Eropah dan Australia.

• Asia ialah benua terbesar, diikuti Afrika; Antartika terletak paling selatan.

• Lima lautan ialah Pasifik, Atlantik, Hindi, Artik dan Selatan. Pasifik paling luas, manakala Artik paling kecil.

• Lautan Hindi bersempadan dengan Asia, Afrika dan Australia; Lautan Selatan mengelilingi Antartika.

• Laut China Selatan berada dalam lingkungan Lautan Pasifik. Laut Sulu terletak berhampiran Borneo dan barat daya Filipina.

• Selat Melaka terletak antara Semenanjung Malaysia dengan Sumatera; Selat Tebrau memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Singapura.

Contoh berlangkah: Kelaskan Asia, Lautan Hindi, Laut Sulu dan Selat Tebrau.

1. Tentukan sama ada nama itu merujuk daratan atau perairan.

2. Asia ialah daratan sangat luas.

3. Bezakan kategori lautan, laut utama dan selat bagi tiga nama yang lain.

Jawapan: Asia: benua. Lautan Hindi: lautan. Laut Sulu: laut utama. Selat Tebrau: selat.

Elak silap: Laut China Selatan ialah laut, bukannya satu daripada tujuh benua atau lima lautan.

Cuba: Lautan manakah mengelilingi Antartika?

Lautan Selatan.

5.4 Pergerakan plat dan perubahan muka bumi

Buku teks KPM hlm. 48-51 | Rujukan 2.1.4

Plat bergerak dengan sangat perlahan akibat pengaruh arus perolakan dalam mantel. Pertembungan, pencapahan dan gelinciran menghasilkan kesan yang berbeza. Gunung lipat berkaitan mampatan, manakala gunung bongkah berkaitan sesaran. Gempa bumi serta gunung berapi juga dikaitkan dengan pergerakan plat. Tidak semua gempa di dasar laut menghasilkan tsunami.

• Pencapahan ialah pergerakan plat menjauhi satu sama lain; pemisahan ini boleh mengubah kedudukan benua dalam tempoh yang panjang.

• Pertembungan serta mampatan boleh melipat kerak bumi dan membentuk gunung lipat.

• Gelinciran atau sesaran akibat tegangan atau mampatan boleh membentuk gunung bongkah dan lurah gelinciran.

• Tekanan dan pergerakan di sempadan plat boleh menyebabkan gegaran gempa bumi.

• Gempa bumi di dasar laut berpotensi mencetuskan tsunami; perkataan berpotensi tidak bermaksud sentiasa berlaku.

• Dalam proses zon benam yang dihuraikan, satu plat terjunam; magma naik melalui rekahan. Magma yang keluar di permukaan disebut lava.

Contoh berlangkah: Dua model menunjukkan A: lapisan dihimpit lalu berlipat; B: blok bergerak pada garis gelinciran. Padankan bentuk muka buminya.

1. Lihat sama ada lapisan berlipat atau blok berganjak.

2. Model A menunjukkan kesan mampatan pada lapisan.

3. Model B menunjukkan sesaran antara blok.

Jawapan: A: gunung lipat. B: gunung bongkah atau lurah gelinciran mengikut kedudukan blok.

Elak silap: Gunung lipat terbentuk melalui lipatan akibat mampatan; gunung bongkah terbentuk melalui sesaran.

Cuba: Apakah nama batuan cair di bawah permukaan bumi?

Magma.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah sistem yang merangkumi lapisan udara di sekeliling bumi?

A. Biosfera

B. Hidrosfera

C. Litosfera

D. Atmosfera

B5Q01 | Asas | 5.1

02. Air sungai, air bawah tanah dan litupan ais dikelaskan dalam sistem yang sama, iaitu

A. hidrosfera

B. mantel

C. litosfera

D. teras bumi

B5Q02 | Asas | 5.1

03. Sistem fizikal manakah mengandungi pelbagai jenis batuan dan mineral?

A. Hidrosfera

B. Biosfera

C. Atmosfera

D. Litosfera

B5Q03 | Asas | 5.1

04. Kawasan yang didiami manusia, haiwan dan tumbuhan disebut

A. atmosfera

B. biosfera

C. sima

D. teras luar

B5Q04 | Asas | 5.1

05. Susunan tiga lapisan utama bumi dari luar ke dalam ialah

A. teras bumi, mantel, kerak bumi

B. kerak bumi, teras bumi, mantel

C. mantel, kerak bumi, teras bumi

D. kerak bumi, mantel, teras bumi

B5Q05 | Asas | 5.2

06. Apakah ciri utama kerak bumi dalam huraian buku teks?

A. Lapisan udara yang mengandungi wap air

B. Bahagian paling dalam bersuhu tinggi

C. Lapisan luar yang keras dan pejal

D. Takungan air di permukaan

B5Q06 | Asas | 5.2

07. Teras bumi dibahagikan kepada

A. sial dan sima

B. atmosfera dan hidrosfera

C. kerak dan litosfera

D. teras luar dan teras dalam

B5Q07 | Asas | 5.2

08. Pasangan bahan bagi sial ialah

A. air dan garam

B. silika dan magnesium

C. silika dan aluminium

D. oksigen dan nitrogen

B5Q08 | Asas | 5.2

09. Benua manakah paling luas?

A. Asia

B. Afrika

C. Eropah

D. Australia

B5Q09 | Asas | 5.3

10. Benua kedua terbesar selepas Asia ialah

A. Eropah

B. Amerika Selatan

C. Antartika

D. Afrika

B5Q10 | Asas | 5.3

11. Lautan terbesar di dunia ialah

A. Lautan Selatan

B. Lautan Hindi

C. Lautan Artik

D. Lautan Pasifik

B5Q11 | Asas | 5.3

12. Antartika dikelilingi oleh

A. Lautan Artik

B. Selat Melaka

C. Laut Sulu

D. Lautan Selatan

B5Q12 | Asas | 5.3

13. Perairan antara Semenanjung Malaysia dengan Sumatera ialah

A. Selat Tebrau

B. Laut Sulu

C. Selat Melaka

D. Lautan Artik

B5Q13 | Asas | 5.3

14. Apakah maksud pertembungan plat?

A. Plat bergerak menghampiri lalu bertembung

B. Plat bergerak menjauhi satu sama lain

C. Plat kekal pada kedudukan tanpa bergerak

D. Plat berselisih di sepanjang garis gelinciran

B5Q14 | Asas | 5.4

15. Mampatan yang menyebabkan kerak bumi berlipat menghasilkan

A. delta

B. gunung lipat

C. tasik ladam

D. teluk

B5Q15 | Asas | 5.4

16. Batuan cair di bawah permukaan bumi dinamakan

A. magma

B. sedimen

C. sial

D. lava

B5Q16 | Asas | 5.4

17. Pokok di tebing sungai dan ikan di dalam sungai berkongsi sistem hidupan yang sama. Sistem itu ialah

A. litosfera

B. atmosfera

C. biosfera

D. hidrosfera

B5Q17 | Faham | 5.1

18. Habuk dan wap air yang berada dalam lapisan udara dibincangkan sebagai kandungan

A. atmosfera

B. teras dalam

C. mantel

D. sima

B5Q18 | Faham | 5.1

19. Mengapakah litosfera tidak boleh disamakan dengan kerak bumi sahaja?

A. Litosfera hanya terdapat di pusat bumi

B. Kerak bumi berada dalam atmosfera

C. Litosfera turut merangkumi bahagian atas mantel

D. Litosfera hanya terdiri daripada air

B5Q19 | Faham | 5.1

20. Hubungan kedudukan sial dan sima yang betul dalam huraian buku teks ialah

A. sial terletak dalam teras dalam

B. sial berada di atas sima

C. sima hanya berada dalam hidrosfera

D. sima berada di atas atmosfera

B5Q20 | Faham | 5.2

21. Lapisan X berada di bawah kerak dan membentuk kira-kira dua pertiga jisim bumi. X ialah

A. hidrosfera

B. mantel

C. atmosfera

D. teras dalam

B5Q21 | Faham | 5.2

22. Lautan yang paling kecil dan terletak berhampiran Kutub Utara ialah

A. Lautan Artik

B. Lautan Hindi

C. Lautan Selatan

D. Lautan Atlantik

B5Q22 | Faham | 5.3

23. Asia, Afrika dan Australia merupakan benua yang bersempadan dengan

A. Lautan Artik

B. Laut Sulu

C. Lautan Selatan

D. Lautan Hindi

B5Q23 | Faham | 5.3

24. Pasangan daratan yang dipisahkan oleh Selat Tebrau ialah

A. Semenanjung Malaysia dan Sumatera

B. Afrika dan Australia

C. Semenanjung Malaysia dan Singapura

D. Borneo dan Antartika

B5Q24 | Faham | 5.3

25. Laut utama berhampiran Borneo dan di barat daya Filipina ialah

A. Laut Sulu

B. Lautan Selatan

C. Selat Tebrau

D. Lautan Atlantik

B5Q25 | Faham | 5.3

26. Perbezaan paling tepat antara benua dengan lautan ialah

A. benua ialah daratan luas, lautan ialah perairan luas

B. benua sentiasa pulau kecil, lautan ialah sungai

C. benua ialah air tawar, lautan ialah daratan

D. benua ialah lapisan udara, lautan ialah mantel

B5Q26 | Faham | 5.3

27. Apakah yang mempengaruhi pergerakan plat bumi menurut bab ini?

A. Pasang surut sungai

B. Tiupan angin pada permukaan laut

C. Arus perolakan dalam mantel

D. Pemendapan pasir di pantai

B5Q27 | Faham | 5.4

28. Hubungan yang betul antara pencapahan dengan hanyutan benua ialah

A. pemisahan plat mengekalkan semua benua di kedudukan asal

B. pemisahan plat hanya mengubah bentuk likuan sungai

C. pemisahan plat mengubah kedudukan benua secara perlahan

D. pemisahan plat menghimpit lapisan kerak menjadi gunung lipat

B5Q28 | Faham | 5.4

29. Proses manakah paling berkaitan dengan gunung bongkah?

A. Lipatan lapisan kerak akibat himpitan

B. Hakisan batuan oleh ombak

C. Pemendapan bahan di muara sungai

D. Gelinciran atau sesaran kerak bumi

B5Q29 | Faham | 5.4

30. Pernyataan manakah tepat tentang gempa bumi di dasar laut?

A. Tsunami hanya berlaku jika gempa terjadi di puncak gunung

B. Setiap gempa pasti menghasilkan tsunami

C. Gempa tersebut berpotensi mencetuskan tsunami

D. Lokasi gempa tidak mempunyai kaitan dengan kemungkinan tsunami

B5Q30 | Faham | 5.4

31. Apabila magma keluar ke permukaan bumi, bahan itu disebut

A. teras

B. lava

C. litosfera

D. sima

B5Q31 | Faham | 5.4

32. Dalam pembentukan gunung berapi yang melibatkan zon benam, apakah yang berlaku kepada salah satu plat?

A. Kedua-dua plat bergerak menjauhi satu sama lain

B. Plat terjunam ke bawah plat yang lain

C. Plat hanya berselisih mendatar tanpa penjunaman

D. Kedua-dua plat kekal di permukaan tanpa perubahan

B5Q32 | Faham | 5.4

33. Aina merekod ikan, air tasik dan batu di tebing. Susunan sistem yang sepadan ialah

A. hidrosfera, biosfera, atmosfera

B. atmosfera, litosfera, biosfera

C. biosfera, hidrosfera, litosfera

D. litosfera, atmosfera, hidrosfera

B5Q33 | Aplikasi | 5.1

34. Senario rekaan: akar pokok menyerap air dari tanah. Hubungan sistem yang ditunjukkan secara langsung ialah

A. teras dalam dengan teras luar

B. biosfera dengan hidrosfera

C. mantel dengan lautan

D. atmosfera dengan teras bumi

B5Q34 | Aplikasi | 5.1

35. Model berlabel A, B, C dan D disusun dari permukaan ke pusat. A ialah kerak dan D ialah teras dalam. Apakah B dan C?

A. Mantel dan teras luar

B. Teras luar dan mantel

C. Sial dan atmosfera

D. Hidrosfera dan biosfera

B5Q35 | Aplikasi | 5.2

36. Empat kad perlu diletakkan dalam kotak Benua, Lautan, Laut utama dan Selat mengikut urutan. Pilihan yang betul ialah

A. Eropah, Atlantik, Laut China Selatan, Selat Melaka

B. Atlantik, Eropah, Selat Melaka, Laut Sulu

C. Eropah, Laut Sulu, Atlantik, Selat Melaka

D. Laut China Selatan, Atlantik, Eropah, Selat Tebrau

B5Q36 | Aplikasi | 5.3

37. Kad laluan P berada antara Semenanjung Malaysia dan Sumatera. Kad Q berada antara Semenanjung Malaysia dan Singapura. Padanan P dan Q ialah

A. Selat Tebrau dan Selat Melaka

B. Laut Sulu dan Lautan Artik

C. Lautan Hindi dan Lautan Selatan

D. Selat Melaka dan Selat Tebrau

B5Q37 | Aplikasi | 5.3

38. Dua anak panah dalam model bergerak menjauhi satu sama lain. Murid mahu menerangkan perubahan kedudukan benua. Istilah paling sesuai ialah

A. pertembungan plat

B. pencapahan plat

C. pemendapan sungai

D. hakisan pantai

B5Q38 | Aplikasi | 5.4

39. Model X menunjukkan lapisan termampat dan berlipat. Model Y menunjukkan bongkah berganjak pada sesar. Kesimpulan yang betul ialah

A. X delta; Y tasik ladam

B. X gunung lipat; Y gunung bongkah

C. X selat; Y benua

D. X gunung bongkah; Y gunung lipat

B5Q39 | Aplikasi | 5.4

40. Susunan penerangan pembentukan gunung berapi melalui zon benam yang paling munasabah ialah

A. plat mencapah → plat berpisah → kedudukan benua berubah

B. plat bertembung → satu plat terjunam → magma naik melalui rekahan

C. plat mengalami sesaran → blok berganjak → gunung bongkah terbentuk

D. plat bertembung → lapisan termampat → gunung lipat terbentuk

B5Q40 | Aplikasi | 5.4

Jawapan dan penerangan

01 D	**02 A**	**03 D**	**04 B**	**05 D**	**06 C**	**07 D**	**08 C**
09 A	**10 D**	**11 D**	**12 D**	**13 C**	**14 A**	**15 B**	**16 A**
17 C	**18 A**	**19 C**	**20 B**	**21 B**	**22 A**	**23 D**	**24 C**
25 A	**26 A**	**27 C**	**28 C**	**29 D**	**30 C**	**31 B**	**32 B**
33 C	**34 B**	**35 A**	**36 A**	**37 D**	**38 B**	**39 B**	**40 B**

01. D | Atmosfera

Atmosfera ialah lapisan udara yang menyelubungi bumi.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

02. A | hidrosfera

Hidrosfera merangkumi air dalam pelbagai bentuk dan tempat di bumi.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

03. D | Litosfera

Litosfera meliputi kerak bumi dan bahagian atas mantel yang mengandungi batuan serta mineral.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

04. B | biosfera

Biosfera merujuk kawasan hidupan di bumi.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

05. D | kerak bumi, mantel, teras bumi

Kerak berada paling luar, diikuti mantel dan teras.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

06. C | Lapisan luar yang keras dan pejal

Kerak bumi ialah lapisan luar yang keras dan pejal.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

07. D | teras luar dan teras dalam

Bahagian teras terdiri daripada teras luar serta teras dalam.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

08. C | silika dan aluminium

Sial terdiri daripada silika dan aluminium dalam huraian buku teks.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

09. A | Asia

Asia ialah benua terbesar di dunia.

Buku teks KPM hlm. 46 | Rujukan 2.1.3

10. D | Afrika

Afrika ialah benua kedua terbesar.

Buku teks KPM hlm. 46 | Rujukan 2.1.3

11. D | Lautan Pasifik

Lautan Pasifik ialah lautan terbesar.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

12. D | Lautan Selatan

Lautan Selatan mengelilingi benua Antartika.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

13. C | Selat Melaka

Selat Melaka terletak antara Semenanjung Malaysia dan Sumatera.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

14. A | Plat bergerak menghampiri lalu bertembung

Pertembungan melibatkan plat yang menghampiri dan bertembung.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

15. B | gunung lipat

Gunung lipat terbentuk apabila kerak dimampatkan dan terlipat.

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

16. A | magma

Batuan cair di bawah permukaan bumi disebut magma.

Buku teks KPM hlm. 50 | Rujukan 2.1.4

17. C | biosfera

Tumbuhan dan haiwan ialah unsur biosfera walaupun berada di habitat berlainan.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

18. A | atmosfera

Atmosfera mengandungi gas, wap air dan zarah seperti habuk.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

19. C | Litosfera turut merangkumi bahagian atas mantel

Litosfera meliputi kerak bumi dan bahagian atas mantel.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

20. B | sial berada di atas sima

Sial berada di atas sima; sima turut terdapat di dasar lautan.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

21. B | mantel

Kedua-dua ciri tersebut merujuk mantel.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

22. A | Lautan Artik

Lautan Artik terletak berhampiran Kutub Utara dan merupakan lautan terkecil.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

23. D | Lautan Hindi

Lautan Hindi bersempadan dengan Asia, Afrika dan Australia.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

24. C | Semenanjung Malaysia dan Singapura

Selat Tebrau ialah perairan sempit antara Semenanjung Malaysia dengan Singapura.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

25. A | Laut Sulu

Kedudukan tersebut merujuk Laut Sulu.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

26. A | benua ialah daratan luas, lautan ialah perairan luas

Benua merujuk daratan sangat luas, manakala lautan merupakan hamparan perairan luas.

Buku teks KPM hlm. 46 | Rujukan 2.1.3

27. C | Arus perolakan dalam mantel

Arus perolakan dalam mantel mempengaruhi pergerakan plat.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

28. C | pemisahan plat mengubah kedudukan benua secara perlahan

Pemisahan plat dapat mengubah kedudukan benua secara sangat perlahan.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

29. D | Gelinciran atau sesaran kerak bumi

Gunung bongkah terbentuk melalui gelinciran atau sesaran.

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

30. C | Gempa tersebut berpotensi mencetuskan tsunami

Buku teks menyatakan kemungkinan tsunami, bukannya kepastian bagi setiap gempa.

Buku teks KPM hlm. 50 | Rujukan 2.1.4

31. B | lava

Magma yang keluar di permukaan dikenali sebagai lava.

Buku teks KPM hlm. 51 | Rujukan 2.1.4

32. B | Plat terjunam ke bawah plat yang lain

Salah satu plat terjunam, dan proses seterusnya berkaitan pembentukan serta pergerakan magma.

Buku teks KPM hlm. 51 | Rujukan 2.1.4

33. C | biosfera, hidrosfera, litosfera

Ikan ialah hidupan, air tasik ialah air, manakala batu ialah bahan litosfera.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

34. B | biosfera dengan hidrosfera

Pokok ialah hidupan dalam biosfera dan air yang diserap ialah unsur hidrosfera.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

35. A | Mantel dan teras luar

Selepas kerak ialah mantel, kemudian teras luar sebelum teras dalam.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

36. A | Eropah, Atlantik, Laut China Selatan, Selat Melaka

Eropah ialah benua; Atlantik ialah lautan; Laut China Selatan ialah laut utama; Selat Melaka ialah selat.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

37. D | Selat Melaka dan Selat Tebrau

P merujuk Selat Melaka; Q merujuk Selat Tebrau.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

38. B | pencapahan plat

Pencapahan melibatkan plat bergerak menjauhi satu sama lain dan berkaitan hanyutan benua.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

39. B | X gunung lipat; Y gunung bongkah

Lipatan akibat mampatan menghasilkan gunung lipat, manakala sesaran menghasilkan gunung bongkah.

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

40. B | plat bertembung → satu plat terjunam → magma naik melalui rekahan

Pertembungan membawa kepada penjunaman satu plat; magma kemudian boleh naik melalui rekahan.

Buku teks KPM hlm. 51 | Rujukan 2.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 06 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bentuk Muka Bumi

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan tanah tinggi, tanah pamah, pinggir laut dan saliran di Malaysia. Kenali contoh lokasi dan jelaskan bagaimana ciri sesuatu kawasan mempengaruhi kegunaan serta kegiatan manusia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 56-73 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Empat bentuk muka bumi

Tanah tinggi
Banjaran dan gunung. Contoh: Banjaran Titiwangsa.

Tanah pamah
Kawasan rendah. Contoh: Dataran Kedah-Perlis.

Pinggir laut
Pantai, teluk dan tanjung. Kaitkan dengan kegunaannya.

Saliran
Sungai dan tasik. Penting untuk air dan kegiatan manusia.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Lokasi dan ciri fizikal mempengaruhi kegunaan sesuatu kawasan. Bandingkan kepentingan melalui contoh dalam buku teks.

Nota dan contoh berlangkah

6.1a Empat kelompok bentuk muka bumi

Buku teks KPM hlm. 58-59 | Rujukan 2.2.1

Bentuk muka bumi Malaysia boleh disusun kepada tanah tinggi, tanah pamah, pinggir laut dan saliran. Setiap kelompok mempunyai ciri fizikal yang berbeza. Gunakan ketinggian untuk membezakan tanah tinggi dengan tanah pamah, dan gunakan ciri perairan untuk mengenal pasti saliran serta pinggir laut. Kelompok ini membantu kita memahami contoh lokasi dan kegunaannya.

• Tanah tinggi meliputi banjaran gunung dan dataran tinggi yang melebihi 180 m dari aras laut.

• Tanah pamah ialah kawasan rendah yang terdapat di dataran, delta dan lembangan sungai.

• Pinggir laut mempunyai ciri seperti pulau, teluk, tanjung dan tebing tinggi.

• Saliran merujuk sungai serta tasik; tasik boleh terbentuk secara semula jadi atau dibina manusia.

• Kawasan tadahan hujan di tanah tinggi menjadi punca bagi banyak sungai di Malaysia.

Contoh berlangkah: Data rekaan latihan: P setinggi 900 m dan Q setinggi 50 m dari aras laut. Kelaskan kedua-duanya.

1. Bandingkan ketinggian dengan aras laut.

2. P jauh melebihi 180 m.

3. Q ialah kawasan rendah di bawah 180 m.

Jawapan: P ialah tanah tinggi; Q ialah tanah pamah.

Elak silap: Jangan kelaskan tasik sebagai tanah tinggi hanya kerana tasik itu berada di kawasan pedalaman.

Cuba: Apakah dua unsur utama saliran?

Sungai dan tasik.

6.1b Ciri fizikal pinggir laut

Buku teks KPM hlm. 64-65 | Rujukan 2.2.1

Tindakan ombak membantu membentuk pelbagai ciri di pinggir laut. Batuan yang lebih mudah terhakis boleh membentuk lekukan, manakala batuan yang lebih tahan kekal menganjur ke laut. Gua, gerbang laut dan batu tunggul berkaitan dengan tahap hakisan serta runtuhan yang berbeza. Bentuk ciri lebih penting daripada menghafal nama tanpa memahami maksudnya.

• Pulau ialah daratan yang dikelilingi laut.

• Teluk ialah lekukan pinggir pantai yang boleh terbentuk apabila batuan lembut dihakis.

• Tanjung ialah daratan yang menganjur ke laut, berkaitan batuan keras yang lebih tahan hakisan.

• Tindakan ombak pada tebing tinggi boleh membentuk gua laut.

• Hakisan berterusan yang menembusi dinding gua boleh membentuk gerbang laut.

• Apabila gerbang laut runtuh, bahagian batuan yang tinggal boleh menjadi batu tunggul.

Contoh berlangkah: P ialah daratan yang menganjur ke laut; Q ialah lekukan pantai di sebelahnya. Kenal pasti P dan Q.

1. Perhatikan sama ada garis pantai menonjol atau berlekuk.

2. Bahagian daratan yang menonjol ialah tanjung.

3. Bahagian pantai yang berlekuk ialah teluk.

Jawapan: P ialah tanjung dan Q ialah teluk.

Elak silap: Teluk ialah bahagian pantai yang berlekuk, manakala tanjung menganjur ke laut.

Cuba: Apakah ciri yang boleh terhasil selepas gerbang laut runtuh?

Batu tunggul.

6.2a Lokasi tanah tinggi Malaysia

Buku teks KPM hlm. 60-61 | Rujukan 2.2.2

Banjaran dan gunung utama terdapat di Semenanjung Malaysia, Sabah serta Sarawak. Di Semenanjung, Banjaran Titiwangsa memanjang dari utara ke selatan. Sabah dan Sarawak mempunyai rangkaian tanah tinggi masing-masing. Mengaitkan nama gunung atau banjaran dengan wilayah yang betul mengurangkan kekeliruan apabila membaca peta fizikal Malaysia di dalam buku teks.

• Banjaran Titiwangsa, Tahan dan Benom terletak di Semenanjung Malaysia.

• Titiwangsa dikenali sebagai tulang belakang Semenanjung dan semakin rendah ke arah selatan.

• Banjaran Crocker, Trus Madi dan Brassey terletak di Sabah.

• Gunung Kinabalu terletak di Sabah dan merupakan gunung tertinggi di Malaysia.

• Banjaran Tama Abu, Pergunungan Iran, Pergunungan Hose dan Kapuas Hulu terletak di Sarawak.

• Gunung Mulu ialah contoh gunung di Sarawak; Gunung Tahan dan Gunung Korbu berada di Semenanjung.

Contoh berlangkah: Kumpulkan Titiwangsa, Crocker dan Tama Abu mengikut wilayah.

1. Semak contoh banjaran Semenanjung.

2. Padankan Crocker dengan Sabah.

3. Padankan Tama Abu dengan Sarawak.

Jawapan: Titiwangsa: Semenanjung Malaysia. Crocker: Sabah. Tama Abu: Sarawak.

Elak silap: Gunung Kinabalu berada di Sabah, bukannya Sarawak.

Cuba: Negeri manakah mempunyai Banjaran Crocker?

Sabah.

6.2b Lokasi tanah pamah, pantai dan saliran

Buku teks KPM hlm. 62-67 | Rujukan 2.2.2

Tanah pamah, pinggir laut dan saliran juga mempunyai taburan yang tersendiri. Dataran Kedah-Perlis terkenal dengan kawasan pertanian padi, manakala Delta Rajang terletak di Sarawak. Untuk ulang kaji lokasi, padankan satu nama dengan negeri atau wilayahnya dan kelompok bentuk muka buminya. Kemudian rujuk peta buku teks bagi melihat kedudukan sebenar.

• Dataran Kedah-Perlis memanjang dari Perlis ke Kedah; Dataran Kelantan terletak di timur Semenanjung.

• Delta Rajang terletak di pantai barat Sarawak dan mempunyai kawasan tanah pamah yang luas.

• Dataran pantai timur Sabah lebih luas berbanding dataran pantai baratnya yang sempit dan terputus-putus.

• Teluk Batik terletak di Perak, Teluk Kemang di Negeri Sembilan dan Teluk Chempedak di Pahang.

• Tanjung Piai berada di Johor; Pulau Langkawi di Kedah, Pulau Redang di Terengganu dan Pulau Sipadan di Sabah.

• Contoh saliran ialah Sungai Pahang di Semenanjung, Sungai Kinabatangan di Sabah dan Sungai Rajang di Sarawak.

Contoh berlangkah: Betulkan kad: Delta Rajang di Sabah; Pulau Redang di Terengganu.

1. Semak lokasi Delta Rajang.

2. Delta Rajang berada di Sarawak.

3. Kad Pulau Redang sudah tepat.

Jawapan: Tukar Sabah kepada Sarawak pada kad Delta Rajang; kekalkan kad Pulau Redang.

Elak silap: Delta Rajang ialah tanah pamah di Sarawak; jangan tersalah letakkannya di Sabah.

Cuba: Pulau Redang terletak di negeri mana?

Terengganu.

6.3a Kegunaan tanah tinggi dan tanah pamah

Buku teks KPM hlm. 68-69 | Rujukan 2.2.3

Ciri fizikal sesuatu kawasan membantu menentukan kegiatan yang sesuai. Tanah tinggi yang nyaman menarik pelancong dan sesuai untuk tanaman hawa sederhana. Tanah pamah yang rata pula memudahkan pembinaan petempatan serta jaringan pengangkutan. Huraian yang baik menghubungkan ciri, kegiatan dan contoh tempat, bukannya menyenaraikan nama tempat tanpa menjelaskan kaitannya.

• Tanah tinggi yang nyaman dan berpemandangan menarik menyokong pelancongan, seperti Bukit Bendera dan Gunung Kinabalu.

• Cameron Highlands dan Kundasang mempunyai kegiatan pertanian tanaman hawa sederhana, termasuk sayur-sayuran dan bunga.

• Kawasan tanah tinggi yang menerima banyak hujan menyokong penjanaan hidroelektrik; contoh buku teks termasuk Kenyir dan Bakun.

• Tanah pamah yang rata sesuai untuk petempatan, contohnya Alor Setar dan Johor Bahru.

• Tanah pamah dengan infrastruktur menyokong perindustrian serta perdagangan, seperti Perai dan Shah Alam.

• Dataran Kedah-Perlis sesuai untuk padi; tanah pamah juga memudahkan pembinaan jalan raya, landasan dan lapangan terbang.

Contoh berlangkah: Dua lokasi rekaan: A nyaman di tanah tinggi, B rata dengan jaringan jalan. Cadangkan satu kegiatan sesuai bagi setiap lokasi.

1. Kenal pasti ciri utama A dan B.

2. A mempunyai keadaan yang menyokong pelancongan tanah tinggi atau tanaman hawa sederhana.

3. B mempunyai permukaan dan akses yang sesuai untuk petempatan atau perindustrian.

Jawapan: A boleh dimajukan untuk pelancongan tanah tinggi; B sesuai untuk kawasan perindustrian dengan kemudahan sedia ada.

Elak silap: Satu bentuk muka bumi boleh mempunyai beberapa kepentingan, bukan satu kegunaan sahaja.

Cuba: Mengapakah kawasan rata memudahkan pembinaan jalan raya?

Permukaan yang rata lebih sesuai untuk pembinaan jaringan pengangkutan berbanding cerun curam.

6.3b Kegunaan saliran dan pinggir laut

Buku teks KPM hlm. 70-71 | Rujukan 2.2.3

Sungai, tasik dan pinggir laut menyediakan peluang kegiatan yang berbeza tetapi ada juga persamaan. Sungai boleh menjadi laluan pengangkutan, sempadan atau sumber ikan air tawar. Pinggir laut pula menyokong perikanan laut dan pelabuhan. Untuk membuat perbandingan, nyatakan persamaan dahulu, kemudian jelaskan kegunaan yang membezakan kedua-dua kelompok berserta contoh.

• Sungai Bernam menjadi sempadan Perak-Selangor; Sungai Golok menjadi sempadan Malaysia-Thailand.

• Sungai dan tasik menyokong penangkapan serta penternakan ikan air tawar, seperti Sungai Pahang dan Tasik Kenyir.

• Sungai Rajang dan Sungai Baram digunakan untuk perhubungan atau pengangkutan di Sarawak.

• Empangan pada sistem sungai menyokong hidroelektrik, contohnya Kenering di Perak dan Murum di Sarawak.

• Pinggir laut menyokong perikanan dan pelancongan, contohnya Kuala Selangor dan Pulau Tioman.

• Teluk yang terlindung sesuai untuk pelabuhan, seperti Pelabuhan Klang; petroleum dan gas asli terdapat di luar pesisir Terengganu, Sarawak dan Sabah.

Contoh berlangkah: Bandingkan satu kegunaan Sungai Bernam dengan Pelabuhan Klang.

1. Kenal pasti kelompok Sungai Bernam sebagai saliran.

2. Padankan Bernam dengan fungsi sempadan negeri.

3. Padankan Pelabuhan Klang dengan pengangkutan dan perdagangan melalui laut.

Jawapan: Sungai Bernam memisahkan Perak dengan Selangor; Pelabuhan Klang menyokong pengangkutan serta perdagangan laut.

Elak silap: Perikanan sungai membekalkan ikan air tawar, manakala perikanan pinggir laut melibatkan perairan laut.

Cuba: Apakah ciri kawasan pinggir laut yang sesuai sebagai tapak pelabuhan?

Kawasan berteluk dan terlindung daripada angin kencang.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Kawasan berketinggian 800 m dari aras laut dikelaskan sebagai

A. tanah tinggi

B. teluk

C. tanah pamah

D. tasik

B6Q01 | Asas | 6.1

02. Dataran rendah dan delta termasuk dalam kelompok

A. tanah pamah

B. tebing tinggi

C. gunung lipat

D. tanah tinggi

B6Q02 | Asas | 6.1

03. Sungai dan tasik membentuk kelompok

A. saliran

B. banjaran

C. pinggir laut sahaja

D. tanah tinggi sahaja

B6Q03 | Asas | 6.1

04. Daratan yang dikelilingi laut ialah

A. teluk

B. pulau

C. delta

D. tanjung

B6Q04 | Asas | 6.1

05. Bahagian daratan yang menganjur ke laut disebut

A. tasik

B. teluk

C. tanjung

D. lembangan

B6Q05 | Asas | 6.1

06. Banjaran yang dikenali sebagai tulang belakang Semenanjung Malaysia ialah

A. Banjaran Titiwangsa

B. Banjaran Crocker

C. Banjaran Brassey

D. Banjaran Tama Abu

B6Q06 | Asas | 6.2

07. Gunung Kinabalu terletak di

A. Pahang

B. Sarawak

C. Perak

D. Sabah

B6Q07 | Asas | 6.2

08. Banjaran Tama Abu terletak di

A. Kedah

B. Sarawak

C. Sabah

D. Johor

B6Q08 | Asas | 6.2

09. Dataran Kedah-Perlis merentasi negeri

A. Selangor dan Perak

B. Kelantan dan Terengganu

C. Sabah dan Sarawak

D. Kedah dan Perlis

B6Q09 | Asas | 6.2

10. Delta Rajang terletak di

A. Melaka

B. Sabah

C. Sarawak

D. Selangor

B6Q10 | Asas | 6.2

11. Pulau Redang terletak di negeri

A. Perak

B. Kedah

C. Johor

D. Terengganu

B6Q11 | Asas | 6.2

12. Tanjung Piai terletak di

A. Perlis

B. Johor

C. Sarawak

D. Pahang

B6Q12 | Asas | 6.2

13. Kegiatan pertanian yang sepadan dengan Cameron Highlands ialah

A. pembinaan pelabuhan laut

B. tanaman sayur-sayuran hawa sederhana

C. penangkapan ikan laut dalam

D. perlombongan petroleum luar pesisir

B6Q13 | Asas | 6.3

14. Tanaman utama yang dikaitkan dengan Dataran Kedah-Perlis ialah

A. rumpai laut

B. padi

C. bunga tanah tinggi sahaja

D. teh hawa sederhana

B6Q14 | Asas | 6.3

15. Sungai Bernam menjadi sempadan antara

A. Sabah dan Sarawak

B. Perak dan Selangor

C. Johor dan Melaka

D. Kedah dan Perlis

B6Q15 | Asas | 6.3

16. Kawasan pinggir laut yang berteluk dan terlindung sesuai untuk

A. gunung lipat

B. tanaman teh tanah tinggi

C. tasik ladam

D. pelabuhan

B6Q16 | Asas | 6.3

17. Mengapakah banjaran gunung dan dataran tinggi diletakkan dalam kelompok yang sama?

A. Kedua-duanya merupakan tanah tinggi

B. Kedua-duanya ialah takungan air buatan

C. Kedua-duanya ialah dataran rendah di muara

D. Kedua-duanya merupakan lekukan pinggir laut

B6Q17 | Faham | 6.1

18. Apakah perbezaan bentuk antara teluk dengan tanjung?

A. Kedua-duanya sentiasa dikelilingi laut

B. Kedua-duanya ialah sungai di tanah tinggi

C. Teluk menganjur ke laut, tanjung berlekuk ke darat

D. Teluk berlekuk ke darat, tanjung menganjur ke laut

B6Q18 | Faham | 6.1

19. Bagaimanakah gerbang laut terbentuk menurut huraian bab ini?

A. Hakisan ombak menembusi dinding gua laut

B. Batuan lembut terhakis membentuk lekukan pantai

C. Runtuhan gerbang meninggalkan batuan tegak

D. Batuan keras kekal menganjur ke laut

B6Q19 | Faham | 6.1

20. Batu tunggul berkaitan dengan proses

A. runtuhan gerbang laut

B. pemisahan likuan sungai

C. lipatan kerak bumi

D. pengumpulan mendapan di muara

B6Q20 | Faham | 6.1

21. Bagaimanakah ketinggian Banjaran Titiwangsa berubah ke arah selatan?

A. Semakin rendah

B. Berubah menjadi dataran pantai sepanjang banjaran

C. Kekal pada ketinggian yang sama di semua bahagian

D. Semakin tinggi

B6Q21 | Faham | 6.2

22. Pasangan yang kedua-duanya terletak di Sabah ialah

A. Pergunungan Hose dan Banjaran Tama Abu

B. Banjaran Titiwangsa dan Banjaran Benom

C. Banjaran Crocker dan Banjaran Trus Madi

D. Banjaran Tahan dan Pergunungan Iran

B6Q22 | Faham | 6.2

23. Perbandingan dataran pantai Sabah yang betul ialah

A. pantai timur tidak mempunyai tanah pamah

B. pantai timur lebih luas daripada pantai barat

C. kedua-duanya hanya terdiri daripada gunung

D. pantai barat lebih luas tanpa kawasan sempit

B6Q23 | Faham | 6.2

24. Mengapakah Dataran Pantai Barat Sarawak sesuai untuk kegiatan pertanian?

A. Seluruh kawasannya ialah pantai berbatu tanpa dataran

B. Terdiri daripada cerun curam serta tanih sangat nipis

C. Mempunyai kawasan luas dan tanih subur

D. Mempunyai gerbang laut yang bertindak sebagai saliran sawah

B6Q24 | Faham | 6.2

25. Pasangan teluk dengan negeri yang tepat ialah

A. Teluk Chempedak dengan Perlis

B. Teluk Batik dengan Sabah

C. Teluk Darvel dengan Melaka

D. Teluk Kemang dengan Negeri Sembilan

B6Q25 | Faham | 6.2

26. Padanan sungai dengan wilayah yang betul ialah

A. Kinabatangan di Sarawak; Rajang di Sabah

B. Baram di Perlis; Kinabatangan di Kedah

C. Kinabatangan di Sabah; Rajang di Sarawak

D. Pahang di Sabah; Rajang di Johor

B6Q26 | Faham | 6.2

27. Ciri manakah membantu tanah tinggi menjadi kawasan pelancongan?

A. Suhu nyaman dan pemandangan menarik

B. Dataran aluvium yang luas untuk kapal

C. Pelantar petroleum di luar pesisir

D. Perairan laut dalam yang terlindung

B6Q27 | Faham | 6.3

28. Tanah pamah yang rata memudahkan

A. pembinaan pelabuhan tanpa akses laut

B. pembinaan jalan raya dan landasan kereta api

C. pembentukan air terjun melalui pemendapan

D. pembentukan tanjung melalui lipatan

B6Q28 | Faham | 6.3

29. Selain permukaan tanah, apakah faktor yang menyokong perindustrian di tanah pamah?

A. Ketiadaan laluan pengangkutan

B. Kawasan terasing daripada bekalan serta pasaran

C. Kemudahan infrastruktur asas

D. Permukaan yang sukar dihubungkan dengan bandar

B6Q29 | Faham | 6.3

30. Apakah persamaan Sungai Pahang dengan Tasik Kenyir dari segi kegiatan?

A. Kedua-duanya pelabuhan laut antarabangsa

B. Kedua-duanya sumber petroleum luar pesisir

C. Kedua-duanya menyokong perikanan air tawar

D. Kedua-duanya kawasan pertanian hawa sederhana

B6Q30 | Faham | 6.3

31. Petroleum dan gas asli dikaitkan dengan kawasan

A. puncak Gunung Kinabalu sahaja

B. Dataran Kedah-Perlis sahaja

C. bahagian teras dalam bumi

D. luar pesisir Terengganu, Sarawak dan Sabah

B6Q31 | Faham | 6.3

32. Fungsi Sungai Golok berbeza daripada Sungai Bernam kerana Sungai Golok menjadi

A. sempadan antara Johor dan Melaka

B. sempadan antara Sabah dan Sarawak

C. sempadan antara Perak dan Selangor

D. sempadan antarabangsa Malaysia-Thailand

B6Q32 | Faham | 6.3

33. Data rekaan latihan: A 60 m, B 750 m, C 120 m dan D 1 200 m dari aras laut. Pasangan tanah tinggi ialah

A. A dan B

B. C dan D

C. B dan D

D. A dan C

B6Q33 | Aplikasi | 6.1

34. Peta lakar rekaan diterangkan dengan kata-kata: daratan keras menonjol ke laut, manakala batuan lembut di sebelahnya berlekuk akibat ombak. Padanan ciri ialah

A. sungai dan gunung bongkah

B. tasik dan banjaran

C. delta dan dataran tinggi

D. tanjung dan teluk

B6Q34 | Aplikasi | 6.1

35. Album kumpulan Sabah mengandungi kad Crocker, Kinabalu, Trus Madi dan Tama Abu. Kad manakah perlu dipindahkan ke kumpulan Sarawak?

A. Kinabalu

B. Tama Abu

C. Trus Madi

D. Crocker

B6Q35 | Aplikasi | 6.2

36. Murid menyediakan laluan lokasi pulau Kedah → Terengganu → Sabah. Susunan nama yang sepadan ialah

A. Sipadan → Langkawi → Redang

B. Langkawi → Redang → Sipadan

C. Langkawi → Sipadan → Redang

D. Redang → Sipadan → Langkawi

B6Q36 | Aplikasi | 6.2

37. Tapak rekaan A mempunyai suhu nyaman di tanah tinggi. Tapak B rata dan dilengkapi jalan serta kemudahan asas. Cadangan paling sepadan ialah

A. A pelancongan tanah tinggi; B perindustrian

B. A pelabuhan laut; B tanaman hawa sederhana

C. A perikanan laut; B pelancongan puncak gunung

D. A petroleum luar pesisir; B perikanan laut dalam

B6Q37 | Aplikasi | 6.3

38. Sebuah majlis mahu memilih tapak pelabuhan berdasarkan bentuk muka bumi. Tapak manakah paling sesuai dalam konteks bab ini?

A. Dataran tinggi tanpa akses laut

B. Puncak gunung yang tinggi

C. Cerun curam jauh di pedalaman

D. Teluk yang terlindung daripada angin kencang

B6Q38 | Aplikasi | 6.3

39. Kumpulan membandingkan kepentingan Sungai Rajang dengan kawasan pinggir laut. Perbandingan yang tepat ialah

A. Rajang untuk petroleum luar pesisir; pinggir laut untuk sempadan Perak-Selangor

B. Rajang untuk perikanan laut dalam; pinggir laut untuk ikan air tawar sahaja

C. Rajang untuk pengangkutan sungai; pinggir laut untuk pelabuhan

D. Rajang untuk tanaman teh; pinggir laut untuk pelancongan tanah tinggi

B6Q39 | Aplikasi | 6.3

40. Dua cadangan pertanian: X sayur hawa sederhana di kawasan nyaman; Y padi di dataran rendah bertanih aluvium. Padanan contoh terbaik ialah

A. X Pelabuhan Klang; Y Gunung Kinabalu

B. X Selat Melaka; Y Pulau Sipadan

C. X Cameron Highlands; Y Dataran Kedah-Perlis

D. X Dataran Kedah-Perlis; Y Cameron Highlands

B6Q40 | Aplikasi | 6.3

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 A**	**03 A**	**04 B**	**05 C**	**06 A**	**07 D**	**08 B**
09 D	**10 C**	**11 D**	**12 B**	**13 B**	**14 B**	**15 B**	**16 D**
17 A	**18 D**	**19 A**	**20 A**	**21 A**	**22 C**	**23 B**	**24 C**
25 D	**26 C**	**27 A**	**28 B**	**29 C**	**30 C**	**31 D**	**32 D**
33 C	**34 D**	**35 B**	**36 B**	**37 A**	**38 D**	**39 C**	**40 C**

01. A | tanah tinggi

Ketinggian 800 m melebihi 180 m, maka tergolong sebagai tanah tinggi.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

02. A | tanah pamah

Dataran rendah dan delta ialah contoh kawasan tanah pamah.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

03. A | saliran

Saliran merujuk sungai dan tasik.

Buku teks KPM hlm. 59 | Rujukan 2.2.1

04. B | pulau

Pulau ialah daratan yang dikelilingi laut.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

05. C | tanjung

Tanjung ialah daratan yang menganjur ke laut.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

06. A | Banjaran Titiwangsa

Banjaran Titiwangsa memanjang dari utara ke selatan Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 60 | Rujukan 2.2.2

07. D | Sabah

Gunung Kinabalu terletak di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

08. B | Sarawak

Tama Abu ialah contoh banjaran di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

09. D | Kedah dan Perlis

Dataran itu memanjang dari Perlis hingga Kedah.

Buku teks KPM hlm. 62 | Rujukan 2.2.2

10. C | Sarawak

Delta Rajang membentuk dataran luas di pantai barat Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 63 | Rujukan 2.2.2

11. D | Terengganu

Pulau Redang berada di Terengganu.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

12. B | Johor

Tanjung Piai berada di Johor.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

13. B | tanaman sayur-sayuran hawa sederhana

Keadaan tanah tinggi sesuai untuk sayur-sayuran dan tanaman hawa sederhana.

Buku teks KPM hlm. 68 | Rujukan 2.2.3

14. B | padi

Dataran Kedah-Perlis terkenal dengan penanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

15. B | Perak dan Selangor

Sungai Bernam menjadi sempadan semula jadi Perak-Selangor.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

16. D | pelabuhan

Teluk terlindung sesuai dijadikan tapak pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

17. A | Kedua-duanya merupakan tanah tinggi

Banjaran gunung dan dataran tinggi termasuk kelompok tanah tinggi.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

18. D | Teluk berlekuk ke darat, tanjung menganjur ke laut

Teluk ialah lekukan pantai, manakala tanjung menonjol ke laut.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

19. A | Hakisan ombak menembusi dinding gua laut

Hakisan berterusan menembusi gua lalu membentuk gerbang laut.

Buku teks KPM hlm. 64 | Rujukan 2.2.1

20. A | runtuhan gerbang laut

Runtuhan gerbang laut boleh meninggalkan batu tunggul.

Buku teks KPM hlm. 64 | Rujukan 2.2.1

21. A | Semakin rendah

Banjaran Titiwangsa lebih tinggi di utara dan semakin rendah ke selatan.

Buku teks KPM hlm. 60 | Rujukan 2.2.2

22. C | Banjaran Crocker dan Banjaran Trus Madi

Crocker dan Trus Madi terletak di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

23. B | pantai timur lebih luas daripada pantai barat

Dataran pantai timur Sabah lebih luas; pantai barat lebih sempit dan terputus-putus.

Buku teks KPM hlm. 63 | Rujukan 2.2.2

24. C | Mempunyai kawasan luas dan tanih subur

Dataran yang luas dan tanih subur menyokong pertanian.

Buku teks KPM hlm. 63 | Rujukan 2.2.2

25. D | Teluk Kemang dengan Negeri Sembilan

Teluk Kemang terletak di Negeri Sembilan.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

26. C | Kinabatangan di Sabah; Rajang di Sarawak

Sungai Kinabatangan berada di Sabah dan Sungai Rajang di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 67 | Rujukan 2.2.2

27. A | Suhu nyaman dan pemandangan menarik

Suhu nyaman dan pemandangan tanah tinggi menarik pengunjung.

Buku teks KPM hlm. 68 | Rujukan 2.2.3

28. B | pembinaan jalan raya dan landasan kereta api

Permukaan rata sesuai untuk jaringan pengangkutan darat.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

29. C | Kemudahan infrastruktur asas

Tanah pamah yang dilengkapi infrastruktur berpotensi untuk perindustrian dan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

30. C | Kedua-duanya menyokong perikanan air tawar

Sungai dan tasik menyokong penangkapan atau penternakan ikan air tawar.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

31. D | luar pesisir Terengganu, Sarawak dan Sabah

Buku teks memberikan luar pesisir tiga negeri ini sebagai contoh sumber petroleum dan gas asli.

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

32. D | sempadan antarabangsa Malaysia-Thailand

Sungai Golok ialah sempadan antarabangsa, manakala Bernam ialah sempadan negeri.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

33. C | B dan D

B dan D melebihi 180 m; A dan C ialah kawasan rendah.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

34. D | tanjung dan teluk

Batuan keras yang kekal membentuk tanjung; lekukan batuan lembut menjadi teluk.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

35. B | Tama Abu

Tama Abu berada di Sarawak; Crocker dan Kinabalu berada di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

36. B | Langkawi → Redang → Sipadan

Langkawi berada di Kedah, Redang di Terengganu dan Sipadan di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

37. A | A pelancongan tanah tinggi; B perindustrian

Tanah tinggi nyaman sesuai untuk pelancongan; tapak rata berinfrastruktur sesuai untuk perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 68 | Rujukan 2.2.3

38. D | Teluk yang terlindung daripada angin kencang

Teluk terlindung ialah ciri pinggir laut yang sesuai untuk pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

39. C | Rajang untuk pengangkutan sungai; pinggir laut untuk pelabuhan

Kedua-duanya menyokong perhubungan, melalui sungai dan pelabuhan laut masing-masing.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

40. C | X Cameron Highlands; Y Dataran Kedah-Perlis

Cameron Highlands sesuai untuk tanaman hawa sederhana; Dataran Kedah-Perlis sesuai untuk padi.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 07 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Saliran

Nota, contoh dan 40 objektif

Ikuti aliran sungai dari hulu ke hilir, kenali sungai dan tasik utama Malaysia, kemudian bandingkan kepentingannya kepada kehidupan serta kegiatan manusia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 74-85 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Rajah skema aliran sungai. Hulu, tengah dan hilir mempunyai ciri berbeza; tidak semua sungai membentuk delta yang sama.

Nota dan contoh berlangkah

7.1a Hulu, tengah dan hilir sungai

Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Air sungai mengalir dari kawasan tinggi menuju kawasan lebih rendah sebelum sampai ke tasik atau laut. Cerun dan kelajuan aliran berubah sepanjang perjalanan itu. Oleh itu, bentuk lurah dan ciri yang terbentuk juga berbeza. Bandingkan beberapa petunjuk serentak untuk mengenal pasti peringkat sungai, bukannya bergantung pada satu perkataan sahaja.

• Hulu sungai mempunyai lurah sempit berbentuk V, cerun curam dan aliran deras.

• Jeram, air terjun dan lubang periuk ialah ciri yang dikaitkan dengan hulu sungai.

• Di peringkat tengah, lurah lebih terbuka dan dihuraikan sebagai berbentuk U; terdapat likuan serta hakisan sungai.

• Di hilir, cerun lebih landai, aliran lebih perlahan dan lurah semakin lebar.

• Hilir dikaitkan dengan pemendapan serta ciri seperti tasik ladam, tetambak dan delta.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan P mempunyai cerun curam dan jeram; Q beraliran perlahan dengan banyak mendapan. Kenal pasti peringkatnya.

1. Bandingkan cerun serta aliran kedua-dua kawasan.

2. Cerun curam dan jeram menyokong ciri hulu.

3. Aliran perlahan dan mendapan menyokong ciri hilir.

Jawapan: P ialah hulu sungai; Q ialah hilir sungai.

Elak silap: Jangan meletakkan delta di hulu; delta berkaitan mendapan berhampiran muara.

Cuba: Apakah peringkat yang lazimnya mempunyai lurah V dan air terjun?

Hulu sungai.

7.1b Tasik ladam dan delta

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

Perubahan alur sungai dan pemendapan dapat menghasilkan bentuk muka bumi baharu. Tasik ladam terbentuk apabila bahagian likuan terputus daripada alur utama. Delta pula berkaitan bahan yang terkumpul di muara apabila aliran menjadi perlahan. Kedua-duanya melibatkan perubahan sungai, tetapi proses serta kedudukan akhirnya tidak sama dan perlu diterangkan secara berasingan.

• Hakisan pada likuan boleh mendekatkan dua bahagian alur sehingga likuan terpenggal.

• Pemendapan menutup sambungan likuan lama dengan alur utama, lalu terbentuk tasik ladam.

• Sedimen ialah bahan seperti lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa oleh aliran.

• Di muara, aliran yang semakin perlahan menggalakkan pemendapan sedimen.

• Pengumpulan mendapan boleh membina dan memperluas delta; delta ialah kawasan mendapan di muara sungai.

Contoh berlangkah: Alur utama memotong likuan dan mendapan menutup hujung likuan lama. Apakah bentuk yang tinggal?

1. Kenal pasti bahawa perubahan berlaku pada likuan, bukan muara.

2. Likuan lama terpisah daripada alur utama.

3. Air yang masih bertakung di bekas likuan membentuk tasik khas.

Jawapan: Tasik ladam.

Elak silap: Tasik ladam ialah bekas likuan yang terpisah; delta ialah timbunan mendapan di muara.

Cuba: Mengapakah pemendapan lebih mudah berlaku apabila aliran perlahan?

Aliran yang perlahan kurang berupaya membawa bahan, lalu bahan tersebut terkumpul sebagai mendapan.

7.2a Sungai utama dan lokasinya

Buku teks KPM hlm. 78-79 | Rujukan 2.3.2

Malaysia mempunyai banyak sungai yang berpunca dari kawasan tadahan hujan di tanah tinggi. Nama sungai perlu dipadankan dengan negeri, kawasan aliran atau laut yang ditujunya. Sungai Rajang dan Sungai Kinabatangan terletak di wilayah yang berbeza. Di Semenanjung, beberapa sungai turut menjadi sempadan negeri, menjadikan lokasi dan fungsi saling berkaitan.

• Sungai Pahang terletak di Pahang dan merupakan sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia.

• Sungai Rajang di Sarawak ialah sungai terpanjang di Malaysia; alirannya menuju Laut China Selatan.

• Sungai Kinabatangan di Sabah mengalir dari kawasan pergunungan barat daya Sabah ke Laut Sulu.

• Sungai Baram ialah contoh sungai di Sarawak yang berpunca dari Banjaran Iran.

• Sungai Bernam menjadi sempadan Perak-Selangor; Sungai Endau menjadi sempadan Johor-Pahang.

Contoh berlangkah: Betulkan label: Rajang di Sabah dan Kinabatangan di Sarawak.

1. Semak sungai utama Sarawak.

2. Rajang berada di Sarawak.

3. Kinabatangan berada di Sabah.

Jawapan: Rajang: Sarawak. Kinabatangan: Sabah.

Elak silap: Sungai terpanjang di Semenanjung ialah Pahang; sungai terpanjang di seluruh Malaysia ialah Rajang.

Cuba: Ke laut manakah Sungai Kinabatangan mengalir?

Laut Sulu.

7.2b Tasik semula jadi dan tasik buatan

Buku teks KPM hlm. 78-83 | Rujukan 2.3.2

Tasik ialah kawasan takungan air. Sesetengah tasik terbentuk secara semula jadi, sementara yang lain dihasilkan melalui pembinaan manusia. Bezakan asal pembentukan dengan lokasi tasik. Untuk mengenal pasti contoh Malaysia, padankan nama tasik dengan negeri dan kategorinya. Tidak semua tasik mempunyai asal pembentukan yang sama walaupun kedua-duanya menakung air.

• Tasik Bera ialah tasik semula jadi di daerah Bera, Pahang.

• Tasik Chini ialah tasik semula jadi di daerah Pekan, Pahang.

• Loagan Bunut ialah tasik semula jadi di Sarawak, berhampiran kawasan Miri.

• Tasik Kenyir di Terengganu ialah contoh tasik buatan manusia.

• Tasik Temenggor di Perak juga ialah contoh tasik buatan yang berkaitan sistem empangan.

Contoh berlangkah: Kumpulkan Bera, Kenyir, Chini dan Temenggor mengikut asal pembentukan.

1. Kenal pasti contoh semula jadi yang dipelajari.

2. Bera dan Chini ialah tasik semula jadi.

3. Kenyir dan Temenggor ialah tasik buatan.

Jawapan: Semula jadi: Bera, Chini. Buatan manusia: Kenyir, Temenggor.

Elak silap: Tasik Kenyir bukan tasik semula jadi seperti Tasik Bera.

Cuba: Namakan dua tasik semula jadi di Pahang.

Tasik Bera dan Tasik Chini.

7.3a Kepentingan sungai

Buku teks KPM hlm. 80-81 | Rujukan 2.3.3

Sungai menghubungkan alam fizikal dengan kegiatan penduduk. Airnya boleh menjadi sumber untuk pertanian dan kegunaan domestik, manakala alurnya menjadi laluan perhubungan di sesetengah kawasan. Sungai juga menyediakan habitat ikan dan tempat rekreasi. Untuk menjawab soalan huraian, jelaskan fungsi, manfaat serta contoh yang sepadan tanpa menganggap semua sungai sesuai bagi setiap kegiatan.

• Air sungai mengairi tanaman; Sungai Muda menyokong pengairan padi di Dataran Kedah-Perlis.

• Sungai Pahang, Rajang dan Kinabatangan menjadi sumber air untuk kegunaan domestik.

• Aliran sungai yang sesuai boleh digunakan bagi penjanaan hidroelektrik, contohnya sistem Empangan Kenering.

• Sungai Bernam menjadi sempadan negeri, manakala Sungai Golok menjadi sempadan Malaysia-Thailand.

• Sungai membekalkan ikan air tawar dan menjadi laluan perhubungan; Sungai Rajang menghubungkan bandar dengan pedalaman seperti Kapit.

• Sungai Melaka dikaitkan dengan pelayaran rekreasi; Sungai Sedim dan Kiulu menjadi contoh kegiatan meredah jeram.

Contoh berlangkah: Penduduk rekaan menggunakan bot untuk membawa barangan dari pedalaman ke bandar. Kepentingan sungai manakah ditunjukkan?

1. Kenal pasti kegiatan utama, iaitu perjalanan bot membawa barangan.

2. Bezakan kegiatan itu daripada perikanan atau pengairan.

3. Padankan dengan fungsi perhubungan dan pengangkutan.

Jawapan: Sungai menjadi laluan pengangkutan serta perhubungan.

Elak silap: Air sungai ialah sumber air domestik; ini tidak bermaksud air mentah sungai boleh terus diminum.

Cuba: Apakah sungai yang dikaitkan dengan pengairan padi Dataran Kedah-Perlis?

Sungai Muda.

7.3b Bandingkan kepentingan tasik dengan sungai

Buku teks KPM hlm. 81-83 | Rujukan 2.3.3

Tasik dan sungai berkongsi beberapa kepentingan, termasuk menjadi sumber air, sumber ikan, tempat rekreasi dan sebahagian sistem hidroelektrik. Namun, contoh lokasi serta cara penggunaan boleh berbeza. Tasik membentuk kawasan takungan, sementara sungai mempunyai alur yang menghubungkan tempat. Perbandingan yang baik menjelaskan satu persamaan dan satu perbezaan dengan contoh yang tepat.

• Tasik boleh membekalkan sumber air untuk kegunaan harian penduduk setempat, contohnya kawasan Tasik Bera.

• Tasik Bera membekalkan ikan air tawar seperti baung, haruan dan lampam.

• Tasik Chini, Bera, Kenyir, Titiwangsa dan Putrajaya ialah contoh kawasan rekreasi atau pelancongan.

• Takungan yang berkaitan empangan menyokong hidroelektrik; contoh termasuk Temenggor, Murum dan Kenyir.

• Sumber air, sumber protein, rekreasi dan hidroelektrik ialah kepentingan yang boleh dikongsi oleh sungai serta tasik.

• Contoh fungsi khusus sungai dalam bab ini ialah laluan ke pedalaman dan sempadan negeri atau antarabangsa.

Contoh berlangkah: Bandingkan Sungai Rajang dan Tasik Titiwangsa berdasarkan contoh kegunaan dalam bab.

1. Kenal pasti kegunaan Rajang yang dinyatakan sebagai laluan ke pedalaman.

2. Kenal pasti Titiwangsa sebagai kawasan rekreasi.

3. Tulis perbandingan yang mengekalkan nama serta fungsi sepadan.

Jawapan: Sungai Rajang menyokong pengangkutan ke pedalaman; Tasik Titiwangsa menyediakan kawasan rekreasi.

Elak silap: Beri contoh yang sepadan dengan fungsi, bukannya menganggap setiap tasik ialah tapak hidroelektrik.

Cuba: Apakah persamaan Tasik Bera dengan sungai dari segi makanan?

Kedua-duanya membekalkan ikan air tawar sebagai sumber protein.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Lurah sempit berbentuk V paling berkaitan dengan peringkat

A. hulu sungai

B. muara sahaja

C. delta sahaja

D. hilir sungai

B7Q01 | Asas | 7.1

02. Pasangan ciri yang lazim di hulu sungai ialah

A. teluk dan tanjung

B. jeram dan air terjun

C. delta dan tetambak

D. tasik ladam dan delta

B7Q02 | Asas | 7.1

03. Lurah berbentuk U dan likuan sungai dihuraikan pada peringkat

A. tengah sungai

B. dasar laut

C. puncak gunung

D. hulu sungai sahaja

B7Q03 | Asas | 7.1

04. Apakah sifat aliran yang lazim di hilir sungai?

A. Lebih deras daripada hulu pada setiap masa

B. Deras dengan cerun curam sepanjang alur

C. Terhad kepada air terjun dan jeram sahaja

D. Perlahan dan berliku-liku

B7Q04 | Asas | 7.1

05. Kawasan mendapan di muara sungai dinamakan

A. gunung bongkah

B. selat

C. delta

D. tanjung

B7Q05 | Asas | 7.1

06. Tasik yang terbentuk daripada likuan sungai terpenggal ialah

A. tasik empangan

B. teluk

C. laut utama

D. tasik ladam

B7Q06 | Asas | 7.1

07. Sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia ialah

A. Sungai Rajang

B. Sungai Baram

C. Sungai Pahang

D. Sungai Kinabatangan

B7Q07 | Asas | 7.2

08. Sungai terpanjang di seluruh Malaysia ialah

A. Sungai Bernam

B. Sungai Rajang

C. Sungai Pahang

D. Sungai Endau

B7Q08 | Asas | 7.2

09. Sungai Kinabatangan terletak di negeri

A. Sabah

B. Sarawak

C. Perak

D. Pahang

B7Q09 | Asas | 7.2

10. Sungai Bernam menjadi sempadan negeri

A. Perak dan Selangor

B. Sabah dan Sarawak

C. Johor dan Pahang

D. Kedah dan Perlis

B7Q10 | Asas | 7.2

11. Tasik Chini terletak di negeri

A. Kedah

B. Pahang

C. Perak

D. Sabah

B7Q11 | Asas | 7.2

12. Tasik manakah ialah tasik buatan manusia?

A. Tasik Bera

B. Tasik Chini

C. Loagan Bunut

D. Tasik Kenyir

B7Q12 | Asas | 7.2

13. Sungai Muda dikaitkan dengan kegiatan

A. pelayaran di Lautan Artik

B. perlombongan petroleum laut dalam

C. pembentukan gunung lipat

D. pengairan tanaman padi

B7Q13 | Asas | 7.3

14. Ikan air tawar yang diperoleh dari sungai menjadi sumber

A. batuan mantel

B. protein

C. angin

D. petroleum

B7Q14 | Asas | 7.3

15. Sungai yang menjadi sempadan Malaysia-Thailand ialah

A. Sungai Golok

B. Sungai Rajang

C. Sungai Bernam

D. Sungai Pahang

B7Q15 | Asas | 7.3

16. Tasik Titiwangsa ialah contoh tasik untuk

A. aliran ke Laut Sulu

B. sempadan antarabangsa

C. rekreasi

D. perlombongan gas asli

B7Q16 | Asas | 7.3

17. Mengapakah aliran di hulu lazimnya lebih deras berbanding hilir?

A. Pemendapan lebih utama di hulu berbanding hilir

B. Cerun hulu lebih curam

C. Cerun hulu lebih landai

D. Hulu mempunyai delta yang lebih luas

B7Q17 | Faham | 7.1

18. Mengapakah sedimen mudah dimendapkan di hilir?

A. Alur hilir berubah menjadi air terjun

B. Aliran semakin perlahan

C. Cerun menjadi lebih curam

D. Aliran semakin berupaya membawa semua bahan

B7Q18 | Faham | 7.1

19. Perbezaan tasik ladam dengan delta yang betul ialah

A. tasik ladam lubang hakisan hulu; delta lurah berbentuk V

B. tasik ladam hasil empangan; delta hasil runtuhan gerbang laut

C. tasik ladam bekas likuan; delta mendapan muara

D. tasik ladam mendapan muara; delta bekas likuan

B7Q19 | Faham | 7.1

20. Apakah peranan pemendapan dalam peringkat akhir pembentukan tasik ladam?

A. Menghakis leher likuan tanpa meninggalkan bahan

B. Menukarkan seluruh aliran sungai menjadi jeram

C. Menutup sambungan likuan lama dengan alur utama

D. Menambahkan cerun hulu sehingga terbentuk air terjun

B7Q20 | Faham | 7.1

21. Apakah maksud sedimen dalam konteks sungai?

A. Bentuk lurah sempit yang dipotong oleh sungai

B. Air yang bertakung selepas pembinaan empangan

C. Bahan seperti lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa aliran

D. Laluan utama air dari kawasan tinggi ke rendah

B7Q21 | Faham | 7.1

22. Pasangan sungai dengan laut yang ditujunya ialah

A. Kinabatangan ke Lautan Artik

B. Kinabatangan ke Laut Sulu

C. Rajang ke Lautan Selatan

D. Rajang ke Laut Sulu

B7Q22 | Faham | 7.2

23. Sungai Rajang mengalir ke

A. Laut China Selatan

B. Lautan Artik

C. Lautan Atlantik

D. Selat Tebrau

B7Q23 | Faham | 7.2

24. Persamaan Tasik Bera dengan Tasik Chini ialah

A. kedua-duanya tasik buatan di Sabah

B. kedua-duanya tasik semula jadi di Pahang

C. kedua-duanya sungai di Sarawak

D. kedua-duanya laut utama

B7Q24 | Faham | 7.2

25. Loagan Bunut ialah tasik semula jadi di

A. Selangor

B. Sarawak

C. Johor

D. Terengganu

B7Q25 | Faham | 7.2

26. Sungai Endau menjadi sempadan antara

A. Kelantan dan Perak

B. Perak dan Selangor

C. Kedah dan Perlis

D. Johor dan Pahang

B7Q26 | Faham | 7.2

27. Mengapakah Sungai Rajang penting bagi kawasan pedalaman seperti Kapit?

A. Menjadi kawasan pelayaran rekreasi Sungai Melaka

B. Menjadi sempadan Malaysia-Thailand

C. Menjadi sumber pengairan Dataran Kedah-Perlis

D. Menjadi laluan pengangkutan dan perhubungan

B7Q27 | Faham | 7.3

28. Persamaan fungsi sungai dan tasik kepada penduduk ialah

A. sumber air domestik dan ikan air tawar

B. semuanya laluan kapal laut dalam dan punca air terjun

C. semuanya sempadan antarabangsa dan pelabuhan laut

D. semuanya menghasilkan petroleum serta gas asli

B7Q28 | Faham | 7.3

29. Mengapakah tasik takungan berkaitan dengan penjanaan hidroelektrik?

A. Membekalkan air masin dari laut untuk semua empangan

B. Menggantikan semua aliran sungai dengan angin

C. Menyediakan takungan air bagi sistem penjanaan

D. Menghasilkan petroleum untuk membakar bahan api

B7Q29 | Faham | 7.3

30. Sungai Melaka dan Sungai Kiulu berkongsi kepentingan dalam bidang

A. perlombongan gas asli

B. sempadan Malaysia-Thailand

C. pengairan padi Kedah-Perlis sahaja

D. rekreasi dan pelancongan

B7Q30 | Faham | 7.3

31. Pernyataan yang tepat tentang sungai sebagai sumber air domestik ialah

A. Air sungai hanya sesuai untuk pengairan dan bukan sumber domestik

B. Semua air sungai mentah pasti boleh terus diminum

C. Semua sumber air domestik mestilah berasal daripada laut

D. Air sungai menjadi sumber bekalan untuk kegunaan harian

B7Q31 | Faham | 7.3

32. Pasangan tasik atau empangan dengan kegunaan yang sepadan ialah

A. Temenggor dengan hidroelektrik

B. Bera dengan gas asli luar pesisir

C. Chini dengan Lautan Pasifik

D. Titiwangsa dengan sempadan negara

B7Q32 | Faham | 7.3

33. Catatan rekaan P: cerun curam, lurah V dan air terjun. Q: lurah luas, cerun landai dan mendapan. Padanan peringkat ialah

A. P hulu; Q hilir

B. P delta; Q gunung

C. P tengah; Q hulu

D. P hilir; Q hulu

B7Q33 | Aplikasi | 7.1

34. Murid menyusun proses: likuan terbentuk → alur memotong likuan → hujung likuan lama tertutup mendapan. Bentuk akhir ialah

A. gunung lipat

B. gerbang laut

C. tasik ladam

D. teluk

B7Q34 | Aplikasi | 7.1

35. Dalam model rekaan, aliran membawa pasir ke muara lalu semakin perlahan. Jika pasir terus terkumpul, bentuk yang mungkin berkembang ialah

A. selat dalam

B. banjaran gunung

C. air terjun hulu

D. delta

B7Q35 | Aplikasi | 7.1

36. Kad atlas perlu disusun mengikut Semenanjung → Sabah → Sarawak. Susunan yang tepat ialah

A. Sungai Pahang → Sungai Rajang → Sungai Kinabatangan

B. Sungai Pahang → Sungai Kinabatangan → Sungai Rajang

C. Sungai Rajang → Sungai Pahang → Sungai Kinabatangan

D. Sungai Kinabatangan → Sungai Rajang → Sungai Pahang

B7Q36 | Aplikasi | 7.2

37. Empat kad ialah Bera, Chini, Kenyir dan Temenggor. Kumpulan tasik buatan yang tepat ialah

A. Bera dan Kenyir

B. Chini dan Temenggor

C. Kenyir dan Temenggor

D. Bera dan Chini

B7Q37 | Aplikasi | 7.2

38. Senario rekaan: petani menyalurkan air sungai melalui tali air ke sawah. Fungsi sungai yang paling langsung ialah

A. rekreasi pelayaran

B. sempadan antarabangsa

C. pengairan pertanian

D. pengangkutan penumpang

B7Q38 | Aplikasi | 7.3

39. Senario rekaan: bot membawa penduduk dari kampung pedalaman ke bandar untuk mendapatkan barangan. Kepentingan sungai ialah

A. pemendapan delta

B. sempadan negeri sahaja

C. pembentukan tasik ladam

D. pengangkutan dan perhubungan

B7Q39 | Aplikasi | 7.3

40. Kumpulan perlu menyatakan satu persamaan serta satu perbezaan sungai dan tasik. Jawapan yang tepat ialah

A. Kedua-duanya sumber protein; sungai tertentu juga menjadi sempadan negeri

B. Kedua-duanya pelabuhan laut dalam; tasik tidak menyokong rekreasi

C. Kedua-duanya sempadan antarabangsa; tasik hanya sumber petroleum

D. Kedua-duanya hanya untuk pengairan; sungai tidak menyokong pengangkutan

B7Q40 | Aplikasi | 7.3

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 B**	**03 A**	**04 D**	**05 C**	**06 D**	**07 C**	**08 B**
09 A	**10 A**	**11 B**	**12 D**	**13 D**	**14 B**	**15 A**	**16 C**
17 B	**18 B**	**19 C**	**20 C**	**21 C**	**22 B**	**23 A**	**24 B**
25 B	**26 D**	**27 D**	**28 A**	**29 C**	**30 D**	**31 D**	**32 A**
33 A	**34 C**	**35 D**	**36 B**	**37 C**	**38 C**	**39 D**	**40 A**

01. A | hulu sungai

Hulu sungai mempunyai lurah sempit berbentuk V.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

02. B | jeram dan air terjun

Jeram dan air terjun dikaitkan dengan hulu sungai.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

03. A | tengah sungai

Buku teks menghuraikan lurah U dan likuan pada peringkat tengah.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

04. D | Perlahan dan berliku-liku

Cerun landai berkaitan aliran yang lebih perlahan dan berliku-liku.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

05. C | delta

Delta terbina daripada mendapan di muara sungai.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

06. D | tasik ladam

Tasik ladam terbentuk daripada likuan yang terpisah daripada alur utama.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

07. C | Sungai Pahang

Sungai Pahang ialah sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

08. B | Sungai Rajang

Sungai Rajang di Sarawak ialah sungai terpanjang di Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

09. A | Sabah

Sungai Kinabatangan berada di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

10. A | Perak dan Selangor

Sungai Bernam ialah sempadan Perak-Selangor.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

11. B | Pahang

Tasik Chini terletak di daerah Pekan, Pahang.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

12. D | Tasik Kenyir

Kenyir ialah tasik buatan manusia, manakala tiga pilihan lain ialah tasik semula jadi.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

13. D | pengairan tanaman padi

Sungai Muda menjadi sumber pengairan padi.

Buku teks KPM hlm. 80 | Rujukan 2.3.3

14. B | protein

Ikan air tawar menyediakan sumber protein kepada penduduk.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

15. A | Sungai Golok

Sungai Golok menjadi sempadan antara Malaysia dengan Thailand.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

16. C | rekreasi

Tasik Titiwangsa ialah contoh kawasan rekreasi.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

17. B | Cerun hulu lebih curam

Cerun yang curam di hulu berkaitan aliran yang lebih deras.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

18. B | Aliran semakin perlahan

Apabila aliran perlahan, keupayaan mengangkut bahan berkurang dan pemendapan berlaku.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

19. C | tasik ladam bekas likuan; delta mendapan muara

Tasik ladam ialah bekas likuan terpisah, manakala delta ialah kawasan mendapan di muara.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

20. C | Menutup sambungan likuan lama dengan alur utama

Pemendapan menutup hujung likuan lama sehingga terpisah daripada alur utama.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

21. C | Bahan seperti lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa aliran

Sedimen termasuk lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa serta ditinggalkan oleh aliran.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

22. B | Kinabatangan ke Laut Sulu

Sungai Kinabatangan mengalir ke Laut Sulu.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

23. A | Laut China Selatan

Sungai Rajang mengalir dari pedalaman Sarawak ke Laut China Selatan.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

24. B | kedua-duanya tasik semula jadi di Pahang

Bera dan Chini ialah tasik semula jadi di Pahang.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

25. B | Sarawak

Loagan Bunut terletak di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

26. D | Johor dan Pahang

Sungai Endau menjadi sempadan Johor-Pahang.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

27. D | Menjadi laluan pengangkutan dan perhubungan

Sungai Rajang dapat dimudiki dan menjadi laluan perhubungan ke pedalaman.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

28. A | sumber air domestik dan ikan air tawar

Sungai dan tasik boleh menyediakan sumber air domestik serta sumber protein.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

29. C | Menyediakan takungan air bagi sistem penjanaan

Takungan air menyokong operasi sistem hidroelektrik pada empangan yang sesuai.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

30. D | rekreasi dan pelancongan

Pelayaran rekreasi di Melaka dan meredah jeram di Kiulu menyokong rekreasi serta pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

31. D | Air sungai menjadi sumber bekalan untuk kegunaan harian

Sungai menyediakan sumber bekalan air; itu tidak menjamin air mentah selamat diminum.

Buku teks KPM hlm. 80 | Rujukan 2.3.3

32. A | Temenggor dengan hidroelektrik

Empangan Temenggor ialah contoh yang berkaitan penjanaan hidroelektrik.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

33. A | P hulu; Q hilir

P sepadan dengan hulu; Q sepadan dengan hilir.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

34. C | tasik ladam

Bekas likuan yang terpisah menjadi tasik ladam.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

35. D | delta

Pengumpulan sedimen di muara dapat membentuk dan memperluas delta.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

36. B | Sungai Pahang → Sungai Kinabatangan → Sungai Rajang

Pahang di Semenanjung, Kinabatangan di Sabah dan Rajang di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

37. C | Kenyir dan Temenggor

Kenyir dan Temenggor ialah tasik buatan; Bera dan Chini semula jadi.

Buku teks KPM hlm. 83 | Rujukan 2.3.2

38. C | pengairan pertanian

Air itu digunakan untuk mengairi tanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 80 | Rujukan 2.3.3

39. D | pengangkutan dan perhubungan

Perjalanan bot menghubungkan tempat dan mengangkut penduduk.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

40. A | Kedua-duanya sumber protein; sungai tertentu juga menjadi sempadan negeri

Sumber protein ialah persamaan; sempadan negeri ialah fungsi sungai tertentu dalam contoh bab ini.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 08 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Penduduk di Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali taburan penduduk, baca kepadatan dengan tepat dan kaitkan faktor fizikal, ekonomi, sosial serta dasar kerajaan dengan tumpuan penduduk.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 86-95 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Taburan penduduk tidak sekata

Bandingkan kawasan yang sama luas.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Titik dan kawasan ialah rekaan penerangan, bukan data penduduk sebenar. Bezakan pola taburan sebelum menjelaskan faktor.

Nota dan contoh berlangkah

8.1a Taburan dan kepadatan penduduk

Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

Taburan penduduk menerangkan cara penduduk tersebar dalam sesuatu kawasan. Di Malaysia, sebarannya tidak sekata kerana ada kawasan yang menjadi tumpuan dan ada yang kurang didiami. Kepadatan pula membandingkan bilangan penduduk dengan keluasan. Dua kawasan yang mempunyai jumlah penduduk sama masih boleh mempunyai kepadatan berbeza jika keluasannya tidak sama.

• Taburan ialah sebaran penduduk; kepadatan ialah bilangan penduduk bagi setiap unit keluasan.

• Kepadatan penduduk = jumlah penduduk dibahagi dengan keluasan kawasan.

• Gunakan unit orang/km² apabila keluasan diberi dalam kilometer persegi.

• Mengikut pengelasan buku teks, padat melebihi 200 orang/km²; sederhana 50 hingga 200 orang/km²; jarang kurang daripada 50 orang/km².

• Nilai 50 dan 200 termasuk dalam sederhana. Pengelasan latihan ini ialah pengelasan buku teks, bukan statistik penduduk semasa.

Contoh berlangkah: Data rekaan: kawasan latihan mempunyai 2 400 orang dan keluasan 20 km². Tentukan kepadatan dan kategorinya.

1. Kenal pasti jumlah penduduk: 2 400 orang.

2. Bahagikan 2 400 dengan 20 km² untuk mendapat 120 orang/km².

3. Bandingkan 120 dengan julat 50 hingga 200.

Jawapan: Kepadatan ialah 120 orang/km² dan kategorinya sederhana.

Elak silap: Jumlah penduduk yang lebih besar tidak semestinya bermaksud kepadatan yang lebih tinggi.

Cuba: Data rekaan: 900 orang tinggal dalam kawasan 3 km². Berapakah kepadatannya?

300 orang/km²; padat mengikut pengelasan buku teks.

8.1b Contoh kawasan padat, sederhana dan jarang

Buku teks KPM hlm. 88-90 | Rujukan 3.1.1

Buku teks mengaitkan tumpuan penduduk dengan bandar, kawasan pertanian, pesisir pantai dan kawasan pedalaman. Kategori ini membantu kita memahami perbezaan sebaran, bukannya menganggap semua tempat mempunyai ciri serupa. Contoh nama tempat dalam pelajaran ini merujuk kepada konteks buku teks terbitan 2016 dan tidak mendakwa kepadatan setiap tempat kekal hingga kini.

• Contoh kawasan padat dalam buku teks termasuk Kuala Lumpur, Shah Alam, Kuching dan Kota Kinabalu.

• Contoh sederhana termasuk Tumpat, Dungun dan Felda Tunku.

• Contoh jarang termasuk Tasik Banding, Kuala Tahan dan Kapit.

• Kawasan sederhana banyak dikaitkan dengan pertanian, pesisir pantai dan bandar kecil.

• Kawasan berhutan tebal, bergunung-ganang dan pedalaman lazimnya kurang menjadi tumpuan penduduk.

Contoh berlangkah: Sebuah kad latihan menyenaraikan Shah Alam, Dungun dan Kapit. Padankan dengan contoh kategori dalam buku teks.

1. Cari Shah Alam dalam contoh bandar yang padat.

2. Cari Dungun dalam contoh kawasan sederhana.

3. Cari Kapit dalam contoh kawasan jarang.

Jawapan: Shah Alam: padat; Dungun: sederhana; Kapit: jarang. Padanan merujuk kepada contoh buku teks.

Elak silap: Elakkan dakwaan bahawa semua pantai padat atau semua kawasan pedalaman kosong.

Cuba: Menurut contoh buku teks, apakah kategori Dungun?

Berpenduduk sederhana.

8.2a Faktor fizikal: tanah pamah, tanah tinggi dan saliran

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

Bentuk muka bumi mempengaruhi kesesuaian kawasan untuk kediaman, kegiatan ekonomi dan perhubungan. Tanah pamah lebih mudah dimajukan, manakala kawasan tinggi yang tidak rata menghadkan pembinaan dan ketersampaian. Pinggir laut serta sungai boleh menarik kegiatan perikanan, pertanian dan pengangkutan. Walau bagaimanapun, kawasan berpaya tidak semestinya mempunyai tumpuan penduduk yang sama.

• Tanah pamah sesuai untuk kawasan kediaman dan pelbagai aktiviti ekonomi.

• Dataran Kedah-Perlis serta Dataran Kelantan ialah contoh tanah pamah berkaitan pertanian.

• Pembinaan kediaman di tanah tinggi yang tidak rata lebih sukar dan boleh melibatkan kos lebih tinggi.

• Darjah ketersampaian menerangkan kemudahan sesuatu tempat dihubungi dari tempat lain.

• Pantai dan sungai menyokong perikanan, pertanian serta perhubungan, tetapi kawasan berpaya seperti sekitar Tasik Chini dan Tasik Bera menjadi contoh kawasan jarang.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan P rata serta mudah dihubungi. Kawasan Q berbukit curam dan sukar dihubungi. Kawasan manakah lebih cenderung menarik petempatan berdasarkan faktor fizikal?

1. Bandingkan kerataan muka bumi P dan Q.

2. Kaitkan tanah rata dengan kemudahan membina rumah.

3. Kaitkan jalan masuk yang mudah dengan ketersampaian.

Jawapan: P lebih cenderung menjadi tumpuan kerana tanah rata dan ketersampaian yang lebih baik.

Elak silap: Kedekatan dengan air sahaja tidak membuktikan bahawa sesuatu kawasan padat.

Cuba: Mengapakah cerun yang tidak rata kurang sesuai untuk pembinaan kediaman?

Pembinaannya lebih sukar dan kosnya lebih tinggi.

8.2b Faktor ekonomi dan peluang pekerjaan

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

Penduduk memerlukan kegiatan ekonomi untuk menyara kehidupan. Kawasan pertanian, perikanan, perlombongan dan perindustrian boleh menarik penduduk melalui peluang pekerjaan. Jenis sumber serta kegiatan berbeza mengikut tempat. Hubungan yang perlu diterangkan ialah kegiatan menyediakan pekerjaan, lalu menggalakkan penduduk memilih kawasan itu sebagai tempat tinggal atau berpindah ke situ.

• Pertanian menjadi tarikan di Dataran Kedah-Perlis, Dataran Kelantan dan Delta Rajang.

• Perikanan berkaitan tumpuan penduduk di Semporna, Tumpat dan Kemaman dalam contoh buku teks.

• Petroleum dan gas asli berkaitan kegiatan perlombongan di Kerteh serta Miri.

• Perindustrian di Bayan Lepas, Shah Alam, Batu Berendam dan Nilai menyediakan pekerjaan.

• Peluang pekerjaan dalam perindustrian menggalakkan penghijrahan penduduk ke kawasan berkenaan.

Contoh berlangkah: Sebuah kawasan latihan membuka beberapa kilang dan menawarkan pekerjaan. Jelaskan bagaimana hal ini boleh mempengaruhi tumpuan penduduk.

1. Kenal pasti pembukaan kilang sebagai faktor ekonomi.

2. Hubungkan kilang dengan peluang pekerjaan.

3. Terangkan bahawa pekerja mungkin berpindah atau memilih tinggal berdekatan.

Jawapan: Peluang pekerjaan perindustrian boleh menarik penghijrahan dan menambah tumpuan penduduk di kawasan itu.

Elak silap: Nama bandar sahaja tidak cukup; kaitkan nama tempat dengan kegiatan ekonomi yang dimaksudkan.

Cuba: Kegiatan apakah yang dikaitkan dengan Kerteh dalam bab ini?

Perlombongan petroleum dan gas asli.

8.2c Faktor sosial: infrastruktur dan pendidikan

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

Kemudahan sosial membantu kehidupan harian dan menjadikan sesuatu kawasan lebih menarik untuk didiami. Bekalan air, elektrik, telekomunikasi dan pengangkutan ialah contoh infrastruktur. Institusi pendidikan pula menarik pelajar serta pekerja. Faktor ini perlu dibezakan daripada faktor ekonomi, walaupun kemudahan dan pekerjaan sering saling menyokong perkembangan sesuatu petempatan.

• Infrastruktur ialah kemudahan atau perkhidmatan asas yang menyokong masyarakat.

• Bekalan air dan elektrik membantu memenuhi keperluan harian penduduk.

• Telekomunikasi serta pengangkutan memudahkan hubungan dan pergerakan.

• Kemudahan pendidikan tinggi dapat menarik penduduk ke sesuatu kawasan.

• Contoh buku teks: UPSI di Tanjung Malim, UTM di Skudai dan UKM di Bangi.

Contoh berlangkah: Dua kawasan rekaan mempunyai peluang pekerjaan yang sama. R mempunyai bekalan air, elektrik dan pengangkutan yang baik; S kekurangan kemudahan itu. Jelaskan tarikan R.

1. Asingkan keadaan pekerjaan yang sama daripada perbezaan kemudahan.

2. Kenal pasti air, elektrik dan pengangkutan sebagai infrastruktur.

3. Hubungkan kemudahan tersebut dengan kehidupan harian yang lebih mudah.

Jawapan: R lebih menarik dari segi faktor sosial kerana infrastrukturnya memudahkan urusan harian.

Elak silap: Institusi pendidikan dibincangkan sebagai faktor sosial; jangan menukar kategorinya hanya kerana institusi itu turut menyediakan pekerjaan.

Cuba: Apakah kategori faktor bagi bekalan air, elektrik dan kemudahan pendidikan?

Faktor sosial.

8.2d Dasar kerajaan dan taburan penduduk

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

Tindakan kerajaan turut membentuk sebaran penduduk. Pembukaan bandar baharu dan tanah rancangan boleh menarik petempatan, manakala pewartaan hutan simpan serta taman negara mengekalkan kawasan yang kurang didiami. Arah kesannya bergantung pada tujuan dasar. Oleh itu, tidak tepat untuk menyatakan bahawa semua dasar kerajaan menyebabkan kepadatan penduduk meningkat.

• Pembukaan bandar baharu boleh menarik penghijrahan penduduk.

• Perpindahan pusat pentadbiran persekutuan ke Putrajaya menjadi contoh tarikan penduduk.

• Tanah rancangan FELDA membuka kawasan pertanian dan petempatan; contohnya Felda Kampung Sertik dan Felda Sahabat.

• Pewartaan hutan simpan serta taman negara mengekalkan kawasan pemuliharaan yang jarang penduduk.

• Taman Negara dan Hutan Simpan Royal Belum ialah contoh dalam konteks buku teks.

Contoh berlangkah: Bandingkan kesan dua tindakan rekaan: membuka bandar baharu dan mewartakan kawasan sebagai hutan simpan.

1. Kenal pasti bahawa kedua-duanya ialah tindakan kerajaan.

2. Bandar baharu menyediakan tumpuan kegiatan dan kediaman yang menarik penduduk.

3. Hutan simpan mengekalkan fungsi pemuliharaan dan tidak dibuka secara bebas sebagai petempatan.

Jawapan: Pembukaan bandar baharu cenderung menarik penduduk; pewartaan hutan simpan mengekalkan kawasan berpenduduk jarang.

Elak silap: Bezakan dasar yang membuka petempatan dengan dasar yang mengekalkan kawasan pemuliharaan.

Cuba: Apakah faktor yang menerangkan pewartaan hutan simpan?

Dasar kerajaan atau governan.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah maksud taburan penduduk?

A. Jumlah keluasan semua negeri

B. Sebaran penduduk dalam sesuatu kawasan

C. Jarak antara dua buah bandar

D. Bilangan rumah di sebuah jalan

B8Q01 | Asas | 8.1

02. Pernyataan manakah menerangkan taburan penduduk Malaysia dalam buku teks?

A. Tidak sekata antara kawasan

B. Sekata di semua kawasan

C. Lebih jarang di semua bandar utama

D. Paling padat di semua kawasan tanah tinggi

B8Q02 | Asas | 8.1

03. Formula kepadatan penduduk ialah jumlah penduduk dibahagi dengan ___.

A. bilangan sekolah

B. panjang sungai

C. keluasan kawasan

D. jumlah kelahiran

B8Q03 | Asas | 8.1

04. Jika keluasan diukur dalam km², apakah unit kepadatan penduduk?

A. orang/km

B. km/orang

C. km²/orang

D. orang/km²

B8Q04 | Asas | 8.1

05. Menurut pengelasan buku teks, kategori padat merujuk kepada kepadatan ___.

A. kurang daripada 50 orang/km²

B. antara 1 hingga 49 orang/km²

C. melebihi 200 orang/km²

D. tepat 50 orang/km² sahaja

B8Q05 | Asas | 8.1

06. Julat manakah mewakili penduduk sederhana menurut buku teks?

A. 201 hingga 300 orang/km²

B. Lebih daripada 500 orang/km²

C. Kurang daripada 50 orang/km²

D. 50 hingga 200 orang/km²

B8Q06 | Asas | 8.1

07. Kepadatan 35 orang/km² tergolong dalam kategori ___.

A. sederhana

B. jarang

C. padat

D. jumlah penduduk

B8Q07 | Asas | 8.1

08. Bandar manakah menjadi contoh kawasan padat dalam buku teks?

A. Kuala Tahan

B. Dungun

C. Kuala Lumpur

D. Kapit

B8Q08 | Asas | 8.1

09. Pasangan manakah merupakan contoh kawasan sederhana dalam buku teks?

A. Kapit dan Kuala Tahan

B. Ipoh dan Johor Bahru

C. Tumpat dan Dungun

D. Shah Alam dan Kuala Lumpur

B8Q09 | Asas | 8.1

10. Antara tempat berikut, yang manakah contoh kawasan jarang dalam buku teks?

A. Kapit

B. Kuching

C. Shah Alam

D. Johor Bahru

B8Q10 | Asas | 8.1

11. Faktor manakah tergolong dalam faktor fizikal?

A. Pembukaan kilang

B. Pewartaan hutan simpan

C. Pembukaan universiti

D. Bentuk muka bumi tanah pamah

B8Q11 | Asas | 8.2

12. Mengapakah tanah tinggi yang tidak rata kurang menjadi tumpuan petempatan?

A. Ketersampaian semestinya lebih tinggi

B. Kemudahan pendidikan sentiasa lebih lengkap

C. Pembinaan rumah lebih sukar dan mahal

D. Kegiatan perindustrian sentiasa lebih banyak

B8Q12 | Asas | 8.2

13. Peluang pekerjaan di kilang ialah tarikan penduduk melalui faktor ___.

A. ekonomi

B. fizikal

C. dasar kerajaan

D. sosial

B8Q13 | Asas | 8.2

14. Kemudahan universiti mempengaruhi taburan penduduk melalui faktor ___.

A. fizikal

B. ekonomi

C. dasar kerajaan

D. sosial

B8Q14 | Asas | 8.2

15. Pewartaan taman negara ialah contoh faktor ___.

A. perikanan

B. pertanian

C. perindustrian

D. dasar kerajaan

B8Q15 | Asas | 8.2

16. Pembukaan tanah rancangan FELDA dalam bab ini berkaitan dengan ___.

A. pemindahan semua bandar

B. pembukaan kawasan pertanian dan petempatan

C. penghapusan kegiatan pertanian

D. pembinaan pangkalan tentera

B8Q16 | Asas | 8.2

17. Dua kawasan mempunyai jumlah penduduk sama. Kawasan P lebih kecil keluasannya. Apakah perbandingan yang betul?

A. P lebih padat

B. P semestinya tiada penduduk

C. Kawasan lebih luas mesti lebih padat

D. Kedua-duanya mesti sama padat

B8Q17 | Faham | 8.1

18. Kepadatan tepat 50 orang/km² termasuk dalam kategori ___.

A. jarang

B. padat

C. tidak boleh dikelaskan

D. sederhana

B8Q18 | Faham | 8.1

19. Kepadatan tepat 200 orang/km² dikelaskan sederhana kerana ___.

A. kategori padat hanya bermula apabila melebihi 200

B. semua angka bulat ialah sederhana

C. kepadatan tidak menggunakan unit

D. kategori jarang bermula pada 200

B8Q19 | Faham | 8.1

20. Mengapakah tidak tepat menyatakan semua kawasan berhampiran air berpenduduk padat?

A. Kawasan pantai semuanya tanah tinggi

B. Air hanya mempengaruhi kawasan bandar

C. Semua sungai terletak dalam hutan simpan

D. Kawasan berpaya tertentu kurang menjadi tumpuan penduduk

B8Q20 | Faham | 8.2

21. Darjah ketersampaian yang rendah bermaksud sesuatu kawasan ___.

A. lebih luas daripada semua bandar

B. semestinya mempunyai kepadatan tinggi

C. lebih sukar dihubungi dari tempat lain

D. mempunyai semua kemudahan paling lengkap

B8Q21 | Faham | 8.2

22. Tanah pamah sering menarik petempatan kerana ___.

A. tidak boleh dibina jalan raya

B. sesuai untuk pembinaan dan pelbagai kegiatan ekonomi

C. semua tanah pamah diwartakan sebagai hutan simpan

D. hanya sesuai untuk cari gali petroleum

B8Q22 | Faham | 8.2

23. Apakah kegiatan yang mengaitkan Delta Rajang dengan tumpuan penduduk dalam bab ini?

A. Perikanan laut dalam

B. Perindustrian

C. Pertanian

D. Perlombongan petroleum

B8Q23 | Faham | 8.2

24. Pasangan kegiatan dan tempat manakah sepadan dengan contoh buku teks?

A. Perindustrian di Tasik Bera

B. Petroleum dan gas asli di Kerteh

C. Perikanan di Putrajaya

D. Petroleum di Tanjung Malim

B8Q24 | Faham | 8.2

25. Bagaimanakah kegiatan perikanan boleh menarik penduduk ke kawasan pantai?

A. Mewujudkan pusat pentadbiran persekutuan

B. Menghasilkan tanah tinggi baharu

C. Menjadikan semua penduduk bekerja di universiti

D. Menyediakan pekerjaan berkaitan perikanan

B8Q25 | Faham | 8.2

26. Mengapakah kawasan perindustrian boleh menerima penghijrahan?

A. Pekerjaan yang ditawarkan menarik pekerja

B. Semua pusat industri mesti di tanah tinggi

C. Perindustrian tidak memerlukan tenaga kerja

D. Bekalan air secara sendirinya menentukan pekerjaan kilang

B8Q26 | Faham | 8.2

27. Set manakah mengandungi contoh infrastruktur?

A. Bekalan air, elektrik dan telekomunikasi

B. Petroleum, gas asli dan mineral

C. Cerun, banjaran dan lembah

D. Padi, getah dan sayur-sayuran

B8Q27 | Faham | 8.2

28. Pasangan institusi dan lokasi manakah betul menurut buku teks?

A. UPSI di Bangi

B. UKM di Skudai

C. UTM di Tanjung Malim

D. UTM di Skudai

B8Q28 | Faham | 8.2

29. Kesan pembukaan bandar baharu terhadap penduduk yang dibincangkan ialah ___.

A. mengekalkan kawasan sebagai hutan simpan

B. menarik penduduk berhijrah ke bandar itu

C. menyamakan kepadatan semua negeri

D. mengurangkan semua jenis perkhidmatan bandar

B8Q29 | Faham | 8.2

30. Mengapakah Hutan Simpan Royal Belum digunakan sebagai contoh penduduk jarang berkaitan dasar kerajaan?

A. Kawasannya dibuka sebagai tanah rancangan FELDA

B. Kawasannya dipelihara melalui pewartaan hutan simpan

C. Lokasinya menjadi pusat pentadbiran persekutuan

D. Kawasannya dibuka khusus bagi perindustrian

B8Q30 | Faham | 8.2

31. Perbezaan utama antara pembukaan tanah rancangan dengan pewartaan taman negara ialah ___.

A. kedua-duanya mesti mewujudkan bandar padat

B. tanah rancangan menarik petempatan, manakala taman negara mengekalkan pemuliharaan

C. tanah rancangan bukan tindakan kerajaan

D. taman negara dibuka untuk kilang sahaja

B8Q31 | Faham | 8.2

32. Sebuah kawasan menjadi pilihan kerana bekalan air, sekolah dan pengangkutan yang baik. Apakah kelompok faktor paling langsung?

A. Dasar kerajaan

B. Fizikal

C. Sosial

D. Ekonomi

B8Q32 | Faham | 8.2

33. Data rekaan: kawasan P mempunyai 4 500 orang dalam 15 km². Apakah kepadatan dan kategorinya?

A. 30 orang/km², sederhana

B. 300 orang/km², padat

C. 300 orang/km², jarang

D. 675 orang/km², sederhana

B8Q33 | Aplikasi | 8.1

34. Data rekaan: 1 800 orang tinggal di kawasan seluas 30 km². Apakah kategorinya?

A. Sederhana, kerana kepadatannya 60 orang/km²

B. Padat, kerana kepadatannya 600 orang/km²

C. Padat, kerana jumlah penduduk melebihi 200

D. Jarang, kerana 30 kurang daripada 50

B8Q34 | Aplikasi | 8.1

35. Data rekaan: X mempunyai 12 000 orang dalam 100 km²; Y mempunyai 8 000 orang dalam 20 km². Kesimpulan manakah betul?

A. Y jarang kerana jumlahnya lebih kecil

B. X lebih padat kerana jumlahnya lebih besar

C. Kedua-duanya sama padat

D. Y lebih padat, iaitu 400 berbanding 120 orang/km²

B8Q35 | Aplikasi | 8.1

36. Situasi rekaan: kilang baharu menawarkan kerja, sementara perkhidmatan bas memudahkan perjalanan. Apakah dua faktor tarikan itu?

A. Ekonomi dan sosial

B. Dasar kerajaan dan saliran

C. Fizikal dan dasar kerajaan

D. Sosial dan fizikal

B8Q36 | Aplikasi | 8.2

37. Kawasan rekaan R mempunyai cerun curam serta jalan masuk terhad. Penjelasan manakah paling sesuai bagi tumpuan penduduk yang rendah?

A. Pembinaan sukar dan ketersampaian rendah

B. Tanahnya rata dan mudah dimajukan

C. Peluang pendidikan semestinya paling tinggi

D. Semua pekerjaan tertumpu di R

B8Q37 | Aplikasi | 8.2

38. Situasi rekaan: sebuah kawasan diwartakan sebagai taman negara bagi memelihara alam. Apakah kesan yang selaras dengan buku teks?

A. Kepadatan kawasan pasti melebihi 200 orang/km²

B. Kawasan itu dibuka menjadi tanah rancangan pertanian

C. Kawasan pemuliharaan cenderung kekal jarang penduduk

D. Kawasan itu mesti menjadi pusat perindustrian

B8Q38 | Aplikasi | 8.2

39. Seorang murid menyatakan, Ada sungai, jadi kawasan itu pasti padat. Maklumat manakah paling membantu membetulkan kesimpulan itu?

A. Bilangan huruf dalam nama sungai

B. Keadaan paya dan tahap ketersampaian kawasan

C. Warna simbol sungai

D. Nama sekolah murid

B8Q39 | Aplikasi | 8.2

40. Situasi rekaan: kerajaan membuka pusat pentadbiran di bandar baharu. Apakah rantaian penjelasan yang paling sesuai?

A. Laut dalam → tanah pertanian → pejabat

B. Hutan simpan → tiada kegiatan pentadbiran → bandar baharu

C. Dasar kerajaan → tumpuan pentadbiran → tarikan penghijrahan

D. Tanah tinggi → cerun curam → pusat perikanan

B8Q40 | Aplikasi | 8.2

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 A**	**03 C**	**04 D**	**05 C**	**06 D**	**07 B**	**08 C**
09 C	**10 A**	**11 D**	**12 C**	**13 A**	**14 D**	**15 D**	**16 B**
17 A	**18 D**	**19 A**	**20 D**	**21 C**	**22 B**	**23 C**	**24 B**
25 D	**26 A**	**27 A**	**28 D**	**29 B**	**30 B**	**31 B**	**32 C**
33 B	**34 A**	**35 D**	**36 A**	**37 A**	**38 C**	**39 B**	**40 C**

01. B | Sebaran penduduk dalam sesuatu kawasan

Taburan penduduk merujuk kepada sebaran penduduk, bukan keluasan atau jarak.

Buku teks KPM hlm. 88 | Rujukan 3.1.1

02. A | Tidak sekata antara kawasan

Terdapat kawasan padat, sederhana dan jarang, jadi taburannya tidak sekata.

Buku teks KPM hlm. 88 | Rujukan 3.1.1

03. C | keluasan kawasan

Jumlah penduduk dibahagi dengan keluasan menghasilkan kepadatan.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

04. D | orang/km²

Unit yang sepadan ialah orang bagi setiap kilometer persegi.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

05. C | melebihi 200 orang/km²

Padat ialah lebih daripada 200 orang/km² dalam pengelasan buku teks.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

06. D | 50 hingga 200 orang/km²

Sederhana merangkumi 50 hingga 200 orang/km².

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

07. B | jarang

Kepadatan kurang daripada 50 orang/km² dikelaskan jarang.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

08. C | Kuala Lumpur

Kuala Lumpur disenaraikan sebagai contoh kawasan padat dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 88 | Rujukan 3.1.1

09. C | Tumpat dan Dungun

Tumpat dan Dungun disenaraikan dalam contoh kawasan sederhana.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

10. A | Kapit

Kapit ialah salah satu contoh kawasan berpenduduk jarang.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

11. D | Bentuk muka bumi tanah pamah

Tanah pamah ialah keadaan bentuk muka bumi.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

12. C | Pembinaan rumah lebih sukar dan mahal

Bentuk muka bumi tidak rata menyukarkan pembinaan dan meningkatkan kos.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

13. A | ekonomi

Perindustrian ialah kegiatan ekonomi yang menyediakan pekerjaan.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

14. D | sosial

Pendidikan dibincangkan di bawah faktor sosial.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

15. D | dasar kerajaan

Pewartaan kawasan pemuliharaan ialah dasar kerajaan atau governan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

16. B | pembukaan kawasan pertanian dan petempatan

FELDA dikaitkan dengan pembukaan kawasan pertanian serta petempatan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

17. A | P lebih padat

Penyebut yang lebih kecil memberikan kepadatan yang lebih tinggi.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

18. D | sederhana

50 ialah had bawah yang termasuk dalam kategori sederhana.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

19. A | kategori padat hanya bermula apabila melebihi 200

200 masih dalam julat sederhana; hanya nilai lebih besar daripada 200 dikelaskan padat.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

20. D | Kawasan berpaya tertentu kurang menjadi tumpuan penduduk

Buku teks menunjukkan kawasan berpaya boleh jarang penduduk walaupun berhampiran air.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

21. C | lebih sukar dihubungi dari tempat lain

Ketersampaian rendah bermaksud perhubungan ke kawasan itu lebih sukar.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

22. B | sesuai untuk pembinaan dan pelbagai kegiatan ekonomi

Tanah pamah memudahkan pembinaan serta menyokong banyak kegiatan ekonomi.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

23. C | Pertanian

Delta Rajang digunakan sebagai contoh kawasan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

24. B | Petroleum dan gas asli di Kerteh

Buku teks mengaitkan Kerteh dengan petroleum dan gas asli.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

25. D | Menyediakan pekerjaan berkaitan perikanan

Perikanan menyediakan pekerjaan yang menyokong kehidupan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

26. A | Pekerjaan yang ditawarkan menarik pekerja

Peluang pekerjaan menggalakkan penduduk berpindah ke kawasan perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

27. A | Bekalan air, elektrik dan telekomunikasi

Air, elektrik dan telekomunikasi ialah kemudahan asas yang menyokong masyarakat.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

28. D | UTM di Skudai

UTM dikaitkan dengan Skudai, Johor.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

29. B | menarik penduduk berhijrah ke bandar itu

Pembukaan bandar baharu boleh menarik penghijrahan dan perkembangan petempatan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

30. B | Kawasannya dipelihara melalui pewartaan hutan simpan

Pewartaan mengekalkan fungsi pemuliharaan, jadi kawasan itu tidak dibuka bebas untuk petempatan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

31. B | tanah rancangan menarik petempatan, manakala taman negara mengekalkan pemuliharaan

Kesan kepada penduduk berbeza kerana satu membuka kawasan pertanian dan satu memelihara alam.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

32. C | Sosial

Kemudahan infrastruktur dan pendidikan dibincangkan sebagai faktor sosial.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

33. B | 300 orang/km², padat

4 500 ÷ 15 = 300 orang/km². Nilai itu melebihi 200, maka padat.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

34. A | Sederhana, kerana kepadatannya 60 orang/km²

1 800 ÷ 30 = 60 orang/km², dalam julat sederhana.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

35. D | Y lebih padat, iaitu 400 berbanding 120 orang/km²

X = 120 dan Y = 400 orang/km². Y lebih padat walaupun jumlah penduduknya lebih kecil.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

36. A | Ekonomi dan sosial

Pekerjaan ialah tarikan ekonomi dan pengangkutan ialah tarikan sosial.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

37. A | Pembinaan sukar dan ketersampaian rendah

Cerun menyukarkan pembinaan dan jalan terhad menunjukkan ketersampaian rendah.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

38. C | Kawasan pemuliharaan cenderung kekal jarang penduduk

Pewartaan pemuliharaan mengehadkan pembukaan bebas untuk petempatan dan mengekalkan penduduk jarang.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

39. B | Keadaan paya dan tahap ketersampaian kawasan

Kawasan berpaya dan sukar dihubungi boleh kurang menjadi tumpuan walaupun berhampiran sungai.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

40. C | Dasar kerajaan → tumpuan pentadbiran → tarikan penghijrahan

Pembukaan pusat pentadbiran ialah dasar kerajaan yang boleh menarik pekerja dan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 09 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Petempatan di Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan jenis, pola dan fungsi petempatan. Gunakan ciri yang diberi untuk menjelaskan susunan rumah serta peranan bandar dan luar bandar.

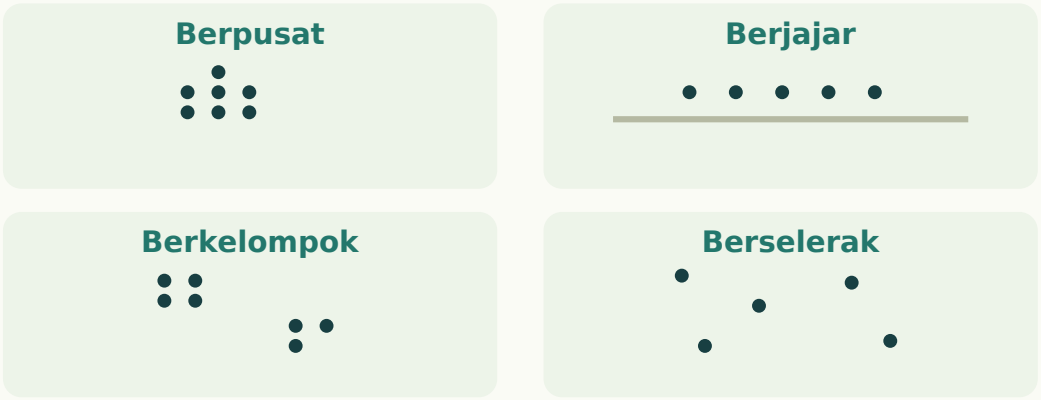
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 96-107 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Baca susunan petempatan

Lakaran penerangan asli LauPeh

Simbol kecil mewakili rumah. Kenal pasti susunannya sebelum mengaitkannya dengan jalan, sungai atau kegiatan ekonomi.

Nota dan contoh berlangkah

9.1a Jenis petempatan: bandar

Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Jenis petempatan merujuk kepada bandar atau luar bandar, bukannya cara rumah disusun. Buku teks menerangkan bandar melalui bilangan penduduk, kemudahan, ciri kediaman dan kegiatan ekonomi. Ciri-ciri ini perlu dibaca bersama. Dalam latihan, gunakan maklumat yang diberi dan elakkan menganggap satu bangunan moden sahaja sudah membuktikan keseluruhan kawasan ialah bandar.

• Petempatan Malaysia dibahagikan kepada bandar dan luar bandar.

• Ciri bandar dalam buku teks termasuk jumlah penduduk melebihi 10 000 orang.

• Bandar mempunyai kemudahan asas yang pelbagai dan kediaman berciri moden.

• Kegiatan bandar termasuk perindustrian, perniagaan, pembinaan, pentadbiran dan perkhidmatan.

• Ciri ini digunakan dalam konteks pembelajaran buku teks, bukan sebagai pengganti semua takrif statistik atau status perundangan bandar.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan A mempunyai 24 000 orang, kemudahan pelbagai dan banyak kegiatan perkhidmatan. Kenal pasti jenis petempatan mengikut ciri buku teks.

1. Bandingkan 24 000 dengan ciri penduduk melebihi 10 000.

2. Perhatikan kemudahan asas yang pelbagai.

3. Padankan kegiatan perkhidmatan dengan kegiatan bandar.

Jawapan: A menunjukkan ciri petempatan bandar.

Elak silap: Jumlah penduduk bukan kepadatan. Jangan kelirukan ambang 10 000 orang dengan 200 orang/km² dalam bab penduduk.

Cuba: Adakah bandar dan berpusat menyatakan perkara yang sama?

Tidak. Bandar ialah jenis petempatan; berpusat ialah pola susunan petempatan.

9.1b Jenis petempatan: luar bandar

Buku teks KPM hlm. 99-104 | Rujukan 3.2.1

Petempatan luar bandar dalam buku teks mempunyai kepadatan rendah serta kegiatan ekonomi yang lebih tertumpu pada sektor tertentu. Kediaman sering berciri sederhana atau tradisional, tetapi ini tidak bermaksud tiada kemudahan sosial langsung. Bandar dan luar bandar mempunyai peranan masing-masing. Perbandingan perlu berasaskan ciri yang diberikan dan tidak merendahkan kehidupan masyarakat setempat.

• Ciri jumlah penduduk luar bandar dalam buku teks ialah kurang daripada 10 000 orang.

• Kemudahan asas digambarkan lebih minimum berbanding bandar.

• Kediaman biasanya sederhana dan berciri tradisional dalam penerangan buku teks.

• Pertanian, penternakan dan industri desa ialah kegiatan yang ditonjolkan.

• Luar bandar tetap boleh mempunyai klinik, rumah ibadat, bekalan air dan elektrik.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan B mempunyai 3 500 orang, kebun sayur dan kegiatan penternakan. Apakah jenis petempatannya berdasarkan ciri itu?

1. Jumlah penduduk kurang daripada 10 000.

2. Kebun sayur menunjukkan kegiatan pertanian.

3. Penternakan ialah kegiatan yang dikaitkan dengan luar bandar.

Jawapan: B menunjukkan ciri petempatan luar bandar menurut buku teks.

Elak silap: Kemudahan minimum tidak bermaksud langsung tiada kemudahan.

Cuba: Apakah dua kegiatan ekonomi yang sering dikaitkan dengan luar bandar?

Contohnya pertanian dan penternakan.

9.2a Pola berpusat dan berkelompok

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

Pola petempatan menerangkan susunan rumah atau bangunan. Berpusat dan berkelompok sama-sama boleh mempunyai rumah yang dekat, tetapi petunjuk susunannya berbeza. Pola berpusat bertumpu pada satu tempat seperti persimpangan atau pusat kegiatan. Pola berkelompok pula memperlihatkan kumpulan rumah yang terancang. Gunakan keseluruhan gambaran, bukan perkataan rapat sahaja untuk membuat keputusan.

• Berpusat: bangunan rapat di satu kawasan tumpuan seperti persimpangan jalan raya.

• Pusat perniagaan, pelabuhan dan rumah ibadat boleh menjadi sebahagian kemudahan kawasan berpusat.

• Bandar Tun Razak digunakan sebagai contoh pola berpusat dalam buku teks.

• Berkelompok: rumah disusun dalam kumpulan yang terancang.

• Contoh berkelompok dalam tanah rancangan termasuk Felda Trolak, Felda Air Tawar dan Felda Sahabat.

Contoh berlangkah: Gambaran P: rumah mengelilingi satu persimpangan utama. Gambaran Q: rumah dibahagikan kepada kumpulan terancang dalam tanah rancangan. Padankan polanya.

1. P mempunyai satu pusat tumpuan.

2. Q mempunyai kumpulan rumah yang dirancang.

3. Gunakan petunjuk utama untuk membezakan pola.

Jawapan: P berpusat; Q berkelompok.

Elak silap: Rumah rapat sahaja tidak mencukupi untuk membezakan berpusat daripada berkelompok.

Cuba: Petunjuk apakah yang kuat bagi pola berkelompok?

Kumpulan rumah yang disusun secara terancang, contohnya dalam tanah rancangan.

9.2b Pola berjajar dan berselerak

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

Pola berjajar mudah dikenal melalui rumah yang mengikuti laluan memanjang seperti jalan, pantai atau sungai. Pola berselerak pula mempunyai rumah yang berjauhan dan bertaburan tanpa susunan seragam. Penentuan pola memerlukan bukti susunan. Kedua-dua pola boleh diterangkan melalui gambaran teks, lakaran atau pemerhatian, asalkan unsur yang dinilai benar-benar ditunjukkan.

• Berjajar: rumah tersusun secara deretan sepanjang jalan raya, pantai atau sungai.

• Contoh buku teks termasuk sepanjang Sungai Rajang dan pesisir pantai Kuala Besut.

• Berselerak: rumah berjauhan, bertaburan dan tidak seragam susunannya.

• Pola berselerak terdapat di kawasan kampung dan kebun kecil.

• Bukit Tinggi serta Kundasang digunakan sebagai contoh pola berselerak.

Contoh berlangkah: Sebuah lakaran latihan menunjukkan enam rumah mengikut satu jalan lurus. Jelaskan pola dan buktinya.

1. Kenal pasti laluan yang memanjang.

2. Perhatikan rumah mengikuti laluan yang sama.

3. Bezakan deretan itu daripada rumah yang bertaburan.

Jawapan: Polanya berjajar kerana rumah membentuk deretan sepanjang jalan.

Elak silap: Jangan memilih pola hanya daripada nama tempat; baca keterangan susunan rumah yang diberi.

Cuba: Rumah berjauhan antara kebun kecil dan tidak membentuk deretan menunjukkan pola apa?

Berselerak.

9.3a Fungsi ekonomi bandar

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

Fungsi petempatan ialah peranan yang dijalankan oleh sesuatu kawasan. Bandar boleh menjalankan lebih daripada satu fungsi, jadi contoh kategori tidak semestinya saling mengecualikan. Fungsi ekonomi bandar berkaitan pekerjaan dan penjanaan pendapatan. Kenal pasti kegiatan utamanya dahulu, kemudian hubungkan kegiatan itu dengan fungsi seperti pelabuhan, perindustrian, pelancongan, perlombongan atau teknologi maklumat.

• Bandar pelancongan menyediakan kegiatan dan pekerjaan pelancongan; contoh buku teks ialah Port Dickson dan Bandaraya Melaka.

• Bandar pelabuhan mengurus import dan eksport serta kegiatan perkapalan; contoh termasuk Klang dan Pasir Gudang.

• Bandar perlombongan berkembang melalui sumber mineral; Kerteh dan Bintulu dikaitkan dengan petroleum serta gas asli.

• Bandar perindustrian mempunyai kegiatan pengeluaran; Shah Alam dan Perai ialah contoh.

• Bandar teknologi maklumat melibatkan ICT seperti pengaturcaraan; Cyberjaya ialah contoh.

• Satu bandar boleh mempunyai beberapa fungsi, seperti Bintulu yang diberikan sebagai contoh pelabuhan dan perlombongan.

Contoh berlangkah: Bandar rekaan R mempunyai dermaga, urusan eksport dan banyak pekerjaan perkapalan. Kenal pasti fungsi ekonomi yang ditonjolkan.

1. Dermaga berkaitan pergerakan kapal.

2. Eksport ialah urusan menghantar barang ke luar negara.

3. Gabungkan kegiatan perkapalan dan perdagangan melalui laut.

Jawapan: Fungsi yang ditonjolkan ialah bandar pelabuhan.

Elak silap: Jangan menolak satu fungsi hanya kerana bandar itu juga menjalankan fungsi lain.

Cuba: Apakah fungsi bandar yang menonjol melalui urusan import dan eksport?

Bandar pelabuhan.

9.3b Fungsi sosial bandar

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

Dalam pengelasan buku teks, fungsi sosial bandar merangkumi bandar diraja, bandar satelit dan bandar pendidikan. Ketiga-tiganya menyokong masyarakat dengan peranan yang berlainan. Perhatikan ciri khusus bagi setiap fungsi: kediaman rasmi pemerintah, sokongan kepada bandar utama atau institusi pendidikan tinggi. Ciri ini lebih berguna daripada meneka fungsi berdasarkan saiz bandar sahaja.

• Bandar diraja mempunyai istana sebagai kediaman rasmi sultan atau raja.

• Contoh bandar diraja ialah Pekan, Kuala Kangsar dan Arau.

• Bandar satelit menyokong bandar utama; contohnya Petaling Jaya dan Senawang.

• Bandar pendidikan menempatkan institusi pengajian tinggi serta menyediakan peluang pendidikan.

• Tanjung Malim dengan UPSI ialah contoh bandar pendidikan dalam buku teks.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan S mempunyai kampus pengajian tinggi dan ramai kakitangan institusi pendidikan. Fungsi sosial manakah yang ditonjolkan?

1. Kenal pasti institusi pengajian tinggi.

2. Hubungkan institusi itu dengan peluang pendidikan.

3. Bezakan daripada istana atau bandar sokongan.

Jawapan: S menunjukkan fungsi bandar pendidikan.

Elak silap: Bandar satelit bukan bandar yang mesti mempunyai stesen angkasa; istilah ini bermaksud bandar sokongan.

Cuba: Bandar yang menyokong bandar utama digelar apa?

Bandar satelit.

9.3c Fungsi kerajaan dan governan bandar

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

Sebahagian bandar menjalankan fungsi yang berkaitan dengan pentadbiran, pertahanan atau urusan sempadan negara. Ciri utama pentadbiran ialah pejabat serta perkhidmatan kerajaan; pertahanan dikaitkan dengan pangkalan tentera; bandar sempadan pula menjadi pintu keluar masuk negara. Buku teks menggunakan contoh tertentu untuk menerangkan setiap peranan, tanpa menyatakan bahawa satu bandar hanya boleh mempunyai satu fungsi.

• Bandar pentadbiran boleh berfungsi sebagai ibu negeri, ibu negara atau pusat pentadbiran.

• Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan; Kuantan, Kangar dan Kota Kinabalu ialah contoh ibu negeri.

• Bandar pertahanan menempatkan pangkalan tentera; contoh buku teks ialah Lumut dan Port Dickson.

• Bandar sempadan menjadi pintu keluar masuk negara dan menyokong perdagangan serta pelancongan.

• Rantau Panjang dan Padang Besar ialah contoh bandar sempadan.

Contoh berlangkah: Bandar latihan T menempatkan urusan pintu keluar masuk antarabangsa dan perdagangan rentas sempadan. Tentukan fungsinya.

1. Cari petunjuk sempadan negara.

2. Hubungkan pintu keluar masuk dengan pergerakan orang dan barang.

3. Padankan dengan fungsi governan yang sesuai.

Jawapan: T menonjolkan fungsi bandar sempadan.

Elak silap: Jangan kelirukan fungsi pentadbiran Putrajaya dengan kedudukan Kuala Lumpur sebagai ibu negara.

Cuba: Apakah petunjuk utama bagi bandar pertahanan?

Kehadiran pangkalan tentera.

9.3d Fungsi luar bandar dan perbandingan

Buku teks KPM hlm. 104-105 | Rujukan 3.2.3

Luar bandar juga mempunyai fungsi ekonomi, sosial dan governan. Kegiatan pertanian serta industri desa menyediakan pekerjaan, kemudahan sosial membantu kehidupan penduduk, dan wakil pentadbiran mengurus hal masyarakat. Perbandingan dengan bandar perlu menumpukan bentuk peranan dan kemudahan. Kedua-dua jenis petempatan menyumbang kepada kehidupan negara, bukan sekadar dibezakan sebagai tempat maju atau tidak maju.

• Ekonomi luar bandar termasuk pertanian, penternakan, perlombongan dan industri desa.

• Industri desa menghasilkan barangan seperti kraftangan dan makanan.

• Rumah ibadat, klinik kesihatan, pos, bekalan air dan elektrik menyokong fungsi sosial.

• Penghulu, ketua kampung, tok batin, tuai rumah atau penggawa membantu urusan pentadbiran setempat mengikut konteks masyarakat.

• Balai raya menjadi pusat kegiatan kemasyarakatan.

• Bandar dan luar bandar mempunyai ketiga-tiga fungsi, tetapi kegiatan serta bentuk kemudahannya berbeza.

Contoh berlangkah: Padankan kebun sayur, klinik kampung dan pejabat penghulu dengan fungsi luar bandar.

1. Kebun menghasilkan hasil serta pendapatan.

2. Klinik memberi perkhidmatan kesihatan kepada masyarakat.

3. Pejabat penghulu membantu urusan pentadbiran.

Jawapan: Kebun sayur: ekonomi; klinik: sosial; pejabat penghulu: governan.

Elak silap: Penerangan luar bandar tidak bermaksud semua kampung mempunyai setiap contoh kemudahan yang disenaraikan.

Cuba: Pejabat penghulu tergolong dalam fungsi ekonomi, sosial atau governan?

Governan atau pentadbiran.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua jenis petempatan utama yang dibincangkan dalam buku teks?

A. Bandar dan luar bandar

B. Berpusat dan berjajar

C. Padat dan sederhana

D. Ekonomi dan sosial

B9Q01 | Asas | 9.1

02. Ciri bandar menurut buku teks ialah ___.

A. jumlah penduduk semestinya kurang daripada 1 000

B. semua pekerjaan dalam pertanian sahaja

C. kemudahan asas yang pelbagai

D. semua rumah berjauhan di kebun

B9Q02 | Asas | 9.1

03. Kegiatan manakah lazim dikaitkan dengan luar bandar dalam bab ini?

A. Perkapalan dan import

B. Pentadbiran pusat dan perkapalan

C. Pengaturcaraan dan eksport

D. Pertanian dan penternakan

B9Q03 | Asas | 9.1

04. Menurut ciri buku teks, bandar mempunyai jumlah penduduk ___.

A. kurang daripada 10 000 orang

B. kurang daripada 50 orang/km²

C. melebihi 10 000 orang

D. antara 50 hingga 200 orang/km²

B9Q04 | Asas | 9.1

05. Pernyataan manakah paling tepat tentang kemudahan luar bandar dalam buku teks?

A. Sentiasa lebih pelbagai daripada semua bandar

B. Sama jenis dan bilangan dengan setiap bandar

C. Tiada sebarang kemudahan di semua kampung

D. Lebih minimum, tetapi bukan semestinya tiada langsung

B9Q05 | Asas | 9.1

06. Apakah maksud pola petempatan?

A. Peranan ekonomi sebuah negeri

B. Jumlah penduduk sesebuah negara

C. Bilangan kelahiran setahun

D. Corak susunan rumah atau bangunan

B9Q06 | Asas | 9.2

07. Rumah bertumpu rapat di satu persimpangan utama menunjukkan pola ___.

A. berjajar

B. berpusat

C. berkelompok tanpa pusat

D. berselerak

B9Q07 | Asas | 9.2

08. Rumah dalam kumpulan terancang di tanah rancangan menunjukkan pola ___.

A. berkelompok

B. berselerak

C. berpusat pada satu persimpangan

D. berjajar

B9Q08 | Asas | 9.2

09. Rumah berderet mengikut jalan raya menunjukkan pola ___.

A. berselerak

B. berpusat

C. berkelompok

D. berjajar

B9Q09 | Asas | 9.2

10. Rumah berjauhan dan bertaburan antara kebun kecil menunjukkan pola ___.

A. berselerak

B. berkelompok

C. berjajar

D. berpusat

B9Q10 | Asas | 9.2

11. Bandar yang menonjol melalui urusan import dan eksport ialah bandar ___.

A. pendidikan

B. diraja

C. pelabuhan

D. satelit

B9Q11 | Asas | 9.3

12. Shah Alam dan Perai menjadi contoh fungsi bandar apa dalam buku teks?

A. Sempadan

B. Pertahanan

C. Perindustrian

D. Diraja

B9Q12 | Asas | 9.3

13. Bandar yang mempunyai istana kediaman rasmi sultan atau raja ialah bandar ___.

A. perlombongan

B. satelit

C. diraja

D. pelabuhan

B9Q13 | Asas | 9.3

14. Bandar satelit berfungsi sebagai ___.

A. bandar sokongan kepada bandar utama

B. bandar pengeluaran industri berat

C. bandar dengan pintu keluar masuk negara

D. bandar pusat institusi diraja

B9Q14 | Asas | 9.3

15. Kehadiran pangkalan tentera menonjolkan fungsi bandar ___.

A. pelancongan

B. pendidikan

C. pertahanan

D. teknologi maklumat

B9Q15 | Asas | 9.3

16. Pejabat penghulu di luar bandar berkaitan fungsi ___.

A. kerajaan atau governan

B. ekonomi

C. sosial

D. perindustrian

B9Q16 | Asas | 9.3

17. Perbandingan manakah selaras dengan penerangan umum buku teks?

A. Bandar: kegiatan hanya pertanian; luar bandar: kegiatan hanya industri

B. Bandar: rumah mesti berjajar; luar bandar: rumah mesti berpusat

C. Bandar: penduduk kurang 10 000; luar bandar: penduduk melebihi 10 000

D. Bandar: kemudahan lebih pelbagai; luar bandar: kemudahan lebih minimum

B9Q17 | Faham | 9.1

18. Pernyataan Bandar X berpusat membezakan dua perkara, iaitu ___.

A. jenis dan pola petempatan

B. fungsi ekonomi dan governan

C. jumlah dan kepadatan penduduk

D. kedudukan relatif dan arah

B9Q18 | Faham | 9.1

19. Mengapakah maklumat rumah rapat sahaja belum cukup untuk membezakan berpusat dan berkelompok?

A. Tiada pola yang mempunyai rumah rapat

B. Perlu diketahui sama ada ada pusat tumpuan atau kumpulan terancang

C. Kedua-duanya hanya ditentukan oleh bahan rumah

D. Nama negeri sudah menentukan pola setiap rumah

B9Q19 | Faham | 9.2

20. Pola manakah dikaitkan dengan Felda Trolak dalam buku teks?

A. Berpusat

B. Berjajar

C. Berselerak

D. Berkelompok

B9Q20 | Faham | 9.2

21. Mengapakah rumah di sepanjang Sungai Rajang menjadi contoh pola berjajar?

A. Rumah tiada hubungan dengan laluan

B. Rumah mengikuti laluan sungai yang memanjang

C. Semua rumah mengelilingi satu istana

D. Setiap rumah berada di puncak bukit berbeza

B9Q21 | Faham | 9.2

22. Pasangan ciri yang tepat bagi berselerak ialah ___.

A. rapat dan satu pusat tumpuan

B. berjauhan dan tidak seragam

C. berkumpulan dan dirancang rapi

D. berderet dan satu jalan lurus

B9Q22 | Faham | 9.2

23. Apakah kegiatan yang menonjolkan fungsi Cyberjaya dalam buku teks?

A. Padi sawah

B. Cari gali bijih timah

C. Teknologi maklumat dan telekomunikasi

D. Penternakan lembu

B9Q23 | Faham | 9.3

24. Mengapakah Bintulu boleh muncul sebagai contoh pelabuhan dan perlombongan?

A. Semua bandar hanya mempunyai dua fungsi

B. Setiap bandar mesti ditukar namanya

C. Sebuah bandar boleh menjalankan beberapa fungsi

D. Satu fungsi membatalkan semua fungsi lain

B9Q24 | Faham | 9.3

25. Tanjung Malim dikaitkan dengan bandar pendidikan kerana ___.

A. terdapat pintu sempadan antarabangsa

B. terdapat UPSI yang menyediakan pendidikan tinggi

C. terdapat pusat import dan eksport utama

D. terdapat pangkalan tentera yang dinyatakan dalam contoh

B9Q25 | Faham | 9.3

26. Padang Besar dan Rantau Panjang ialah contoh bandar ___.

A. diraja

B. sempadan

C. satelit

D. perlombongan

B9Q26 | Faham | 9.3

27. Fungsi Putrajaya yang ditonjolkan ialah ___.

A. bandar perlombongan

B. bandar diraja

C. pusat pentadbiran persekutuan

D. bandar pelabuhan

B9Q27 | Faham | 9.3

28. Bagaimanakah industri desa menyumbang kepada ekonomi luar bandar?

A. Mewujudkan pangkalan tentera

B. Menghasilkan kraftangan atau makanan untuk kegiatan ekonomi

C. Menyediakan perkhidmatan klinik

D. Mengurus pentadbiran melalui pejabat penghulu

B9Q28 | Faham | 9.3

29. Set manakah menunjukkan fungsi sosial luar bandar?

A. Pangkalan tentera dan pintu sempadan

B. Pelabuhan dan gudang eksport

C. Kilang dan lombong petroleum

D. Klinik kesihatan dan rumah ibadat

B9Q29 | Faham | 9.3

30. Apakah peranan balai raya yang disebut dalam buku teks?

A. Pusat kegiatan kemasyarakatan

B. Pusat import dan eksport

C. Pusat pengeluaran industri berat

D. Pusat penyelidikan petroleum

B9Q30 | Faham | 9.3

31. Perbandingan fungsi yang manakah betul?

A. Luar bandar tiada pentadbiran

B. Semua kampung berfungsi sebagai pelabuhan

C. Kedua-duanya mempunyai ekonomi, sosial dan governan dengan bentuk berbeza

D. Bandar tiada fungsi sosial

B9Q31 | Faham | 9.3

32. Dalam pengelasan buku teks, bandar diraja, satelit dan pendidikan diletakkan di bawah fungsi ___.

A. ekonomi

B. sosial

C. governan

D. pentadbiran sahaja

B9Q32 | Faham | 9.3

33. Data rekaan: P mempunyai 22 000 orang, kediaman moden dan kegiatan perniagaan; Q mempunyai 2 800 orang serta kebun dan ternakan. Padanan manakah paling sesuai?

A. Kedua-duanya bandar semata-mata kerana ada penduduk

B. P luar bandar; Q bandar

C. Kedua-duanya tiada jenis petempatan

D. P bandar; Q luar bandar

B9Q33 | Aplikasi | 9.1

34. Gambaran rekaan: semua rumah mengelilingi satu pusat perniagaan di persimpangan; jalan keluar memancar dari pusat itu. Pola manakah paling sesuai?

A. Berjajar

B. Berpusat

C. Berkelompok dalam beberapa blok berasingan

D. Berselerak

B9Q34 | Aplikasi | 9.2

35. Gambaran rekaan: rumah mengikut tebing sungai dalam satu deretan panjang. Bukti manakah menyokong pola berjajar?

A. Setiap rumah mempunyai penghuni

B. Penduduk bekerja setiap hari

C. Rumah dibina daripada batu

D. Susunan rumah mengikuti laluan sungai

B9Q35 | Aplikasi | 9.2

36. Seorang murid melakar pola berselerak tetapi meletakkan semua rumah rapat mengelilingi persimpangan. Apakah pembetulan paling tepat?

A. Jarakkan dan taburkan rumah tanpa susunan seragam

B. Susun rumah dalam satu deretan lurus

C. Tambah satu pusat perniagaan besar

D. Rapikan semua rumah kepada satu kelompok

B9Q36 | Aplikasi | 9.2

37. Situasi rekaan: bandar A mempunyai kilang pengeluaran; bandar B mengendalikan eksport melalui kapal. Apakah fungsi yang ditonjolkan?

A. A perindustrian; B pelabuhan

B. A pelancongan; B pertahanan

C. A pendidikan; B diraja

D. A sempadan; B satelit

B9Q37 | Aplikasi | 9.3

38. Situasi rekaan: Kampung Seri mempunyai kebun sayur, klinik dan pejabat ketua kampung. Padanan fungsi mengikut urutan itu ialah ___.

A. governan, pelabuhan, ekonomi

B. satelit, diraja, sosial

C. sosial, ekonomi, pertahanan

D. ekonomi, sosial, governan

B9Q38 | Aplikasi | 9.3

39. Situasi rekaan: bandar R mempunyai istana rasmi, universiti dan pusat pelancongan. Kesimpulan manakah wajar?

A. R boleh menjalankan beberapa fungsi serentak

B. Istana membuktikan tiada fungsi lain

C. Semua bandar mesti mempunyai tiga kemudahan itu

D. Hanya universiti boleh dianggap fungsi

B9Q39 | Aplikasi | 9.3

40. Seorang murid menyatakan semua kampung tiada perkhidmatan sosial. Bukti rekaan manakah menolak dakwaan itu secara langsung?

A. Kilang terletak di bandar besar

B. Sebuah kampung mempunyai klinik dan bekalan elektrik

C. Sebuah sungai melalui tanah tinggi

D. Sebuah bandar mempunyai pelabuhan

B9Q40 | Aplikasi | 9.1

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 C**	**03 D**	**04 C**	**05 D**	**06 D**	**07 B**	**08 A**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 C**	**14 A**	**15 C**	**16 A**
17 D	**18 A**	**19 B**	**20 D**	**21 B**	**22 B**	**23 C**	**24 C**
25 B	**26 B**	**27 C**	**28 B**	**29 D**	**30 A**	**31 C**	**32 B**
33 D	**34 B**	**35 D**	**36 A**	**37 A**	**38 D**	**39 A**	**40 B**

01. A | Bandar dan luar bandar

Dua jenis petempatan ialah bandar dan luar bandar.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

02. C | kemudahan asas yang pelbagai

Kemudahan asas yang pelbagai ialah antara ciri bandar.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

03. D | Pertanian dan penternakan

Pertanian dan penternakan antara kegiatan yang ditonjolkan bagi luar bandar.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

04. C | melebihi 10 000 orang

Buku teks menyatakan jumlah penduduk bandar melebihi 10 000 orang.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

05. D | Lebih minimum, tetapi bukan semestinya tiada langsung

Luar bandar mempunyai kemudahan sosial, walaupun secara umum lebih minimum berbanding bandar.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

06. D | Corak susunan rumah atau bangunan

Pola petempatan ialah corak atau susunan kawasan kediaman.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

07. B | berpusat

Tumpuan di satu pusat seperti persimpangan ialah petunjuk pola berpusat.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

08. A | berkelompok

Susunan rumah berkelompok dan terancang ialah pola berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

09. D | berjajar

Berjajar merujuk rumah yang tersusun secara deretan sepanjang laluan.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

10. A | berselerak

Berselerak ialah pola rumah yang bertaburan dan berjauhan.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

11. C | pelabuhan

Bandar pelabuhan menjalankan urusan import, eksport dan perkapalan.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

12. C | Perindustrian

Shah Alam dan Perai ialah contoh bandar perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

13. C | diraja

Kediaman rasmi sultan atau raja menjadi ciri bandar diraja.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

14. A | bandar sokongan kepada bandar utama

Bandar satelit menyokong bandar utama.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

15. C | pertahanan

Bandar pertahanan berkembang dengan pangkalan tentera.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

16. A | kerajaan atau governan

Penghulu ialah antara wakil yang menjalankan urusan pentadbiran setempat.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

17. D | Bandar: kemudahan lebih pelbagai; luar bandar: kemudahan lebih minimum

Buku teks membezakan kepelbagaian kemudahan bandar dengan kemudahan luar bandar yang lebih minimum.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

18. A | jenis dan pola petempatan

Bandar ialah jenis, manakala berpusat ialah pola.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

19. B | Perlu diketahui sama ada ada pusat tumpuan atau kumpulan terancang

Satu pusat tumpuan mengarah kepada berpusat; kumpulan terancang mengarah kepada berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

20. D | Berkelompok

Felda Trolak diberikan sebagai contoh petempatan berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

21. B | Rumah mengikuti laluan sungai yang memanjang

Susunan rumah mengikut sungai membentuk pola berjajar.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

22. B | berjauhan dan tidak seragam

Rumah berselerak bertaburan dengan jarak dan susunan yang tidak seragam.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

23. C | Teknologi maklumat dan telekomunikasi

Cyberjaya ialah contoh bandar teknologi maklumat.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

24. C | Sebuah bandar boleh menjalankan beberapa fungsi

Bintulu mempunyai lebih daripada satu peranan yang ditonjolkan dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

25. B | terdapat UPSI yang menyediakan pendidikan tinggi

UPSI ialah contoh institusi yang menonjolkan fungsi pendidikan Tanjung Malim.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

26. B | sempadan

Buku teks menyenaraikannya sebagai bandar sempadan.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

27. C | pusat pentadbiran persekutuan

Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

28. B | Menghasilkan kraftangan atau makanan untuk kegiatan ekonomi

Industri desa menghasilkan produk seperti kraftangan dan makanan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

29. D | Klinik kesihatan dan rumah ibadat

Klinik kesihatan dan rumah ibadat ialah contoh kemudahan sosial.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

30. A | Pusat kegiatan kemasyarakatan

Balai raya menjadi tempat kegiatan kemasyarakatan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

31. C | Kedua-duanya mempunyai ekonomi, sosial dan governan dengan bentuk berbeza

Perbezaannya ialah bentuk kegiatan dan kemudahan, bukan ketiadaan semua fungsi di satu jenis petempatan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

32. B | sosial

Buku teks mengelompokkan ketiga-tiganya sebagai fungsi sosial bandar.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

33. D | P bandar; Q luar bandar

Ciri P sepadan dengan bandar dan Q sepadan dengan luar bandar dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

34. B | Berpusat

Tumpuan pada satu pusat membezakan berpusat daripada deretan atau beberapa kelompok terancang.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

35. D | Susunan rumah mengikuti laluan sungai

Rumah yang berderet sepanjang laluan merupakan bukti berjajar.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

36. A | Jarakkan dan taburkan rumah tanpa susunan seragam

Rumah perlu berjauhan dan bertaburan untuk menggambarkan pola berselerak.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

37. A | A perindustrian; B pelabuhan

Kilang menonjolkan perindustrian, manakala eksport melalui kapal menonjolkan pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

38. D | ekonomi, sosial, governan

Kebun menghasilkan pendapatan, klinik memberi perkhidmatan kesihatan dan pejabat ketua kampung mengurus pentadbiran.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

39. A | R boleh menjalankan beberapa fungsi serentak

Istana, universiti dan pelancongan menunjukkan peranan yang boleh wujud serentak.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

40. B | Sebuah kampung mempunyai klinik dan bekalan elektrik

Kewujudan klinik dan elektrik di sebuah kampung menunjukkan dakwaan semua kampung tiada kemudahan itu tidak tepat.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.1

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 10 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali sebelas negara Asia Tenggara, bandingkan bentuk muka buminya dan hubungkan sungai serta tasik utama dengan kehidupan penduduk.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 108-119 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Lokasi, bentuk muka bumi, saliran

Tanah besar
Contoh: Thailand, Myanmar, Laos, Kemboja dan Vietnam.

Kepulauan
Contoh: Indonesia dan Filipina. Malaysia meliputi Semenanjung dan Borneo.

Sungai utama
Mekong merentasi beberapa negara; Chao Phraya di Thailand.

Tasik utama
Tonle Sap di Kemboja; Danau Toba di Sumatera, Indonesia.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Contoh terpilih, bukan senarai lengkap 11 negara Asia Tenggara. Semak lokasi pada peta buku teks hlm. 110-115.

Nota dan contoh berlangkah

10.1a Sebelas negara dalam rantau Asia Tenggara

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Asia Tenggara ialah rantau di bahagian tenggara Benua Asia. Rantau geografi ini merangkumi sebelas negara, termasuk Malaysia. Pelajari nama negara dahulu, kemudian semak kedudukannya pada peta buku teks. Bilangan negara dalam rantau geografi tidak patut dicampurkan dengan bilangan anggota sesebuah pertubuhan. Dalam bab ini, tumpuannya ialah negara dan kedudukan geografi.

• Sebelas negara ialah Malaysia, Myanmar, Thailand, Laos, Kemboja, Vietnam, Singapura, Brunei Darussalam, Indonesia, Timor Leste dan Filipina.

• Asia Tenggara terletak di bahagian tenggara Benua Asia.

• Malaysia merupakan salah satu negara dalam rantau ini.

• Peta membantu membezakan nama negara daripada nama bandar, laut atau sungai.

• Semasa merujuk peta buku teks halaman 110-111, jejak sempadan negara sebelum membaca labelnya.

Contoh berlangkah: Kad ulang kaji menyenaraikan Malaysia, Thailand, Vietnam, Indonesia dan Bangkok. Kenal pasti kad yang bukan nama negara.

1. Tentukan bahawa tugasan meminta nama negara.

2. Padankan empat nama pertama dengan senarai negara Asia Tenggara.

3. Bezakan Bangkok sebagai nama bandar di Thailand.

Jawapan: Bangkok bukan nama negara; negara yang berkaitan dengannya ialah Thailand.

Elak silap: Jangan menggugurkan Timor Leste atau menganggap nama bandar seperti Manila sebagai nama negara.

Cuba: Adakah Manila dan Filipina kedua-duanya nama negara?

Tidak. Filipina ialah negara, manakala Manila ialah bandar.

10.1b Tanah besar dan kepulauan

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Pembahagian tanah besar dan kepulauan memudahkan kita memahami kedudukan negara Asia Tenggara. Tanah besar bersambung dengan daratan Benua Asia, manakala bahagian kepulauan melibatkan pulau-pulau. Malaysia mempunyai wilayah dalam kedua-dua bahagian. Oleh itu, jangan mengelaskan seluruh Malaysia ke dalam satu bahagian sahaja apabila menggunakan pembahagian yang diterangkan dalam buku teks.

• Tanah Besar Asia Tenggara merangkumi Myanmar, Thailand, Laos, Kemboja, Vietnam dan Semenanjung Malaysia.

• Kepulauan Asia Tenggara merangkumi Indonesia, Filipina, Singapura, Brunei Darussalam, Timor Leste serta Sabah dan Sarawak.

• Semenanjung Malaysia terletak dalam bahagian tanah besar.

• Sabah dan Sarawak terletak di Pulau Borneo dalam bahagian kepulauan.

• Malaysia dikira sebagai satu negara walaupun wilayahnya merentasi dua bahagian.

Contoh berlangkah: Isikan dua lajur bertajuk tanah besar dan kepulauan untuk Laos, Filipina, Semenanjung Malaysia serta Sabah dan Sarawak.

1. Kenal pasti negara atau wilayah yang bersambung dengan tanah besar.

2. Letakkan Laos dan Semenanjung Malaysia dalam lajur tanah besar.

3. Letakkan Filipina serta Sabah dan Sarawak dalam lajur kepulauan.

Jawapan: Tanah besar: Laos dan Semenanjung Malaysia. Kepulauan: Filipina serta Sabah dan Sarawak.

Elak silap: Memasukkan Malaysia dalam dua kumpulan wilayah tidak menjadikannya dua negara.

Cuba: Apakah bahagian Asia Tenggara bagi Sabah dan Sarawak?

Kepulauan Asia Tenggara.

10.2a Tanah pamah dan pinggir laut

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

Bentuk muka bumi mempengaruhi kegiatan dan pembinaan petempatan. Tanah pamah banyak terdapat di delta dan lembah sungai. Permukaan yang rendah dan relatif rata memudahkan pembinaan serta perhubungan, manakala kawasan yang subur sesuai untuk pertanian. Rantau ini juga mempunyai kawasan pinggir laut, tetapi Laos tidak mempunyai pinggir laut kerana dikelilingi daratan.

• Delta Sungai Mekong di Vietnam, Delta Sungai Irrawaddy di Myanmar dan Lembah Menam Chao Phraya di Thailand ialah contoh tanah pamah.

• Tanah yang subur di delta dan lembah sungai menyokong penanaman padi.

• Petempatan dan jaringan perhubungan lebih mudah dibina di kawasan tanah pamah yang sesuai.

• Semua negara Asia Tenggara mempunyai pinggir laut kecuali Laos.

• Laut di rantau ini termasuk Laut Andaman, Laut China Selatan, Laut Jawa, Laut Sulawesi dan Laut Sulu.

Contoh berlangkah: Dua tapak latihan dibandingkan: P ialah lembah subur yang rata, Q ialah cerun gunung yang curam. Tapak manakah lebih sesuai untuk sawah dan jaringan jalan?

1. Kenal pasti bentuk muka bumi P sebagai tanah pamah.

2. Hubungkan kesuburan lembah dengan penanaman padi.

3. Hubungkan permukaan relatif rata dengan pembinaan jalan.

Jawapan: Tapak P lebih sesuai kerana lembah subur menyokong sawah dan permukaan rata memudahkan pembinaan jalan.

Elak silap: Negara tanpa pinggir laut masih boleh mempunyai sungai; Laos bukan negara tanpa sumber air.

Cuba: Negara Asia Tenggara manakah tidak mempunyai pinggir laut?

Laos.

10.2b Tanah tinggi dan gunung berapi

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

Tanah tinggi Asia Tenggara terdiri daripada kawasan pergunungan dan banjaran. Nama banjaran perlu dipadankan dengan negaranya supaya kita tidak tertukar dengan sungai atau tasik. Beberapa kawasan di Indonesia dan Filipina pula mempunyai gunung berapi. Dalam ulang kaji ini, gunakan contoh lokasi yang diberikan tanpa membuat dakwaan tentang keadaan letusan semasa.

• Tanah tinggi Asia Tenggara merangkumi banjaran gunung lipat muda dan gunung lipat tua.

• Banjaran Arakan Yoma terdapat di Myanmar.

• Banjaran Annam terdapat di Vietnam, manakala Banjaran Bilauktaung terdapat di Thailand.

• Banjaran Crocker terdapat di Malaysia.

• Contoh gunung berapi di Indonesia ialah Gunung Merapi, Gunung Kerinci dan Gunung Krakatau.

• Contoh gunung berapi di Filipina ialah Gunung Mayon dan Gunung Pinatubo.

Contoh berlangkah: Sebuah kad menyatakan Banjaran Crocker, Gunung Mayon dan Gunung Merapi semuanya berada di negara yang sama. Betulkan kad tersebut.

1. Kenal pasti lokasi Banjaran Crocker.

2. Semak contoh gunung berapi Filipina untuk Gunung Mayon.

3. Semak contoh gunung berapi Indonesia untuk Gunung Merapi.

Jawapan: Banjaran Crocker di Malaysia, Gunung Mayon di Filipina dan Gunung Merapi di Indonesia.

Elak silap: Banjaran ialah rangkaian gunung; namanya tidak boleh ditukar ganti dengan nama tasik atau sungai.

Cuba: Padankan Banjaran Annam dengan negaranya.

Vietnam.

10.3a Tiga sungai utama dan kepentingannya

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Sungai utama menghubungkan bentuk muka bumi dengan kehidupan manusia. Sungai Mekong melibatkan beberapa negara, manakala Sungai Irrawaddy berkait rapat dengan Myanmar dan Menam Chao Phraya dengan Thailand. Pelajari lokasi dan fungsi secara berpasangan. Bekalan air, pertanian, pengangkutan dan perikanan ialah kepentingan yang berbeza, walaupun satu sungai boleh menyokong beberapa kegiatan tersebut.

• Sungai Mekong berpunca di Dataran Tibet dan alirannya menuju ke Vietnam melalui rantau yang merangkumi beberapa negara.

• Lembah Sungai Mekong yang subur menyokong kegiatan pertanian, termasuk penanaman padi.

• Sungai Irrawaddy mengalir di Myanmar menuju ke Laut Andaman.

• Irrawaddy menyokong pengangkutan, bekalan air dan sumber protein melalui kegiatan perikanan; deltanya sesuai untuk padi.

• Menam Chao Phraya mengalir di Thailand menuju ke Teluk Siam; lembah aluvium yang subur menyokong padi.

• Menam Chao Phraya turut digunakan untuk pengangkutan barangan, dan Bangkok dikaitkan dengan pasar terapung.

Contoh berlangkah: Mengapakah lembah Menam Chao Phraya sesuai dibincangkan dalam topik pertanian dan pengangkutan?

1. Kenal pasti lembahnya yang mempunyai tanih aluvium subur.

2. Padankan kesuburan dengan penanaman padi.

3. Kenal pasti sungai sebagai laluan membawa barangan.

Jawapan: Lembahnya menyokong penanaman padi, manakala sungainya menjadi laluan pengangkutan barangan.

Elak silap: Jangan menukar lokasi Irrawaddy di Myanmar dengan lokasi Menam Chao Phraya di Thailand.

Cuba: Sungai manakah di Myanmar yang berakhir di Laut Andaman?

Sungai Irrawaddy.

10.3b Tonle Sap dan Danau Toba

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

Tasik boleh menjadi sumber air, kawasan kegiatan ekonomi dan tempat tarikan pelancong. Tonle Sap terletak di Kemboja, manakala Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia. Kedua-duanya penting kepada penduduk, tetapi ciri dan kegiatan yang ditekankan tidak sama. Gunakan perbandingan berasaskan lokasi, pembentukan dan kegunaan tanpa menganggap semua tasik mempunyai ciri yang serupa.

• Tonle Sap ialah tasik air tawar di Kemboja.

• Air Tonle Sap digunakan untuk keperluan domestik dan pengairan sawah melalui terusan.

• Perikanan air tawar dan pelancongan merupakan kegiatan yang dikaitkan dengan Tonle Sap.

• Danau Toba ialah tasik vulkanik di Sumatera Utara, Indonesia.

• Danau Toba dikaitkan dengan pelancongan serta bekalan air domestik dan pertanian.

• Pulau Samosir terletak di dalam Danau Toba.

Contoh berlangkah: Bandingkan satu persamaan kegunaan dan satu perbezaan lokasi bagi Tonle Sap dan Danau Toba.

1. Kenal pasti kegunaan air yang dikongsi oleh kedua-dua tasik.

2. Padankan Tonle Sap dengan Kemboja.

3. Padankan Danau Toba dengan Sumatera Utara, Indonesia.

Jawapan: Kedua-duanya membekalkan air untuk kegunaan penduduk. Tonle Sap terletak di Kemboja, manakala Danau Toba terletak di Indonesia.

Elak silap: Tonle Sap bukan tasik di Thailand, dan Danau Toba bukan tasik di Filipina.

Cuba: Tasik manakah mempunyai Pulau Samosir?

Danau Toba.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Berapakah negara dalam rantau geografi Asia Tenggara yang dipelajari dalam bab ini?

A. 12

B. 9

C. 10

D. 11

B10Q01 | Asas | 10.1

02. Asia Tenggara terletak di bahagian tenggara benua manakah?

A. Eropah

B. Afrika

C. Amerika Selatan

D. Asia

B10Q02 | Asas | 10.1

03. Nama manakah merupakan negara Asia Tenggara?

A. Bangkok

B. Timor Leste

C. Manila

D. Kuala Lumpur

B10Q03 | Asas | 10.1

04. Wilayah Malaysia manakah tergolong dalam Tanah Besar Asia Tenggara?

A. Sabah

B. Sarawak

C. Sabah dan Sarawak

D. Semenanjung Malaysia

B10Q04 | Asas | 10.1

05. Pasangan negara manakah kedua-duanya dalam bahagian kepulauan?

A. Thailand dan Laos

B. Indonesia dan Filipina

C. Myanmar dan Vietnam

D. Laos dan Kemboja

B10Q05 | Asas | 10.1

06. Negara manakah dikelilingi daratan tanpa pinggir laut?

A. Myanmar

B. Kemboja

C. Laos

D. Vietnam

B10Q06 | Asas | 10.2

07. Delta dan lembah sungai lazimnya dikaitkan dengan bentuk muka bumi yang mana?

A. Tanah pamah

B. Banjaran gunung

C. Tanah tinggi

D. Gunung berapi

B10Q07 | Asas | 10.2

08. Banjaran Arakan Yoma terdapat di negara manakah?

A. Vietnam

B. Malaysia

C. Myanmar

D. Filipina

B10Q08 | Asas | 10.2

09. Pasangan banjaran dan negara manakah betul?

A. Bilauktaung dengan Filipina

B. Arakan Yoma dengan Kemboja

C. Crocker dengan Thailand

D. Annam dengan Vietnam

B10Q09 | Asas | 10.2

10. Gunung Mayon ialah contoh gunung berapi di negara manakah?

A. Filipina

B. Indonesia

C. Malaysia

D. Laos

B10Q10 | Asas | 10.2

11. Sungai manakah mengalir di Myanmar menuju ke Laut Andaman?

A. Sungai Klang

B. Menam Chao Phraya

C. Irrawaddy

D. Mekong

B10Q11 | Asas | 10.3

12. Menam Chao Phraya dikaitkan dengan negara manakah?

A. Kemboja

B. Thailand

C. Indonesia

D. Filipina

B10Q12 | Asas | 10.3

13. Tonle Sap terletak di negara manakah?

A. Laos

B. Myanmar

C. Vietnam

D. Kemboja

B10Q13 | Asas | 10.3

14. Danau Toba terletak di kawasan manakah?

A. Tanah besar Thailand

B. Pulau Luzon, Filipina

C. Sumatera Utara, Indonesia

D. Semenanjung Malaysia

B10Q14 | Asas | 10.3

15. Apakah jenis tasik Danau Toba berdasarkan pembentukannya?

A. Tasik vulkanik

B. Tasik ladam

C. Tasik empangan

D. Tasik buatan perlombongan

B10Q15 | Asas | 10.3

16. Pulau Samosir terletak di dalam tasik manakah?

A. Tonle Sap

B. Tasik Bera

C. Tasik Chini

D. Danau Toba

B10Q16 | Asas | 10.3

17. Mengapakah Malaysia terdapat dalam perbincangan tanah besar dan kepulauan?

A. Semenanjung berada di tanah besar, Sabah dan Sarawak di kepulauan

B. Semua wilayah Malaysia dikelaskan sebagai tanah besar sahaja

C. Semua wilayah Malaysia dikelaskan sebagai kepulauan sahaja

D. Semenanjung berada di kepulauan, Sabah dan Sarawak di tanah besar

B10Q17 | Faham | 10.1

18. Pasangan manakah menunjukkan satu negara tanah besar dan satu negara kepulauan mengikut urutan itu?

A. Vietnam dan Brunei Darussalam

B. Indonesia dan Laos

C. Filipina dan Singapura

D. Myanmar dan Thailand

B10Q18 | Faham | 10.1

19. Mengapakah delta sungai yang subur menjadi kawasan penting untuk penanaman padi?

A. Kawasan ini terdiri daripada cerun pergunungan yang curam

B. Kawasan ini terutama digunakan untuk pembentukan pelabuhan udara

C. Tanih di kawasan ini kurang sesuai untuk menakung air

D. Tanah yang subur menyokong kegiatan pertanian

B10Q19 | Faham | 10.2

20. Apakah kaitan tanah pamah dengan pembinaan petempatan?

A. Kedudukannya memerlukan semua rumah dibina di atas bot

B. Cerun curam memudahkan penyusunan jalan lurus

C. Permukaan relatif rata memudahkan pembinaan

D. Permukaan berbukit memudahkan pembinaan tanpa kerja tanah

B10Q20 | Faham | 10.2

21. Pernyataan manakah tepat tentang Laos?

A. Dikelilingi daratan tetapi masih mempunyai saliran sungai

B. Tidak mempunyai sungai kerana tiada pantai

C. Merupakan negara kepulauan di Laut Sulu

D. Mempunyai pinggir laut di Laut Jawa

B10Q21 | Faham | 10.2

22. Pengelasan manakah betul?

A. Annam ialah tasik dan Toba ialah banjaran

B. Irrawaddy ialah gunung dan Mayon ialah sungai

C. Crocker ialah banjaran dan Pinatubo ialah gunung berapi

D. Mekong ialah laut dan Arakan Yoma ialah delta

B10Q22 | Faham | 10.2

23. Pasangan contoh gunung berapi yang kedua-duanya di Indonesia ialah

A. Arakan Yoma dan Bilauktaung

B. Crocker dan Annam

C. Mayon dan Pinatubo

D. Merapi dan Kerinci

B10Q23 | Faham | 10.2

24. Apakah ciri Sungai Mekong yang membezakannya daripada satu sungai yang terhad dalam sebuah negara?

A. Melibatkan beberapa negara dalam laluannya

B. Alirannya terhad kepada wilayah Indonesia

C. Punca dan muaranya kedua-duanya di Thailand

D. Seluruh alirannya berada dalam Myanmar

B10Q24 | Faham | 10.3

25. Pasangan sungai dan kawasan penghujung aliran manakah kedua-duanya sepadan?

A. Irrawaddy ke Laut Andaman; Menam Chao Phraya ke Teluk Siam

B. Irrawaddy ke Laut Jawa; Menam Chao Phraya ke Laut Sulu

C. Irrawaddy ke Laut Sulawesi; Menam Chao Phraya ke Laut Jawa

D. Irrawaddy ke Teluk Siam; Menam Chao Phraya ke Laut Andaman

B10Q25 | Faham | 10.3

26. Apakah maksud sumber protein dalam kepentingan Sungai Irrawaddy?

A. Air sungai digunakan untuk pengairan sawah

B. Hasil ikan membekalkan makanan

C. Air sungai membekalkan kegunaan domestik

D. Bot membawa barangan ke pasaran

B10Q26 | Faham | 10.3

27. Mengapakah Lembah Menam Chao Phraya sesuai untuk sawah?

A. Tanih aluvium yang subur

B. Tanih pesisir yang masin

C. Cerun gunung yang curam

D. Permukaan yang diliputi batuan gunung

B10Q27 | Faham | 10.3

28. Pemuatan kayu dan barangan pukal ke dalam bot menunjukkan sungai berfungsi sebagai

A. kawasan pengairan sawah

B. laluan pengangkutan

C. kawasan perikanan

D. sumber air domestik

B10Q28 | Faham | 10.3

29. Bagaimanakah terusan dari Tonle Sap menyokong penanaman padi?

A. Membawa hasil tangkapan ke tempat memproses ikan

B. Membawa air ke kawasan sawah

C. Menyambungkan kawasan perindustrian dengan pelabuhan

D. Menyediakan laluan bot pelancong melihat tasik

B10Q29 | Faham | 10.3

30. Apakah persamaan Tonle Sap dan Danau Toba yang dinyatakan dalam pelajaran?

A. Kedua-duanya tasik buatan empangan

B. Kedua-duanya terletak di Filipina

C. Kedua-duanya membekalkan air kepada penduduk

D. Kedua-duanya berada di negara tanpa pinggir laut

B10Q30 | Faham | 10.3

31. Perbezaan manakah tepat antara Tonle Sap dan Danau Toba?

A. Tonle Sap di Vietnam, Danau Toba di Malaysia

B. Tonle Sap di Kemboja, Danau Toba di Indonesia

C. Tonle Sap di Indonesia, Danau Toba di Kemboja

D. Tonle Sap di Thailand, Danau Toba di Filipina

B10Q31 | Faham | 10.3

32. Mengapakah satu tasik boleh menyokong beberapa kegiatan ekonomi?

A. Fungsi tasik hanya ditentukan oleh nama negaranya

B. Semua kawasan tasik mesti digunakan untuk industri sahaja

C. Tasik hanya menyokong satu kegiatan ekonomi pada satu masa

D. Air dan kawasan tasik boleh menyokong pertanian, perikanan atau pelancongan

B10Q32 | Faham | 10.3

33. Murid menyusun Laos, Thailand dan Vietnam dalam kumpulan P; Indonesia, Filipina dan Singapura dalam kumpulan Q. Tajuk manakah paling sesuai?

A. P: semuanya negara pulau; Q: semuanya bersambung dengan daratan Asia

B. P: kepulauan; Q: tanah besar

C. P: tanah besar; Q: kepulauan

D. P: semuanya tanpa pinggir laut; Q: semuanya tanpa sungai

B10Q33 | Aplikasi | 10.1

34. Situasi rekaan: tapak P ialah lembah rata yang subur, tapak Q ialah banjaran curam. Murid memilih tapak bagi sawah dan jalan yang lebih mudah dibina. Keputusan manakah mempunyai alasan yang sesuai?

A. P, kerana semua lembah ialah pusat pelabuhan laut

B. Q, kerana cerun curam lebih mudah diratakan daripada lembah

C. P, kerana tanah subur menyokong sawah dan kerataan memudahkan jalan

D. Q, kerana semua banjaran mempunyai tanah sawah yang luas

B10Q34 | Aplikasi | 10.2

35. Satu jadual salah melabel Gunung Pinatubo sebagai gunung berapi Indonesia. Pembetulan manakah tepat?

A. Tukar negara kepada Laos

B. Tukar negara kepada Malaysia

C. Tukar negara kepada Filipina

D. Tukar negara kepada Thailand

B10Q35 | Aplikasi | 10.2

36. Sebuah laporan latihan membincangkan bot mengangkut barang dan sawah di delta Sungai Irrawaddy. Dua kepentingan apakah ditunjukkan?

A. Pelancongan dan perlombongan

B. Pengangkutan dan pertanian

C. Perhutanan dan penerbangan

D. Pentadbiran dan pendidikan

B10Q36 | Aplikasi | 10.3

37. Kumpulan belajar memilih sungai di Thailand yang menuju ke Teluk Siam dan mempunyai lembah aluvium. Sungai manakah patut dikaji?

A. Irrawaddy

B. Menam Chao Phraya

C. Sungai Rajang

D. Mekong

B10Q37 | Aplikasi | 10.3

38. Kad kajian menyebut tasik di Kemboja, perikanan air tawar dan pengairan sawah. Apakah nama tasik itu?

A. Tasik Chini

B. Tasik Kenyir

C. Danau Toba

D. Tonle Sap

B10Q38 | Aplikasi | 10.3

39. Dua nota disediakan: A menerangkan pengairan sawah melalui terusan dari tasik di Kemboja; B menerangkan lawatan ke Pulau Samosir. Padanan tempat manakah betul?

A. A: Tonle Sap; B: Danau Toba

B. A: Menam Chao Phraya; B: Danau Toba

C. A: Sungai Irrawaddy; B: Tonle Sap

D. A: Danau Toba; B: Tonle Sap

B10Q39 | Aplikasi | 10.3

40. Sebuah jadual menamakan Lembah Menam Chao Phraya sebagai kawasan tanah tinggi di Filipina. Pasangan pembetulan manakah tepat?

A. Pinggir laut di Laos

B. Tanah pamah di Thailand

C. Tanah tinggi di Myanmar

D. Tanah pamah di Indonesia

B10Q40 | Aplikasi | 10.2

Jawapan dan penerangan

01 D	**02 D**	**03 B**	**04 D**	**05 B**	**06 C**	**07 A**	**08 C**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 B**	**13 D**	**14 C**	**15 A**	**16 D**
17 A	**18 A**	**19 D**	**20 C**	**21 A**	**22 C**	**23 D**	**24 A**
25 A	**26 B**	**27 A**	**28 B**	**29 B**	**30 C**	**31 B**	**32 D**
33 C	**34 C**	**35 C**	**36 B**	**37 B**	**38 D**	**39 A**	**40 B**

01. D | 11

Rantau Asia Tenggara merangkumi sebelas negara, termasuk Timor Leste.

Buku teks KPM hlm. 110 | Rujukan 4.1.1

02. D | Asia

Asia Tenggara merupakan sebahagian daripada Benua Asia.

Buku teks KPM hlm. 110 | Rujukan 4.1.1

03. B | Timor Leste

Timor Leste ialah negara, manakala tiga pilihan lain ialah bandar.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

04. D | Semenanjung Malaysia

Semenanjung Malaysia berada dalam bahagian tanah besar; Sabah dan Sarawak dalam kepulauan.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

05. B | Indonesia dan Filipina

Indonesia dan Filipina tergolong dalam Kepulauan Asia Tenggara.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

06. C | Laos

Laos tidak mempunyai pinggir laut, berbeza daripada tiga pilihan lain.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

07. A | Tanah pamah

Tanah pamah banyak terdapat di delta dan lembah sungai.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

08. C | Myanmar

Banjaran Arakan Yoma terdapat di Myanmar.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

09. D | Annam dengan Vietnam

Banjaran Annam berada di Vietnam; pasangan lain tidak sepadan.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

10. A | Filipina

Gunung Mayon ialah contoh gunung berapi di Filipina.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

11. C | Irrawaddy

Sungai Irrawaddy mengalir dari utara ke selatan Myanmar dan berakhir di Laut Andaman.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

12. B | Thailand

Menam Chao Phraya ialah sungai utama di Thailand.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

13. D | Kemboja

Tonle Sap terletak di Kemboja.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

14. C | Sumatera Utara, Indonesia

Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

15. A | Tasik vulkanik

Danau Toba terbentuk berkaitan kegiatan gunung berapi, maka merupakan tasik vulkanik.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

16. D | Danau Toba

Pulau Samosir terletak di Danau Toba.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

17. A | Semenanjung berada di tanah besar, Sabah dan Sarawak di kepulauan

Malaysia ialah satu negara yang mempunyai wilayah dalam kedua-dua bahagian geografi.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

18. A | Vietnam dan Brunei Darussalam

Vietnam berada di tanah besar, manakala Brunei Darussalam berada di bahagian kepulauan.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

19. D | Tanah yang subur menyokong kegiatan pertanian

Kesuburan tanah di kawasan delta menyokong pertanian seperti penanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

20. C | Permukaan relatif rata memudahkan pembinaan

Permukaan tanah pamah yang relatif rata memudahkan petempatan dan jaringan perhubungan dibina.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

21. A | Dikelilingi daratan tetapi masih mempunyai saliran sungai

Laos tidak mempunyai pinggir laut, tetapi sungai seperti Mekong berkaitan dengan negara ini.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

22. C | Crocker ialah banjaran dan Pinatubo ialah gunung berapi

Crocker merupakan banjaran, manakala Pinatubo merupakan gunung berapi.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

23. D | Merapi dan Kerinci

Merapi dan Kerinci ialah contoh gunung berapi di Indonesia.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

24. A | Melibatkan beberapa negara dalam laluannya

Mekong berkaitan dengan beberapa negara sebelum berakhir di Vietnam.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

25. A | Irrawaddy ke Laut Andaman; Menam Chao Phraya ke Teluk Siam

Irrawaddy berakhir di Laut Andaman, manakala Menam Chao Phraya menuju ke Teluk Siam.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

26. B | Hasil ikan membekalkan makanan

Ikan daripada sungai menjadi sumber makanan dan protein kepada penduduk.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

27. A | Tanih aluvium yang subur

Tanih aluvium yang subur menyokong penanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

28. B | laluan pengangkutan

Membawa barangan melalui sungai merupakan fungsi pengangkutan.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

29. B | Membawa air ke kawasan sawah

Terusan menyalurkan air tasik untuk pengairan sawah.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

30. C | Kedua-duanya membekalkan air kepada penduduk

Kedua-dua tasik menyediakan air untuk kegunaan penduduk dan dikaitkan dengan pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

31. B | Tonle Sap di Kemboja, Danau Toba di Indonesia

Lokasi kedua-dua tasik berbeza: Kemboja bagi Tonle Sap dan Indonesia bagi Danau Toba.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

32. D | Air dan kawasan tasik boleh menyokong pertanian, perikanan atau pelancongan

Tasik boleh menyokong pengairan, hasil ikan dan tarikan pelancongan, bergantung pada cirinya.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

33. C | P: tanah besar; Q: kepulauan

P mengandungi negara tanah besar, manakala Q mengandungi negara kepulauan.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

34. C | P, kerana tanah subur menyokong sawah dan kerataan memudahkan jalan

P memenuhi keperluan kesuburan untuk pertanian serta kerataan relatif untuk pembinaan jalan.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

35. C | Tukar negara kepada Filipina

Gunung Pinatubo ialah gunung berapi di Filipina.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

36. B | Pengangkutan dan pertanian

Bot barangan menunjukkan pengangkutan, manakala sawah menunjukkan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

37. B | Menam Chao Phraya

Ketiga-tiga petunjuk sepadan dengan Menam Chao Phraya.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

38. D | Tonle Sap

Tonle Sap terletak di Kemboja serta menyokong perikanan dan pengairan.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

39. A | A: Tonle Sap; B: Danau Toba

Pengairan tasik di Kemboja sepadan dengan Tonle Sap, manakala Pulau Samosir terletak di Danau Toba.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

40. B | Tanah pamah di Thailand

Lembah Menam Chao Phraya ialah contoh tanah pamah di Thailand.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 11 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara

Nota, contoh dan 40 objektif

Fahami taburan penduduk dan hubungkannya dengan ciri kawasan serta fungsi bandar utama di Asia Tenggara.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 120-131 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Hubungkan penduduk dengan tempat

Mengapa padat?
Dataran dan delta sesuai untuk pertanian; bandar menawarkan pekerjaan.

Mengapa jarang?
Kawasan bergunung dan pedalaman lebih sukar dihubungi.

Bandar mempunyai fungsi
Pentadbiran, perdagangan, perindustrian dan pelancongan.

Bina hubungan
Nyatakan fungsi bandar, kemudian jelaskan tarikan kepada penduduk.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Gunakan contoh bandar dan kawasan yang dirujuk dalam buku teks. Rajah ini tidak menunjukkan statistik penduduk 2026.

Nota dan contoh berlangkah

11.1a Maksud taburan dan kawasan padat

Buku teks KPM hlm. 122-123 | Rujukan 4.2.1

Taburan penduduk menerangkan sebaran manusia antara kawasan. Sebarannya tidak seragam: ada kawasan padat, sederhana dan jarang. Jumlah penduduk pula ialah bilangan orang di sesuatu tempat. Apabila menjawab soalan taburan, nyatakan kategori dan contoh kawasan, kemudian kaitkan tumpuan penduduk dengan ciri yang diterangkan dalam pelajaran, seperti bandar utama atau lembah sungai subur.

• Taburan penduduk ialah sebaran penduduk di sesuatu kawasan.

• Populasi merujuk jumlah orang yang mendiami sesuatu tempat.

• Tiga kategori taburan dalam bab ini ialah padat, sederhana dan jarang.

• Bandar utama, delta dan lembah sungai subur merupakan antara kawasan tumpuan penduduk.

• Contoh kawasan padat dalam buku teks ialah pantai barat Semenanjung Malaysia, Pulau Jawa di Indonesia dan Bangkok di Thailand.

Contoh berlangkah: Sebuah jawapan hanya menyatakan jumlah penduduk negara. Apakah maklumat tambahan diperlukan untuk menerangkan taburan?

1. Kenal pasti bahawa jumlah dan sebaran ialah maklumat berlainan.

2. Nyatakan kawasan yang padat, sederhana atau jarang.

3. Berikan contoh lokasi bagi kategori tersebut.

Jawapan: Jawapan perlu menerangkan sebaran, contohnya Pulau Jawa sebagai kawasan padat dan kawasan paya Sumatera Timur sebagai kawasan jarang.

Elak silap: Jumlah penduduk sebuah negara sahaja tidak menunjukkan cara penduduk tersebar di semua kawasannya.

Cuba: Apakah beza populasi dengan taburan penduduk?

Populasi ialah jumlah orang; taburan ialah sebaran mereka antara kawasan.

11.1b Kawasan sederhana dan jarang

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Kawasan sederhana penduduk termasuk sebahagian pinggir bandar, bandar baharu dan kawasan pertanian. Kawasan jarang pula sering dikaitkan dengan pedalaman yang sukar dihubungi, pergunungan, paya atau hutan tebal. Contoh buku teks membantu perbandingan, tetapi jangan menganggap semua kawasan dalam sebuah negara mempunyai kategori yang sama. Fokus pada kawasan yang dinyatakan, bukan nama negara sahaja.

• Contoh sederhana: pantai timur Semenanjung Malaysia dan pantai barat Sumatera.

• Contoh sederhana lain: pantai Arakan Yoma di Myanmar dan pinggir Sungai Mekong di Vietnam.

• Contoh jarang: kawasan pedalaman Sabah dan Sarawak, kawasan paya Sumatera Timur serta Banjaran Annam di Vietnam.

• Perhubungan yang terhad menyukarkan akses ke kawasan pedalaman.

• Bentuk muka bumi bergunung, berpaya atau berhutan tebal boleh menyukarkan pembinaan dan kegiatan penduduk.

Contoh berlangkah: Bandingkan pantai barat Semenanjung Malaysia, pantai timurnya dan pedalaman Sabah mengikut contoh buku teks.

1. Kenal pasti kategori pantai barat Semenanjung Malaysia.

2. Padankan pantai timur dengan contoh sederhana.

3. Padankan pedalaman Sabah dengan contoh jarang.

Jawapan: Pantai barat Semenanjung Malaysia: padat. Pantai timur Semenanjung Malaysia: sederhana. Pedalaman Sabah: jarang.

Elak silap: Pantai Arakan Yoma dan kawasan Banjaran Annam bukan contoh kategori taburan yang sama dalam pengelasan buku teks.

Cuba: Apakah kategori bagi kawasan paya Sumatera Timur dalam pelajaran ini?

Jarang penduduk.

11.2a Pentadbiran dan perdagangan

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

Sesebuah bandar boleh menjalankan lebih daripada satu fungsi. Fungsi pentadbiran melibatkan urusan pemerintahan dan pengurusan negara, manakala perdagangan melibatkan urusan jual beli serta import dan eksport. Bezakan bukti bagi setiap fungsi. Bangunan kerajaan menyokong penjelasan pentadbiran, sementara pusat perniagaan dan gedung beli-belah menyokong penjelasan perdagangan. Contoh bandar membantu menerangkan fungsi dengan lebih tepat.

• Bandar seperti Bangkok dan Manila dikaitkan dengan fungsi ibu negara dan pentadbiran dalam buku teks.

• Kuala Lumpur ialah ibu negara Malaysia; jangan samakan semua fungsi bandar dengan satu fungsi sahaja.

• Gedung beli-belah, kegiatan jual beli serta import dan eksport menunjukkan fungsi perdagangan.

• Bandung dan Surabaya di Indonesia serta Johor Bahru di Malaysia ialah contoh pusat perdagangan yang dibincangkan.

• Orchard Road ialah kawasan perdagangan di Singapura, bukan sebuah negara.

Contoh berlangkah: Bandar P mempunyai pejabat kerajaan dan pusat beli-belah. Adakah hanya satu fungsi boleh dinyatakan?

1. Kenal pasti kegiatan dalam pejabat kerajaan.

2. Kenal pasti kegiatan jual beli di pusat beli-belah.

3. Padankan setiap kegiatan dengan fungsinya.

Jawapan: Tidak. Pejabat kerajaan menunjukkan pentadbiran, manakala pusat beli-belah menunjukkan perdagangan.

Elak silap: Jangan menggunakan fakta ibu negara Indonesia daripada edisi lama sebagai dakwaan semasa; fokus Jakarta di sini ialah kegiatan ekonomi dan perdagangan.

Cuba: Apakah fungsi yang ditunjukkan oleh urusan import dan eksport?

Perdagangan.

11.2b Perindustrian dan pelancongan

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

Perindustrian menghasilkan barangan, manakala pelancongan melibatkan kunjungan untuk menikmati tarikan sesuatu tempat. Kedua-duanya boleh wujud dalam bandar yang sama. Gunakan kegiatan sebenar yang dinyatakan untuk mengenal fungsi. Sebagai contoh, pemasangan kenderaan menunjukkan perindustrian, sedangkan kunjungan menikmati panorama atau pasar terapung menunjukkan pelancongan. Jangan membuat kesimpulan fungsi berdasarkan nama bandar sahaja.

• Manila dikaitkan dengan industri pemasangan kenderaan bermotor dan besi keluli dalam contoh buku teks.

• Bangkok dikaitkan dengan industri elektrik dan elektronik serta industri makanan.

• Kuala Lumpur, Jakarta dan Bangkok diberikan sebagai contoh bandar pelancongan.

• Pasar terapung Bangkok boleh dibincangkan sebagai tarikan pelancong.

• Sebuah bandar boleh menjadi pusat industri, perdagangan dan pelancongan serentak.

Contoh berlangkah: Dua kegiatan diperihalkan: pemasangan kereta di kilang dan kunjungan pelawat menikmati panorama bandar. Nyatakan fungsi berbeza bagi kedua-dua kegiatan.

1. Tentukan kegiatan utama kilang: menghasilkan atau memasang barangan.

2. Tentukan kegiatan utama pelawat: menikmati tarikan tempat.

3. Padankan kegiatan dengan perindustrian dan pelancongan.

Jawapan: Kilang pemasangan kereta menunjukkan perindustrian; pelawat menikmati panorama menunjukkan pelancongan.

Elak silap: Kilang menghasilkan barangan; kedai menjual barangan. Kedua-duanya tidak semestinya menunjukkan fungsi yang sama.

Cuba: Kegiatan memasang kereta di kilang menunjukkan fungsi apa?

Perindustrian.

11.2c Perhubungan dan pengangkutan

Buku teks KPM hlm. 125-127 | Rujukan 4.2.2

Bandar utama memerlukan kemudahan untuk menggerakkan manusia dan barangan serta menghubungkan maklumat. Pengangkutan merangkumi kemudahan seperti lapangan terbang dan pelabuhan. Perhubungan pula termasuk rangkaian telekomunikasi dan Internet. Bezakan kedua-duanya melalui bukti yang dinyatakan. Kemudahan ini juga membantu fungsi lain, contohnya perdagangan melalui pergerakan barangan dan urusan perniagaan melalui komunikasi.

• Lapangan terbang menghubungkan perjalanan udara manusia dan pengangkutan barangan.

• Buku teks mengaitkan Lapangan Terbang Antarabangsa Soekarno-Hatta dengan Jakarta.

• KLIA ialah contoh kemudahan pengangkutan yang menyokong hubungan bandar utama Malaysia.

• Rangkaian Internet dan telekomunikasi menunjukkan fungsi perhubungan.

• Singapura dikaitkan dengan pelabuhan serta perdagangan antarabangsa.

Contoh berlangkah: Sebuah pusat bandar mempunyai pelabuhan dan rangkaian telekomunikasi. Bagaimanakah dua kemudahan itu membantu urusan perdagangan?

1. Kenal pasti pelabuhan sebagai tempat mengendalikan pergerakan barangan.

2. Kenal pasti telekomunikasi sebagai alat pertukaran maklumat.

3. Hubungkan barangan dan maklumat dengan urusan jual beli.

Jawapan: Pelabuhan membantu pengangkutan barangan, manakala telekomunikasi memudahkan pertukaran maklumat perniagaan.

Elak silap: Hubungan lapangan terbang dengan sesebuah bandar tidak bermaksud lapangan terbang itu berada dalam sempadan pusat bandar.

Cuba: Rangkaian Internet dan telekomunikasi merupakan bukti fungsi apa?

Perhubungan.

11.2d Lima bandar utama: lokasi dan fungsi

Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

Kuala Lumpur, Jakarta, Bangkok, Manila dan Singapura ialah lima contoh bandar utama dalam bab ini. Semasa membandingkan bandar, gunakan maklumat lokasi dan fungsi yang khusus. Jumlah penduduk dalam buku teks merujuk tahun penerbitannya dan bukan angka semasa. Ulang kaji ini menumpukan ciri yang sesuai dengan silibus tanpa menyamakan statistik lama dengan keadaan tahun 2026.

• Kuala Lumpur terletak di pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak; fungsinya termasuk perdagangan, perindustrian dan pendidikan.

• Jakarta terletak di Pulau Jawa dan dikaitkan dengan muara Sungai Tjiliwung serta kegiatan ekonomi, pendidikan dan perdagangan.

• Bangkok berkait dengan tebing Menam Chao Phraya serta kegiatan ekonomi dan pelabuhan.

• Manila terletak di sebelah timur Teluk Manila di Pulau Luzon; bandar ini menjadi pusat kegiatan ekonomi utama Filipina.

• Singapura terletak di selatan Semenanjung Malaysia dan dipisahkan oleh Selat Tebrau; fungsinya termasuk kewangan dan perdagangan antarabangsa.

• Metropolitan melibatkan bandar raya dan kawasan pinggir bandarnya; kosmopolitan merujuk unsur atau penduduk dari pelbagai bahagian dunia.

Contoh berlangkah: Kad bandar menyebut selatan Semenanjung Malaysia, Selat Tebrau dan perdagangan antarabangsa. Bandar manakah sepadan?

1. Kenal pasti kedudukan di selatan Semenanjung Malaysia.

2. Gunakan Selat Tebrau sebagai petunjuk lokasi.

3. Semak fungsi kewangan dan perdagangan antarabangsa.

Jawapan: Singapura sepadan dengan ketiga-tiga petunjuk tersebut.

Elak silap: Jangan menyalin angka penduduk bertarikh 2016 lalu melabelkannya sebagai jumlah semasa.

Cuba: Dua sungai manakah bertemu di lokasi Kuala Lumpur?

Sungai Klang dan Sungai Gombak.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah maksud taburan penduduk?

A. Jenis pekerjaan setiap orang

B. Sebaran penduduk di sesuatu kawasan

C. Jumlah semua bangunan

D. Jumlah keluasan laut

B11Q01 | Asas | 11.1

02. Istilah populasi merujuk kepada

A. rangkaian jalan dalam bandar

B. keluasan kawasan pertanian

C. jumlah jenis petempatan

D. bilangan orang di sesuatu tempat

B11Q02 | Asas | 11.1

03. Apakah tiga kategori taburan penduduk dalam bab ini?

A. Utara, tengah dan selatan

B. Padat, sederhana dan jarang

C. Tinggi, rendah dan rata

D. Bandar, sungai dan laut

B11Q03 | Asas | 11.1

04. Kawasan manakah contoh padat penduduk dalam buku teks?

A. Paya Sumatera Timur

B. Banjaran Annam

C. Pulau Jawa

D. Pedalaman Sarawak

B11Q04 | Asas | 11.1

05. Pantai timur Semenanjung Malaysia diberikan sebagai contoh kategori

A. tiada penduduk

B. padat

C. sederhana

D. jarang

B11Q05 | Asas | 11.1

06. Kawasan manakah contoh jarang penduduk?

A. Pulau Jawa

B. Banjaran Annam

C. Bangkok

D. Pantai barat Semenanjung Malaysia

B11Q06 | Asas | 11.1

07. Urusan pemerintahan dan pejabat kerajaan paling berkaitan dengan fungsi

A. pelancongan

B. pengangkutan

C. pentadbiran

D. perdagangan

B11Q07 | Asas | 11.2

08. Gedung beli-belah serta urusan import dan eksport menunjukkan pusat

A. pengangkutan

B. perindustrian

C. perdagangan

D. pentadbiran

B11Q08 | Asas | 11.2

09. Pemasangan kenderaan bermotor di Manila ialah contoh fungsi

A. pentadbiran

B. perdagangan

C. pelancongan

D. perindustrian

B11Q09 | Asas | 11.2

10. Kunjungan menikmati panorama bandar menunjukkan fungsi

A. pentadbiran

B. pengangkutan

C. perindustrian

D. pelancongan

B11Q10 | Asas | 11.2

11. Kemudahan manakah paling jelas menunjukkan pengangkutan udara?

A. Lapangan terbang

B. Pejabat kerajaan

C. Kilang makanan

D. Gedung beli-belah

B11Q11 | Asas | 11.2

12. Rangkaian Internet dan telekomunikasi menunjukkan fungsi

A. pentadbiran

B. perindustrian

C. perhubungan

D. pengangkutan

B11Q12 | Asas | 11.2

13. Kuala Lumpur terletak di pertemuan sungai yang mana?

A. Kinabatangan dan Padas

B. Klang dan Gombak

C. Rajang dan Baram

D. Mekong dan Irrawaddy

B11Q13 | Asas | 11.2

14. Jakarta terletak di pulau manakah?

A. Jawa

B. Sumatera

C. Luzon

D. Borneo

B11Q14 | Asas | 11.2

15. Manila terletak di pulau manakah?

A. Jawa

B. Luzon

C. Borneo

D. Sumatera

B11Q15 | Asas | 11.2

16. Selat manakah memisahkan Singapura daripada Semenanjung Malaysia?

A. Selat Melaka

B. Selat Lombok

C. Selat Tebrau

D. Selat Sunda

B11Q16 | Asas | 11.2

17. Mengapakah delta dan lembah sungai subur menjadi tumpuan penduduk?

A. Mempunyai tanah yang kurang sesuai untuk tanaman

B. Menjadi kawasan cerun curam yang sukar dibina

C. Terpisah daripada laluan sungai

D. Menyokong kegiatan pertanian

B11Q17 | Faham | 11.1

18. Apakah sebab kawasan pedalaman dengan perhubungan terhad cenderung jarang penduduk?

A. Akses kepada pasaran menjadi lebih mudah

B. Akses dan pergerakan penduduk lebih sukar

C. Jaringan jalan menghubungkan lebih banyak petempatan

D. Semua pusat perniagaan terletak di pedalaman

B11Q18 | Faham | 11.1

19. Perbandingan manakah sepadan dengan contoh buku teks?

A. Pantai timur Semenanjung padat, Bangkok jarang

B. Pulau Jawa jarang, Banjaran Annam padat

C. Bangkok padat, pedalaman Sarawak jarang

D. Paya Sumatera Timur padat, Pulau Jawa sederhana

B11Q19 | Faham | 11.1

20. Pasangan manakah kedua-duanya contoh sederhana penduduk?

A. Banjaran Annam dan pedalaman Sabah

B. Pantai barat Semenanjung dan paya Sumatera Timur

C. Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma

D. Bangkok dan Pulau Jawa

B11Q20 | Faham | 11.1

21. Mengapakah nama negara sahaja tidak cukup untuk menerangkan taburan penduduk?

A. Semua negara mempunyai kategori tunggal

B. Taburan hanya boleh diterangkan dengan nama ibu negara

C. Setiap kawasan dalam negara mempunyai jumlah sama

D. Kawasan berlainan dalam negara boleh mempunyai taburan berlainan

B11Q21 | Faham | 11.1

22. Contoh ayat rekaan untuk latihan: pernyataan manakah menerangkan taburan, bukan jumlah penduduk semata-mata?

A. Negara X mempunyai sejuta penduduk

B. Kawasan bandar X padat tetapi pedalamannya jarang

C. Bandar Z mempunyai dua ratus ribu orang

D. Daerah Y mempunyai sepuluh ribu orang

B11Q22 | Faham | 11.1

23. Apakah perbezaan kegiatan kilang dan gedung beli-belah?

A. Kilang menghasilkan barangan; gedung menjalankan jual beli

B. Kilang mengurus kerajaan; gedung menjalankan pengangkutan

C. Kilang mengurus pelancongan; gedung menjalankan pentadbiran

D. Kilang menjalankan jual beli; gedung menghasilkan barangan

B11Q23 | Faham | 11.2

24. Mengapakah satu bandar boleh mempunyai lebih daripada satu fungsi?

A. Bandar mempunyai pelbagai kegiatan dan kemudahan

B. Nama bandar menentukan satu-satunya kegiatan penduduk

C. Semua kegiatan bandar mesti dikira sebagai pentadbiran

D. Fungsi bandar berubah hanya apabila sempadan negara berubah

B11Q24 | Faham | 11.2

25. Apakah persamaan fungsi Kuala Lumpur dengan Jakarta yang dinyatakan dalam halaman 126?

A. Pendidikan dan perdagangan

B. Perikanan tasik dan perlombongan

C. Penternakan dan perikanan laut

D. Pertanian padi dan perhutanan

B11Q25 | Faham | 11.2

26. Apakah dua kegiatan industri yang dikaitkan dengan Bangkok?

A. Pelancongan dan kewangan

B. Elektrik dan elektronik serta makanan

C. Pentadbiran dan perhutanan

D. Perikanan tasik dan penanaman padi

B11Q26 | Faham | 11.2

27. Bagaimanakah pelabuhan menyokong perdagangan antarabangsa?

A. Memudahkan pergerakan barangan import dan eksport

B. Mengendalikan urusan pentadbiran sekolah

C. Menggantikan urusan bank dengan kegiatan pertanian

D. Menghasilkan semua barangan di pusat perniagaan

B11Q27 | Faham | 11.2

28. Apakah beza bukti pengangkutan dengan bukti perhubungan?

A. Lapangan terbang untuk pentadbiran; telekomunikasi untuk pengeluaran

B. Lapangan terbang untuk maklumat; telekomunikasi untuk pergerakan kapal

C. Lapangan terbang untuk perladangan; telekomunikasi untuk perdagangan runcit sahaja

D. Lapangan terbang untuk pergerakan; telekomunikasi untuk maklumat

B11Q28 | Faham | 11.2

29. Mengapakah lokasi Kuala Lumpur sesuai diterangkan menggunakan dua nama sungai?

A. Bandar ini terletak di pertemuan kedua-dua sungai

B. Bandar ini terletak di tebing Menam Chao Phraya

C. Bandar ini terletak di punca kedua-dua sungai

D. Bandar ini terletak di delta Sungai Mekong

B11Q29 | Faham | 11.2

30. Apakah maksud metropolitan dalam glosari bab ini?

A. Kawasan kampung di pedalaman sahaja

B. Bandar raya bersama kawasan pinggir bandarnya

C. Kawasan yang ditentukan oleh satu jenis industri

D. Pusat bandar sahaja tanpa kawasan pinggir

B11Q30 | Faham | 11.2

31. Istilah kosmopolitan merujuk bandar yang mempunyai

A. penduduk atau unsur dari pelbagai bahagian dunia

B. kegiatan pertanian sebagai fungsi tunggal

C. penduduk daripada satu petempatan asal sahaja

D. kawasan bandar raya bersama pinggir bandarnya sahaja

B11Q31 | Faham | 11.2

32. Jika buku teks memaparkan angka penduduk bertarikh 2016, bagaimanakah angka itu patut diterangkan?

A. Sebagai jumlah yang tidak akan berubah

B. Sebagai angka bagi semua bandar

C. Sebagai jumlah semasa tanpa tarikh

D. Sebagai angka bagi tahun yang dinyatakan

B11Q32 | Faham | 11.2

33. Data rekaan untuk latihan: kawasan P mempunyai jalan terhad, hutan tebal dan cerun curam. Kategori taburan manakah paling munasabah berdasarkan ciri itu?

A. Padat kerana mempunyai delta pertanian yang luas

B. Padat kerana menjadi pusat perdagangan

C. Sederhana kerana kawasan itu dinyatakan sebagai bandar baharu

D. Jarang kerana akses terhad dan muka bumi sukar

B11Q33 | Aplikasi | 11.1

34. Kumpulan A menyenaraikan Pulau Jawa dan Bangkok. Kumpulan B menyenaraikan Banjaran Annam dan pedalaman Sabah. Apakah tajuk yang betul?

A. A sederhana; B padat

B. A jarang; B padat

C. A jarang; B sederhana

D. A padat; B jarang

B11Q34 | Aplikasi | 11.1

35. Situasi rekaan: bandar P mempunyai pejabat kerajaan dan kilang makanan. Bandar Q mempunyai gedung beli-belah dan tarikan pelawat. Padanan dua fungsi manakah tepat?

A. P: pengangkutan dan perdagangan; Q: perindustrian dan pentadbiran

B. P: perdagangan dan pelancongan; Q: pentadbiran dan perindustrian

C. P: pentadbiran dan perindustrian; Q: perdagangan dan pelancongan

D. P: pelancongan dan perhubungan; Q: pengangkutan dan perindustrian

B11Q35 | Aplikasi | 11.2

36. Sebuah bandar rekaan mempunyai kilang makanan, hotel pelancong dan terminal udara. Apakah tiga fungsi yang ditunjukkan?

A. Perdagangan, pentadbiran dan perhubungan

B. Pelancongan, perhubungan dan pentadbiran

C. Perindustrian, pelancongan dan pengangkutan

D. Perindustrian, pentadbiran dan perdagangan

B11Q36 | Aplikasi | 11.2

37. Kad bandar menyebut selatan Semenanjung Malaysia, Selat Tebrau dan pusat kewangan antarabangsa. Bandar manakah paling sepadan?

A. Singapura

B. Manila

C. Jakarta

D. Bangkok

B11Q37 | Aplikasi | 11.2

38. Kad bandar menyebut Pulau Luzon, sebelah timur Teluk Manila dan kegiatan ekonomi Filipina. Apakah bandar itu?

A. Manila

B. Bangkok

C. Jakarta

D. Kuala Lumpur

B11Q38 | Aplikasi | 11.2

39. Murid mengelaskan pesanan jual beli melalui Internet sebagai pengangkutan udara. Apakah pembetulan yang paling sesuai?

A. Pentadbiran yang menggantikan kegiatan kilang

B. Perhubungan yang menyokong perdagangan

C. Pelancongan yang menggantikan jual beli

D. Pengangkutan laut yang menyokong pelabuhan

B11Q39 | Aplikasi | 11.2

40. Sebuah poster menulis Semua kawasan Indonesia padat kerana Pulau Jawa padat. Apakah bukti pelajaran yang membetulkan kesimpulan itu?

A. Indonesia mempunyai kawasan kepulauan

B. Jakarta mempunyai kegiatan perdagangan

C. Pulau Jawa mempunyai petempatan bandar

D. Kawasan paya Sumatera Timur diberikan sebagai contoh jarang

B11Q40 | Aplikasi | 11.1

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 D**	**03 B**	**04 C**	**05 C**	**06 B**	**07 C**	**08 C**
09 D	**10 D**	**11 A**	**12 C**	**13 B**	**14 A**	**15 B**	**16 C**
17 D	**18 B**	**19 C**	**20 C**	**21 D**	**22 B**	**23 A**	**24 A**
25 A	**26 B**	**27 A**	**28 D**	**29 A**	**30 B**	**31 A**	**32 D**
33 D	**34 D**	**35 C**	**36 C**	**37 A**	**38 A**	**39 B**	**40 D**

01. B | Sebaran penduduk di sesuatu kawasan

Taburan penduduk menerangkan sebaran manusia antara kawasan.

Buku teks KPM hlm. 122 | Rujukan 4.2.1

02. D | bilangan orang di sesuatu tempat

Populasi ialah jumlah orang yang mendiami sesuatu tempat.

Buku teks KPM hlm. 122 | Rujukan 4.2.1

03. B | Padat, sederhana dan jarang

Taburan dibincangkan dalam kategori padat, sederhana dan jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

04. C | Pulau Jawa

Pulau Jawa diberikan sebagai contoh kawasan padat penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

05. C | sederhana

Buku teks mengelaskan pantai timur Semenanjung Malaysia sebagai contoh sederhana penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

06. B | Banjaran Annam

Banjaran Annam di Vietnam ialah contoh kawasan jarang penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

07. C | pentadbiran

Pejabat kerajaan dan pemerintahan menunjukkan fungsi pentadbiran.

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

08. C | perdagangan

Jual beli, import dan eksport berkaitan dengan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

09. D | perindustrian

Pemasangan kenderaan merupakan kegiatan perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

10. D | pelancongan

Menikmati tarikan dan panorama sesuatu tempat ialah kegiatan pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

11. A | Lapangan terbang

Lapangan terbang menyokong pengangkutan udara.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

12. C | perhubungan

Internet dan telekomunikasi ialah kemudahan perhubungan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

13. B | Klang dan Gombak

Kuala Lumpur terletak di pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

14. A | Jawa

Jakarta terletak di Pulau Jawa, Indonesia.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

15. B | Luzon

Manila terletak di Pulau Luzon.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

16. C | Selat Tebrau

Singapura dipisahkan daripada Semenanjung Malaysia oleh Selat Tebrau.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

17. D | Menyokong kegiatan pertanian

Tanah subur menyokong pertanian yang dapat menarik petempatan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

18. B | Akses dan pergerakan penduduk lebih sukar

Perhubungan terhad menyukarkan akses, lalu mengurangkan tumpuan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

19. C | Bangkok padat, pedalaman Sarawak jarang

Bangkok ialah contoh padat; pedalaman Sarawak ialah contoh jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

20. C | Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma

Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma diberikan sebagai contoh sederhana.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

21. D | Kawasan berlainan dalam negara boleh mempunyai taburan berlainan

Sebuah negara boleh mengandungi kawasan padat, sederhana dan jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

22. B | Kawasan bandar X padat tetapi pedalamannya jarang

Pernyataan bandar padat dan pedalaman jarang menunjukkan sebaran penduduk.

Buku teks KPM hlm. 122 | Rujukan 4.2.1

23. A | Kilang menghasilkan barangan; gedung menjalankan jual beli

Pengeluaran menunjukkan perindustrian; jual beli menunjukkan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

24. A | Bandar mempunyai pelbagai kegiatan dan kemudahan

Pentadbiran, perdagangan, industri dan pelancongan boleh wujud bersama.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

25. A | Pendidikan dan perdagangan

Kuala Lumpur dan Jakarta kedua-duanya diberikan sebagai pusat pendidikan serta perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

26. B | Elektrik dan elektronik serta makanan

Buku teks menyebut industri elektrik dan elektronik serta industri makanan di Bangkok.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

27. A | Memudahkan pergerakan barangan import dan eksport

Pelabuhan memudahkan pengendalian dan pengangkutan barangan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

28. D | Lapangan terbang untuk pergerakan; telekomunikasi untuk maklumat

Pengangkutan melibatkan manusia atau barangan, manakala telekomunikasi menghubungkan maklumat.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

29. A | Bandar ini terletak di pertemuan kedua-dua sungai

Pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak merupakan ciri lokasi Kuala Lumpur.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

30. B | Bandar raya bersama kawasan pinggir bandarnya

Metropolitan melibatkan bandar raya serta kawasan pinggir bandar.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

31. A | penduduk atau unsur dari pelbagai bahagian dunia

Kosmopolitan merujuk unsur atau penduduk dari pelbagai bahagian dunia.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

32. D | Sebagai angka bagi tahun yang dinyatakan

Tarikh data mesti dikekalkan; angka lama tidak boleh dilabel sebagai jumlah semasa.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

33. D | Jarang kerana akses terhad dan muka bumi sukar

Perhubungan terhad, hutan tebal dan cerun curam sepadan dengan ciri kawasan jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

34. D | A padat; B jarang

Contoh A ialah padat, manakala contoh B ialah jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

35. C | P: pentadbiran dan perindustrian; Q: perdagangan dan pelancongan

Pejabat kerajaan dan kilang menunjukkan pentadbiran serta perindustrian. Gedung beli-belah dan kunjungan pelawat menunjukkan perdagangan serta pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

36. C | Perindustrian, pelancongan dan pengangkutan

Kilang makanan ialah perindustrian, hotel pelancong menyokong pelancongan, dan terminal udara ialah pengangkutan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

37. A | Singapura

Ketiga-tiga petunjuk merujuk Singapura.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

38. A | Manila

Manila terletak di Pulau Luzon di sebelah timur Teluk Manila.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

39. B | Perhubungan yang menyokong perdagangan

Internet ialah perhubungan; pesanan jual beli menunjukkan penggunaannya untuk perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

40. D | Kawasan paya Sumatera Timur diberikan sebagai contoh jarang

Paya Sumatera Timur ialah contoh jarang, jadi kategori Pulau Jawa tidak boleh digeneralisasikan kepada seluruh negara.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 12 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sumber Air

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali sumber air, fahami sebab bekalan yang boleh digunakan berkurang, dan hubungkan kesannya dengan langkah penjagaan yang sesuai.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 132-143 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Sumber air perlu dijaga

Air permukaan
Air pada permukaan bumi, seperti sungai dan tasik.

Air bawah tanah
Air tersimpan di bawah permukaan bumi selepas proses resapan.

Punca → Kesan → Langkah
Contoh: pencemaran sungai mengganggu bekalan; kawal punca pencemaran dan gunakan air secara berhemat.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Bezakan jenis sumber air daripada punca krisis. Cadangan langkah mesti menjawab punca atau kesan yang dibincangkan.

Nota dan contoh berlangkah

12.1 Jenis-jenis Sumber Air

Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Air yang digunakan manusia berasal daripada sumber yang berbeza. Air permukaan terdapat di atas daratan, termasuk sungai dan tasik. Air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan di bawah permukaan bumi. Bezakan kedua-duanya berdasarkan tempat air berada, kemudian kaitkan sungai dengan kegunaan harian, pertanian dan perindustrian.

• Air sungai, tasik dan empangan ialah contoh air permukaan.

• Air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan.

• Infiltrasi ialah kemasukan air dari permukaan ke dalam tanah.

• Sungai Rajang terletak di Sarawak dan Sungai Muda di Kedah.

• Tasik Kenyir terletak di Terengganu, manakala Tasik Bera di Pahang.

Contoh berlangkah: Kelaskan air tasik dan air yang tersimpan dalam lapisan batuan.

1. Tentukan sama ada air berada di permukaan daratan.

2. Air tasik berada di permukaan.

3. Air dalam lapisan batuan berada di bawah permukaan.

Jawapan: Air tasik ialah air permukaan; air dalam lapisan batuan ialah air bawah tanah.

Elak silap: Air bawah tanah bukan semua air yang berada dalam paip di bawah jalan.

Cuba: Air dalam lapisan batuan tergolong dalam jenis apa?

Air bawah tanah.

12.2 Punca Krisis Air di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Krisis air berlaku apabila sumber air yang dapat digunakan tidak mencukupi. Keadaan ini boleh berpunca daripada bekalan yang berkurang, kualiti air yang merosot atau permintaan yang meningkat. Kemarau, penerokaan hutan tadahan, pencemaran dan pertambahan pengguna perlu dilihat sebagai punca yang berbeza walaupun boleh berlaku serentak di sesuatu kawasan.

• Penebangan hutan tadahan boleh meningkatkan hakisan dan pemendapan.

• Kemarau yang berpanjangan mengurangkan bekalan air di sungai dan empangan.

• Sampah dan sisa industri boleh mencemarkan sumber air.

• Penggunaan baja kimia dan racun serangga berlebihan boleh menjejaskan sungai.

• Pertambahan penduduk dan perkembangan industri meningkatkan permintaan air.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan mempunyai hujan biasa tetapi penduduk dan kilangnya bertambah. Kenal pasti tekanan terhadap air.

1. Semak sama ada kemarau dinyatakan.

2. Kenal pasti pertambahan pengguna rumah dan industri.

3. Hubungkan pengguna yang bertambah dengan permintaan air.

Jawapan: Permintaan air meningkat akibat pertambahan penduduk dan industri, walaupun hujan tidak berkurang.

Elak silap: Banyak sungai tidak menjamin semua airnya sesuai digunakan.

Cuba: Mengapakah pertambahan penduduk boleh menekan bekalan air?

Lebih ramai pengguna meningkatkan permintaan air.

12.3 Kesan Krisis Air di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Krisis air menjejaskan manusia, kegiatan ekonomi dan alam sekitar. Bekalan air bersih yang terhad menyukarkan urusan harian serta operasi industri. Kekurangan air juga boleh mengeringkan tanih dan mengganggu pertanian. Pencemaran sumber air pula mengancam hidupan akuatik serta meningkatkan risiko penyakit berkaitan air. Nyatakan kaitan sebab dan akibat dengan jelas.

• Catuan menghadkan bekalan atau penggunaan air apabila bekalan tidak mencukupi.

• Membasuh dan membersihkan rumah menjadi sukar apabila bekalan terhad.

• Tanih yang kering menjejaskan tanaman dan pengeluaran makanan.

• Air tercemar mengancam flora dan fauna serta keseimbangan ekosistem.

• Air tercemar boleh meningkatkan risiko penyakit bawaan air, contohnya taun.

Contoh berlangkah: Air pengairan di kawasan rekaan berkurang. Terangkan kesan terhadap sawah.

1. Kenal pasti keperluan air dalam pertanian.

2. Kaitkan kekurangan air dengan tanih yang kering.

3. Hubungkan keadaan tanaman dengan hasil padi.

Jawapan: Tanih menjadi kering dan penanaman padi terganggu, lalu hasil pertanian boleh berkurang.

Elak silap: Kematian ikan di satu tempat bukan bukti bahawa semua spesies ikan telah pupus.

Cuba: Apakah hubungan tanih kering dengan bekalan makanan?

Pertumbuhan tanaman dan hasil pertanian boleh terjejas, lalu bekalan makanan berkurang.

12.4 Langkah Mengurangkan Kesan Krisis Air

Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

Langkah pengurusan air perlu dipadankan dengan punca masalah. Kawasan tadahan perlu dipelihara, pencemaran perlu dikawal dan air kumbahan perlu dirawat. Penerokaan air bawah tanah dapat menyediakan pilihan sumber tambahan melalui pihak berkaitan. Pendidikan serta kempen membantu orang ramai memahami tanggungjawab menjaga sumber air dan mengurangkan pembaziran dalam kehidupan harian.

• Pelihara dan pulihara hutan di kawasan tadahan hujan.

• Penguatkuasaan dan pemantauan membantu mengawal pembuangan sisa yang mencemarkan.

• Rawat air kumbahan untuk mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan.

• Air bawah tanah boleh diteroka sebagai sumber alternatif oleh pihak berkaitan.

• Kempen melibatkan sekolah, masyarakat, kerajaan dan badan bukan kerajaan.

Contoh berlangkah: Pilih tindakan bagi kawasan tadahan yang semakin terdedah akibat penebangan.

1. Kenal pasti punca: kehilangan litupan hutan.

2. Pilih pemeliharaan hutan yang masih ada.

3. Cadangkan pemuliharaan kawasan yang terjejas.

Jawapan: Pelihara hutan yang masih ada dan pulihara kawasan tadahan yang rosak untuk melindungi sumber air.

Elak silap: Rawatan air kumbahan tidak bermaksud air keluarannya boleh terus diminum.

Cuba: Langkah manakah paling terus menangani pembuangan sisa industri ke sungai?

Pemantauan dan penguatkuasaan terhadap pembuangan sisa industri.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua jenis sumber air yang dibincangkan dalam bab ini?

A. Air panas dan air sejuk sahaja

B. Air hujan dan air paip sahaja

C. Air permukaan dan air bawah tanah

D. Air minuman dan air kumbahan sahaja

B12Q01 | Asas | 12.1

02. Yang manakah contoh air permukaan?

A. Air sungai

B. Air dalam lapisan batuan

C. Air dalam akuifer

D. Air yang tersimpan jauh dalam tanih

B12Q02 | Asas | 12.1

03. Air bawah tanah tersimpan di manakah?

A. Di atas permukaan tasik sahaja

B. Di permukaan aliran sungai sahaja

C. Dalam lapisan tanah atau batuan

D. Di dalam takungan empangan sahaja

B12Q03 | Asas | 12.1

04. Proses air permukaan meresap ke dalam tanah dinamakan apa?

A. Hakisan

B. Penyejatan

C. Pemendapan

D. Infiltrasi

B12Q04 | Asas | 12.1

05. Mengapakah air empangan dikelaskan sebagai air permukaan?

A. Airnya sentiasa mengalir melalui paip

B. Airnya terkumpul di permukaan daratan

C. Airnya mesti jernih tanpa rawatan

D. Airnya disedut daripada batuan sahaja

B12Q05 | Faham | 12.1

06. Pasangan sungai dan negeri manakah tepat?

A. Sungai Muda: Sabah

B. Sungai Rajang: Sarawak

C. Sungai Pahang: Kedah

D. Sungai Rajang: Perlis

B12Q06 | Faham | 12.1

07. Tasik Kenyir terletak di negeri manakah?

A. Kedah

B. Sarawak

C. Perak

D. Terengganu

B12Q07 | Faham | 12.1

08. Apakah kegunaan air sungai yang berkaitan dengan pertanian?

A. Pengairan tanaman

B. Membasuh pakaian di rumah

C. Penyejukan mesin kilang

D. Pembersihan peralatan industri

B12Q08 | Faham | 12.1

09. Takungan A ialah tasik, manakala B ialah air dalam lapisan batuan. Padanan manakah betul?

A. A dan B air bawah tanah

B. A air bawah tanah; B air permukaan

C. A air permukaan; B air bawah tanah

D. A dan B air permukaan

B12Q09 | Aplikasi | 12.1

10. Sebuah ladang rekaan mengambil air Sungai Muda. Sumber dan negeri manakah sepadan?

A. Air bawah tanah di Kedah

B. Air permukaan di Sabah

C. Air bawah tanah di Sarawak

D. Air permukaan di Kedah

B12Q10 | Aplikasi | 12.1

11. Apakah maksud krisis air?

A. Penggunaan air yang sentiasa seimbang dengan bekalan

B. Peningkatan hujan sepanjang masa

C. Pertambahan air mentah tanpa pengguna

D. Kekurangan sumber air yang dapat digunakan

B12Q11 | Asas | 12.2

12. Fenomena cuaca manakah boleh mengurangkan bekalan air?

A. Kemarau berpanjangan

B. Hujan berterusan yang mencukupi

C. Angin lemah tanpa perubahan bekalan

D. Pertambahan awan tanpa kekurangan hujan

B12Q12 | Asas | 12.2

13. Aktiviti manakah menjejaskan kawasan tadahan?

A. Pemuliharaan cerun terjejas

B. Penebangan hutan secara meluas

C. Pemeliharaan hutan

D. Penjagaan tumbuhan tadahan

B12Q13 | Asas | 12.2

14. Apakah akibat pertambahan penduduk terhadap penggunaan air?

A. Permintaan tidak berubah walaupun pengguna bertambah

B. Permintaan air berkurang secara automatik

C. Permintaan air meningkat

D. Bekalan air meningkat dengan kadar sama secara automatik

B12Q14 | Asas | 12.2

15. Bagaimanakah penebangan hutan boleh menjejaskan sungai?

A. Pemendapan terhenti selepas pokok dibuang

B. Kualiti air meningkat tanpa pengurusan

C. Hakisan berkurang kerana tanah terdedah

D. Hakisan membawa bahan mendap ke sungai

B12Q15 | Faham | 12.2

16. Mengapakah baja kimia berlebihan boleh menyumbang kepada krisis air?

A. Baja mengurangkan semua permintaan rumah tangga

B. Baja menjadikan sungai bersih tanpa rawatan

C. Baja menambah bekalan empangan ketika kemarau

D. Pencemaran boleh mengurangkan air yang sesuai digunakan

B12Q16 | Faham | 12.2

17. Mengapakah pertumbuhan industri memberi tekanan terhadap sumber air?

A. Industri memerlukan air untuk operasinya

B. Setiap kilang membekalkan lebih banyak air daripada yang digunakannya

C. Industri tidak menggunakan air dalam sebarang proses

D. Permintaan rumah tangga terhenti apabila kilang dibuka

B12Q17 | Faham | 12.2

18. Sungai masih berair tetapi banyak sampah dibuang ke dalamnya. Masalah utama ialah apa?

A. Bekalan pasti tiada langsung

B. Kualiti air terjejas

C. Semua air sungai ialah air bawah tanah

D. Keperluan rawatan pasti berkurang

B12Q18 | Faham | 12.2

19. Kawasan rekaan mengalami hujan biasa, tetapi bilangan rumah meningkat. Apakah punca tekanan air yang paling disokong?

A. Pemuliharaan hutan tadahan

B. Peningkatan permintaan penduduk

C. Pengurangan jumlah pengguna

D. Kejadian kemarau yang tidak dinyatakan

B12Q19 | Aplikasi | 12.2

20. Selepas hutan tadahan diteroka, air sungai menjadi lebih berlumpur ketika hujan. Rantaian manakah sesuai?

A. Litupan hutan bertambah → hakisan meningkat → pemendapan terhenti

B. Tanah terdedah → hakisan → pemendapan dalam sungai

C. Tanah terdedah → hakisan berkurang → sungai semakin jernih

D. Rawatan kumbahan → permintaan rumah turun → sungai berlumpur

B12Q20 | Aplikasi | 12.2

21. Apakah maksud bekalan air dicatu?

A. Bekalan air ditambah tanpa had

B. Semua pengguna menerima bekalan berterusan tanpa sekatan

C. Bekalan atau penggunaan air dihadkan

D. Penggunaan air tidak perlu diurus

B12Q21 | Asas | 12.3

22. Kegiatan harian manakah terjejas secara langsung apabila air bersih tiada?

A. Membasuh pakaian

B. Mengira buku di rak

C. Membaca peta di atas kertas

D. Menulis arah mata angin

B12Q22 | Asas | 12.3

23. Apakah kesan kekurangan air terhadap tanih?

A. Tanih boleh menjadi kering

B. Tanih tidak mengalami perubahan kelembapan

C. Tanih menjadi semakin lembap tanpa hujan

D. Tanih sentiasa menyimpan air pada kadar yang sama

B12Q23 | Asas | 12.3

24. Air tercemar mengancam kumpulan hidupan manakah secara langsung?

A. Hanya tumbuhan jauh dari sumber tercemar

B. Hidupan akuatik

C. Hanya hidupan yang tidak menggunakan air tercemar

D. Hanya haiwan daratan yang tidak bergantung pada sungai

B12Q24 | Asas | 12.3

25. Bagaimanakah krisis air boleh menjejaskan pengeluaran makanan?

A. Tanih kering menambah pengairan sawah

B. Pengairan terhad mengganggu tanaman

C. Kekurangan air memastikan hasil meningkat

D. Pertanian tidak memerlukan sumber air

B12Q25 | Faham | 12.3

26. Mengapakah operasi kilang boleh terganggu semasa krisis air?

A. Catuan sentiasa menambah air untuk semua kilang

B. Bekalan air tidak berkaitan dengan proses industri

C. Bekalan untuk proses perindustrian tidak mencukupi

D. Kilang tidak perlu mengubah operasi apabila air terputus

B12Q26 | Faham | 12.3

27. Apakah hubungan pencemaran air dengan ekosistem?

A. Kehilangan hidupan tidak mempengaruhi keseimbangan

B. Pencemaran sentiasa menambah kepelbagaian hidupan

C. Air tercemar menjamin semua hidupan membiak

D. Kematian hidupan boleh mengganggu keseimbangannya

B12Q27 | Faham | 12.3

28. Yang manakah contoh penyakit bawaan air dalam bab ini?

A. Terseliuh

B. Rabun jauh

C. Taun

D. Patah tulang

B12Q28 | Faham | 12.3

29. Dalam situasi rekaan, sawah kekurangan air dan hasil padi menurun. Kesan yang ditunjukkan ialah apa?

A. Gangguan pertanian dan bekalan makanan

B. Pertambahan hutan tadahan

C. Peningkatan bekalan air bersih

D. Pengurangan semua permintaan industri

B12Q29 | Aplikasi | 12.3

30. Ikan mati di satu bahagian sungai tercemar. Kesimpulan manakah paling wajar?

A. Semua spesies ikan negara telah pupus

B. Punca tepat kematian telah disahkan tanpa maklumat lain

C. Pencemaran menjejaskan hidupan di bahagian sungai itu

D. Semua sungai mengalami tahap pencemaran sama

B12Q30 | Aplikasi | 12.3

31. Apakah tujuan memelihara hutan tadahan?

A. Melindungi sumber bekalan air

B. Membolehkan semua pokok ditebang tanpa kesan

C. Menggantikan semua keperluan rawatan air

D. Menambah penggunaan air tanpa pengurusan

B12Q31 | Asas | 12.4

32. Langkah manakah mengawal pihak yang membuang sisa mencemarkan?

A. Penerokaan air bawah tanah sahaja

B. Penguatkuasaan undang-undang

C. Kempen tanpa sebarang pemantauan pelepasan

D. Peningkatan pengambilan air dari sungai tercemar

B12Q32 | Asas | 12.4

33. Apakah tindakan yang sesuai terhadap air kumbahan?

A. Menyimpannya dalam sungai tanpa rawatan

B. Melepaskannya tanpa kawalan

C. Merawatnya melalui sistem rawatan

D. Menyamakannya dengan air minuman

B12Q33 | Asas | 12.4

34. Sumber alternatif manakah dibincangkan untuk menambah pilihan bekalan?

A. Air buangan industri tanpa kawalan

B. Air kumbahan mentah tanpa rawatan

C. Air sungai tercemar tanpa pengurusan

D. Air bawah tanah

B12Q34 | Asas | 12.4

35. Mengapakah kempen perlu melibatkan murid?

A. Kesedaran penjagaan air boleh dibentuk sejak awal

B. Murid boleh menggantikan semua sistem rawatan

C. Kempen menjadikan semua air selamat diminum terus

D. Pendidikan menghapuskan keperluan kawalan pencemaran

B12Q35 | Faham | 12.4

36. Mengapakah rawatan kumbahan dan kempen boleh dilaksanakan bersama?

A. Kempen menapis kumbahan secara fizikal

B. Kedua-duanya hanya menambah bilangan pengguna

C. Rawatan menjadikan pendidikan tidak diperlukan

D. Satu mengurus sisa, satu membentuk kesedaran

B12Q36 | Faham | 12.4

37. Apakah peranan pemantauan penggunaan bahan kimia pertanian?

A. Menggalakkan penggunaan berlebihan tanpa piawaian

B. Menjamin semua air ladang boleh diminum terus

C. Menggantikan semua keperluan pengairan

D. Mengurangkan risiko pencemaran sumber air

B12Q37 | Faham | 12.4

38. Pernyataan manakah tepat tentang air kumbahan yang dirawat?

A. Semua air keluarannya boleh terus diminum

B. Rawatannya membantu mengurangkan pencemaran

C. Semua kumbahan menjadi air hujan

D. Rawatan tidak memerlukan pengurusan

B12Q38 | Faham | 12.4

39. Sisa kilang dibuang berulang kali ke sungai. Langkah paling terus menangani punca ialah apa?

A. Pemantauan pelepasan dan penguatkuasaan terhadap pencemar

B. Kempen sekolah tanpa tindakan terhadap pelepasan

C. Meneroka sumber alternatif tetapi membiarkan pencemar

D. Menambah pengambilan dari sungai yang sama tanpa kawalan

B12Q39 | Aplikasi | 12.4

40. Sekolah rekaan mahu menyokong penjagaan sungai melalui pendidikan. Pilihan manakah sesuai?

A. Poster yang menyuruh penduduk mengabaikan sampah sungai

B. Penerangan bahawa pengurusan air hanya tanggungjawab murid

C. Kempen yang menerangkan kesan sampah dan amalan menjaga air

D. Kempen bahawa air jernih pasti boleh diminum terus

B12Q40 | Aplikasi | 12.4

Jawapan dan penerangan

01 C	**02 A**	**03 C**	**04 D**	**05 B**	**06 B**	**07 D**	**08 A**
09 C	**10 D**	**11 D**	**12 A**	**13 B**	**14 C**	**15 D**	**16 D**
17 A	**18 B**	**19 B**	**20 B**	**21 C**	**22 A**	**23 A**	**24 B**
25 B	**26 C**	**27 D**	**28 C**	**29 A**	**30 C**	**31 A**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 A**	**36 D**	**37 D**	**38 B**	**39 A**	**40 C**

01. C | Air permukaan dan air bawah tanah

Dua jenis utama ialah air permukaan dan air bawah tanah.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

02. A | Air sungai

Sungai mengandungi air di permukaan daratan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

03. C | Dalam lapisan tanah atau batuan

Air bawah tanah berada dalam lapisan di bawah permukaan bumi.

Buku teks KPM hlm. 135 | Rujukan 5.1.1

04. D | Infiltrasi

Infiltrasi ialah air memasuki tanah dari permukaan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

05. B | Airnya terkumpul di permukaan daratan

Takungan empangan berada pada permukaan daratan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

06. B | Sungai Rajang: Sarawak

Sungai Rajang ialah contoh sungai di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

07. D | Terengganu

Buku teks meletakkan Tasik Kenyir di Terengganu.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

08. A | Pengairan tanaman

Air sungai boleh disalurkan untuk pengairan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

09. C | A air permukaan; B air bawah tanah

Tasik berada di permukaan; B tersimpan di bawah permukaan.

Buku teks KPM hlm. 135 | Rujukan 5.1.1

10. D | Air permukaan di Kedah

Sungai Muda ialah sumber air permukaan di Kedah.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

11. D | Kekurangan sumber air yang dapat digunakan

Krisis merujuk kekurangan sumber yang dapat digunakan.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

12. A | Kemarau berpanjangan

Kemarau berpanjangan boleh menyusutkan bekalan sungai dan empangan.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

13. B | Penebangan hutan secara meluas

Penebangan meluas boleh meningkatkan hakisan di kawasan tadahan.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

14. C | Permintaan air meningkat

Pertambahan penduduk meningkatkan keperluan air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

15. D | Hakisan membawa bahan mendap ke sungai

Hakisan dan pemendapan boleh menjejaskan bekalan serta kualiti air.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

16. D | Pencemaran boleh mengurangkan air yang sesuai digunakan

Penggunaan berlebihan boleh mencemarkan sumber air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

17. A | Industri memerlukan air untuk operasinya

Perkembangan industri boleh meningkatkan permintaan air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

18. B | Kualiti air terjejas

Sampah boleh mencemarkan air sehingga penggunaannya terjejas.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

19. B | Peningkatan permintaan penduduk

Pertambahan rumah menunjukkan pertambahan pengguna dan permintaan.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

20. B | Tanah terdedah → hakisan → pemendapan dalam sungai

Kehilangan litupan mendedahkan tanah kepada hakisan, lalu sedimen masuk ke sungai.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

21. C | Bekalan atau penggunaan air dihadkan

Catuan menghadkan bekalan atau penggunaan apabila bekalan tidak mencukupi.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

22. A | Membasuh pakaian

Membasuh memerlukan bekalan air.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

23. A | Tanih boleh menjadi kering

Kekurangan air menyebabkan tanih menjadi kering.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

24. B | Hidupan akuatik

Hidupan dalam air terdedah kepada pencemaran sumber tersebut.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

25. B | Pengairan terhad mengganggu tanaman

Kekurangan pengairan boleh mengurangkan hasil pertanian.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

26. C | Bekalan untuk proses perindustrian tidak mencukupi

Kilang yang menggunakan air boleh terganggu apabila bekalan berkurang.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

27. D | Kematian hidupan boleh mengganggu keseimbangannya

Kehilangan hidupan akibat pencemaran boleh menjejaskan keseimbangan ekosistem.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

28. C | Taun

Taun ialah contoh penyakit bawaan air yang disebut dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

29. A | Gangguan pertanian dan bekalan makanan

Air terhad mengganggu tanaman lalu hasil makanan menurun.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

30. C | Pencemaran menjejaskan hidupan di bahagian sungai itu

Kematian setempat menunjukkan kesan kepada hidupan di lokasi itu, bukan kepupusan global.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

31. A | Melindungi sumber bekalan air

Penjagaan hutan tadahan membantu melindungi sumber air.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

32. B | Penguatkuasaan undang-undang

Penguatkuasaan dan pemantauan membantu mengawal punca pencemaran.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

33. C | Merawatnya melalui sistem rawatan

Rawatan mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

34. D | Air bawah tanah

Penerokaan air bawah tanah ialah antara langkah dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

35. A | Kesedaran penjagaan air boleh dibentuk sejak awal

Pendidikan awal membantu murid memahami tanggungjawab menjaga air.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

36. D | Satu mengurus sisa, satu membentuk kesedaran

Rawatan menangani kumbahan, manakala kempen membantu amalan masyarakat.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

37. D | Mengurangkan risiko pencemaran sumber air

Pemantauan membantu memastikan penggunaan mengikut piawaian dan mengurangkan pencemaran.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

38. B | Rawatannya membantu mengurangkan pencemaran

Tujuan rawatan ialah mengurangkan pencemaran; ia bukan jaminan boleh diminum terus.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

39. A | Pemantauan pelepasan dan penguatkuasaan terhadap pencemar

Pembuangan sisa memerlukan kawalan dan tindakan terhadap pelepasan tersebut.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

40. C | Kempen yang menerangkan kesan sampah dan amalan menjaga air

Kempen boleh menghubungkan kesan pencemaran dengan tanggungjawab menjaga sumber air.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 13 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sisa Domestik

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan jenis dan contoh sisa rumah, teliti kesan pengurusan yang lemah, dan gunakan amalan 3R serta langkah masyarakat untuk mengurangkannya.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 144-155 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

3R bermula dengan tindakan harian

Reduce
Kurangkan penggunaan dan pembaziran.

Reuse
Gunakan semula barang yang sesuai.

Recycle
Asing dan hantar bahan untuk dikitar semula.

Makanan dan kertas: contoh organik dalam buku teks.
Plastik, kaca dan logam: contoh bukan organik.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Pengelasan ini mengikut konteks sisa domestik dalam buku teks Geografi. Semak panduan kutipan setempat sebelum mengitar semula sesuatu bahan.

Nota dan contoh berlangkah

13.1 Jenis-jenis Sisa Domestik

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

Sisa domestik boleh dibezakan mengikut bentuk dan kategori bahannya. Dalam pengelasan bab ini, bahan organik seperti sisa makanan, sisa kebun dan kertas berasal daripada sumber haiwan atau tumbuhan serta boleh diuraikan. Bahan bukan organik seperti plastik, tin dan kaca lebih sukar diuraikan. Pengelasan ini membantu pengurusan sisa yang sesuai.

• Sisa domestik boleh berbentuk pepejal atau cecair.

• Contoh organik dalam bab ini ialah sisa makanan, sisa kebun dan kertas.

• Bahan organik berasal daripada sumber haiwan atau tumbuhan.

• Contoh bukan organik ialah plastik, tin, besi buruk dan kaca.

• Bahan bukan organik dalam pengelasan bab ini sukar diuraikan.

Contoh berlangkah: Kelaskan daun gugur, kertas, tin dan botol kaca.

1. Semak bahan daripada sumber tumbuhan.

2. Letakkan daun dan kertas dalam kumpulan organik.

3. Letakkan tin serta kaca dalam kumpulan bukan organik.

Jawapan: Organik: daun gugur dan kertas. Bukan organik: tin dan botol kaca.

Elak silap: Istilah organik di sini ialah pengelasan sisa buku teks, bukan pengelasan semua sebatian dalam kimia.

Cuba: Dalam pengelasan bab ini, kulit buah dan botol kaca berada dalam kategori apa?

Kulit buah ialah bahan organik; botol kaca ialah bahan bukan organik.

13.2 Sisa-sisa Domestik di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

Sisa domestik ialah sisa yang terhasil daripada kawasan perumahan. Aktiviti menyediakan makanan, menggunakan barangan dan membersihkan rumah menghasilkan pelbagai sisa. Pepejal seperti kertas, plastik, logam serta perabot perlu dibezakan daripada cecair seperti minyak masak terpakai dan kumbahan. Kenal pasti sumber serta bentuk sisa sebelum memilih kaedah pengurusan yang sesuai.

• Sisa rumah berasal daripada aktiviti di kawasan perumahan.

• Kertas, plastik dan logam ialah contoh sisa pepejal.

• Perabot terbuang dan lampin pakai buang juga contoh sisa pepejal.

• Minyak masak terpakai ialah contoh sisa cecair.

• Kumbahan ialah satu lagi contoh sisa cecair.

Contoh berlangkah: Sebuah rumah menghasilkan kotak lama dan minyak masak terpakai. Bezakan bentuknya.

1. Kenal pasti bahan pertama, iaitu kotak.

2. Kotak ialah pepejal, walaupun boleh tergolong dalam bahan organik.

3. Minyak masak terpakai ialah cecair.

Jawapan: Kotak lama ialah sisa pepejal, manakala minyak masak terpakai ialah sisa cecair.

Elak silap: Pepejal dan organik bukan pasangan lawan; kedua-duanya ialah asas pengelasan yang berbeza.

Cuba: Apakah persamaan minyak masak terpakai dan kumbahan?

Kedua-duanya contoh sisa cecair.

13.3 Kesan Pembuangan Sisa Domestik

Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

Pembuangan sisa tanpa kawalan menjejaskan alam sekitar dan kehidupan penduduk. Sisa di sungai boleh mencemarkan air, pembakaran terbuka mencemarkan udara dan timbunan yang tidak diurus menimbulkan bau. Sisa juga menarik haiwan perosak, meningkatkan beban penyelenggaraan serta menyekat saliran. Aliran yang tersekat boleh menyumbang kepada banjir kilat apabila hujan lebat.

• Sampah dalam sungai mencemarkan sumber air.

• Pembakaran sisa mencemarkan udara; timbunan tidak terurus menghasilkan bau.

• Sisa tidak terurus boleh menyediakan keadaan yang menggalakkan haiwan perosak.

• Kos pengangkutan, pelupusan dan pembersihan meningkat apabila beban sisa bertambah.

• Sisa dalam longkang menyekat aliran air dan menyumbang kepada banjir kilat.

Contoh berlangkah: Hujan lebat berlaku di kawasan rekaan dengan longkang dipenuhi sisa. Terangkan rantaian kesan.

1. Kenal pasti sisa yang menyekat longkang.

2. Hubungkan hujan lebat dengan pertambahan air.

3. Jelaskan aliran terhalang dan air melimpah.

Jawapan: Sisa menyekat aliran longkang. Semasa hujan lebat, air bertambah dan boleh melimpah sehingga menyebabkan banjir kilat.

Elak silap: Jangan mengaitkan setiap haiwan perosak dengan semua penyakit; bab ini menekankan risiko umum daripada sisa tidak terurus.

Cuba: Bagaimanakah sampah di longkang boleh menyumbang kepada banjir kilat?

Sampah menyekat aliran; air hujan yang bertambah sukar mengalir lalu melimpah.

13.4 Langkah Mengurangkan Kesan Sisa

Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Pengurusan sisa memerlukan tindakan di rumah, sekolah dan peringkat pihak berkuasa. Amalan 3R mengurangkan penggunaan bahan, memanjangkan kegunaan barangan serta memproses bahan terbuang menjadi produk baharu. Pendidikan, kempen, penguatkuasaan dan teknologi pengurusan saling melengkapi. Padankan sesuatu tindakan dengan jenis masalah tanpa menganggap satu langkah dapat menyelesaikan semua punca pencemaran.

• Kurangkan bermaksud mengurangkan penggunaan yang menghasilkan sisa.

• Guna semula mengekalkan kegunaan barangan, contohnya mendermakan buku.

• Kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang.

• Pendidikan dan kempen membantu membentuk kefahaman serta amalan.

• Penguatkuasaan membantu mengawal pembuangan sisa yang tidak terurus.

• Teknologi seperti loji sisa kepada tenaga ialah contoh pengurusan terkawal, bukan pembakaran terbuka.

Contoh berlangkah: Bandingkan menolak beg tambahan, menggunakan beg sedia ada dan memproses kertas lama.

1. Tentukan tindakan yang mengurangkan bahan pada awalnya.

2. Tentukan tindakan yang menggunakan barang sama sekali lagi.

3. Tentukan tindakan yang menghasilkan produk baharu.

Jawapan: Menolak beg tambahan ialah kurangkan; menggunakan beg sedia ada ialah guna semula; memproses kertas lama ialah kitar semula.

Elak silap: Menggunakan semula balang yang sama berbeza daripada memproses kaca menjadi produk baharu.

Cuba: Buku yang masih baik diberikan kepada adik. Apakah amalan 3R itu?

Guna semula.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua kategori bahan sisa dalam pengelasan bab ini?

A. Tumbuhan dan haiwan sebagai dua kategori sisa utama

B. Organik dan bukan organik

C. Pepejal dan cecair sahaja

D. Sungai dan kumbahan

B13Q01 | Asas | 13.1

02. Yang manakah contoh bahan organik dalam bab ini?

A. Beg plastik

B. Botol kaca

C. Tin minuman

D. Sisa makanan

B13Q02 | Asas | 13.1

03. Yang manakah contoh bahan bukan organik dalam bab ini?

A. Kertas

B. Kulit buah

C. Kaca

D. Daun gugur

B13Q03 | Asas | 13.1

04. Bahan organik dalam bab ini berasal daripada sumber apa?

A. Mineral dan logam

B. Kaca dan plastik

C. Haiwan dan tumbuhan

D. Batuan dan bijih

B13Q04 | Asas | 13.1

05. Mengapakah daun kering dikelaskan bersama sisa makanan?

A. Kedua-duanya mesti berbentuk cecair

B. Kedua-duanya tidak boleh diuraikan

C. Kedua-duanya dibuat daripada logam

D. Kedua-duanya bahan organik daripada sumber hidupan

B13Q05 | Faham | 13.1

06. Dalam pengelasan buku teks, kertas berada dalam kumpulan mana?

A. Bahan bukan organik seperti kaca

B. Bahan organik

C. Sisa cecair seperti kumbahan

D. Bahan mineral seperti tin

B13Q06 | Faham | 13.1

07. Apakah ciri umum bahan bukan organik dalam pengelasan bab ini?

A. Sukar diuraikan

B. Semuanya sisa makanan

C. Semuanya berbentuk cecair

D. Semuanya berasal daripada daun

B13Q07 | Faham | 13.1

08. Pasangan manakah berada dalam kategori bahan yang sama?

A. Kertas dan besi buruk

B. Daun dan plastik

C. Tin dan kaca

D. Kulit buah dan tin

B13Q08 | Faham | 13.1

09. Dalam latihan, dulang A berisi daun dan kertas; dulang B berisi tin dan kaca. Label manakah tepat?

A. Kedua-duanya cecair

B. A organik; B bukan organik

C. A bukan organik; B organik

D. Kedua-duanya hanya sisa kebun

B13Q09 | Aplikasi | 13.1

10. Seorang murid menulis "pepejal ialah lawan organik". Pembetulan manakah tepat?

A. Pepejal menerangkan bentuk; organik menerangkan kategori bahan

B. Sisa hanya boleh dikelaskan dengan satu cara

C. Pepejal sentiasa bermaksud kaca sahaja

D. Organik sentiasa bermaksud cecair sahaja

B13Q10 | Aplikasi | 13.1

11. Sisa domestik terhasil terutamanya daripada kawasan apa?

A. Perumahan

B. Perlombongan bijih sahaja

C. Pembinaan lebuh raya sahaja

D. Perindustrian berat sahaja

B13Q11 | Asas | 13.2

12. Yang manakah sisa cecair dari rumah?

A. Kotak lama

B. Kerusi rosak

C. Botol plastik kosong

D. Minyak masak terpakai

B13Q12 | Asas | 13.2

13. Yang manakah satu lagi contoh sisa cecair?

A. Perabot lama

B. Tin kosong

C. Kumbahan

D. Kertas terbuang

B13Q13 | Asas | 13.2

14. Yang manakah sisa pepejal?

A. Kumbahan rumah

B. Perabot terbuang

C. Air buangan rumah

D. Minyak masak terpakai

B13Q14 | Asas | 13.2

15. Mengapakah plastik dan logam boleh diletakkan dalam kumpulan pepejal yang sama?

A. Kedua-duanya minyak masak

B. Pengelasan itu berdasarkan bentuk fizikalnya

C. Kedua-duanya sisa kebun

D. Kedua-duanya sisa cecair

B13Q15 | Faham | 13.2

16. Pasangan manakah mengandungi satu sisa pepejal dan satu sisa cecair?

A. Kumbahan dan minyak masak terpakai

B. Kaca dan logam

C. Plastik dan perabot

D. Kertas dan minyak masak terpakai

B13Q16 | Faham | 13.2

17. Lampin pakai buang dikelaskan sebagai apa dalam senarai buku teks?

A. Sisa pepejal

B. Sisa kebun

C. Sisa cecair

D. Air bawah tanah

B13Q17 | Faham | 13.2

18. Apakah perbezaan utama kotak kertas lama dengan minyak masak terpakai dari segi bentuk?

A. Kedua-duanya cecair

B. Kotak cecair; minyak pepejal

C. Kotak pepejal; minyak cecair

D. Kedua-duanya bukan sisa rumah

B13Q18 | Faham | 13.2

19. Senarai rekaan: kertas, tin, minyak masak terpakai dan kumbahan. Berapakah jenis dalam senarai yang berbentuk cecair?

A. Dua

B. Tiga

C. Satu

D. Empat

B13Q19 | Aplikasi | 13.2

20. Kumpulan murid mahu membuat jadual sisa mengikut bentuk. Tajuk lajur manakah sesuai?

A. Boleh digunakan dan baharu

B. Pepejal dan cecair

C. Dapur dan ruang tamu

D. Organik dan bukan organik

B13Q20 | Aplikasi | 13.2

21. Sampah yang dibuang ke sungai menyebabkan pencemaran apa?

A. Air

B. Cahaya

C. Bunyi

D. Tanih sahaja

B13Q21 | Asas | 13.3

22. Pembakaran sisa domestik secara terbuka menjejaskan apa?

A. Kualiti udara

B. Pertambahan simpanan air bawah tanah

C. Kejernihan air sungai secara langsung sahaja

D. Kelancaran saliran secara langsung sahaja

B13Q22 | Asas | 13.3

23. Timbunan sisa menimbulkan keadaan tidak menyenangkan yang dapat dihidu. Apakah pencemaran ini?

A. Getaran

B. Bunyi

C. Bau

D. Cahaya

B13Q23 | Asas | 13.3

24. Antara haiwan manakah dikaitkan dengan sisa tidak terurus?

A. Rama-rama di taman bunga

B. Pepatung di kawasan air bersih

C. Lebah di kebun buah

D. Tikus

B13Q24 | Asas | 13.3

25. Mengapakah sisa di longkang boleh menyumbang kepada banjir kilat?

A. Sisa mengurangkan jumlah hujan

B. Sisa memindahkan air ke laut dengan cepat

C. Sisa menjadikan longkang lebih dalam

D. Sisa menyekat aliran air

B13Q25 | Faham | 13.3

26. Bagaimanakah pertambahan sisa mempengaruhi perbelanjaan PBT?

A. Kos kutipan tidak berkaitan jumlah sisa

B. Kos kutipan dan penyelenggaraan boleh meningkat

C. Perbelanjaan pelupusan tidak perlu lagi

D. Kos sentiasa turun apabila sisa bertambah

B13Q26 | Faham | 13.3

27. Yang manakah contoh kos pengurusan sisa dalam buku teks?

A. Kos membina papan arah pelancong

B. Kos mengecat dewan tanpa kaitan sisa

C. Kos mendapatkan buku baharu perpustakaan

D. Gaji pekerja pembersihan

B13Q27 | Faham | 13.3

28. Mengapakah pengurusan sisa yang lemah menjadi isu kesihatan?

A. Timbunan sisa sentiasa menghalang pembiakan perosak

B. Sisa tidak terurus melindungi makanan daripada perosak

C. Sisa boleh menggalakkan perosak dan penularan penyakit

D. Semua sisa tidak memberi kesan kepada kesihatan

B13Q28 | Faham | 13.3

29. Situasi rekaan: saliran dipenuhi plastik, kemudian hujan lebat. Kesan yang paling berkaitan ialah apa?

A. Aliran sentiasa lebih lancar apabila plastik bertambah

B. Hujan lebat menghapuskan semua halangan secara automatik

C. Longkang tersumbat tidak mempengaruhi aliran

D. Air terhalang lalu boleh melimpah

B13Q29 | Aplikasi | 13.3

30. Data rekaan untuk latihan: kerja kutipan bertambah dan lebih ramai pekerja diperlukan. Kesan yang ditunjukkan ialah apa?

A. Penurunan semua keperluan pekerja

B. Peningkatan kos penyelenggaraan

C. Pengurangan kos kutipan

D. Pengurangan beban penyelenggaraan

B13Q30 | Aplikasi | 13.3

31. Apakah maksud R bagi Reduce dalam amalan 3R?

A. Kurangkan

B. Bakar semula

C. Kitar semula

D. Guna semula

B13Q31 | Asas | 13.4

32. Buku masih baik didermakan kepada murid lain. Amalan manakah ditunjukkan?

A. Pembakaran terbuka

B. Guna semula

C. Kitar semula menjadi pulpa

D. Pembuangan tanpa kawalan

B13Q32 | Asas | 13.4

33. Kertas lama diproses menjadi kertas baharu. Amalan manakah ditunjukkan?

A. Pembuangan ke sungai

B. Kitar semula

C. Guna semula tanpa perubahan

D. Pembakaran terbuka

B13Q33 | Asas | 13.4

34. Apakah tujuan pendidikan alam sekitar di sekolah?

A. Menjadikan sampah tidak perlu diurus

B. Menghapuskan semua keperluan kutipan sisa

C. Menggantikan fungsi semua PBT

D. Membina kesedaran tentang penjagaan persekitaran

B13Q34 | Asas | 13.4

35. Mengapakah menolak beg plastik tambahan boleh mengurangkan sisa?

A. Kurang bahan digunakan dan akhirnya dibuang

B. Lebih banyak beg sekali guna menjamin kurang pembuangan

C. Setiap beg tambahan boleh dianggap tiada sisa

D. Pengurangan penggunaan menghapuskan semua sisa sedia ada

B13Q35 | Faham | 13.4

36. Apakah perbezaan guna semula dengan kitar semula?

A. Guna semula memerlukan bahan menjadi produk baharu dahulu

B. Kitar semula bermaksud memakai barang sama tanpa pemprosesan

C. Guna semula menggunakan barang lagi; kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang

D. Kedua-duanya bermaksud mengurangkan semua pembelian kepada sifar

B13Q36 | Faham | 13.4

37. Mengapakah penguatkuasaan dan kempen boleh digunakan bersama?

A. Penguatkuasaan mengawal tindakan, kempen meningkatkan kefahaman

B. Kedua-duanya hanya menukar warna tong

C. Kempen menggantikan semua peraturan

D. Penguatkuasaan merawat semua air secara langsung

B13Q37 | Faham | 13.4

38. Pernyataan manakah tepat tentang teknologi sisa kepada tenaga?

A. Ia sama dengan membakar sampah di halaman

B. Ia menghapuskan keperluan mengurangkan sisa

C. Ia menjamin semua sisa hilang tanpa pengurusan

D. Ia contoh pengurusan terkawal, bukan alasan membakar sampah terbuka

B13Q38 | Faham | 13.4

39. Sekolah rekaan mahu mengurangkan bekas sekali guna sebelum menjadi sampah. Tindakan manakah paling sesuai?

A. Menumpukan pembakaran terbuka selepas makan

B. Menambah bekas sekali guna untuk setiap hidangan

C. Menggalakkan penggunaan bekas sedia ada berulang kali

D. Mengumpul lebih banyak pembungkus tanpa mengurangkan penggunaan

B13Q39 | Aplikasi | 13.4

40. Penduduk rekaan tidak memahami pengasingan sisa walaupun kemudahan disediakan. Langkah tambahan paling sepadan ialah apa?

A. Menambah kemudahan tanpa memberi sebarang penerangan

B. Menutup maklumat pengasingan pada kemudahan

C. Pendidikan dan kempen tentang jenis serta pengurusan sisa

D. Membiarkan semua bahan dicampurkan tanpa pendidikan

B13Q40 | Aplikasi | 13.4

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 D**	**03 C**	**04 C**	**05 D**	**06 B**	**07 A**	**08 C**
09 B	**10 A**	**11 A**	**12 D**	**13 C**	**14 B**	**15 B**	**16 D**
17 A	**18 C**	**19 A**	**20 B**	**21 A**	**22 A**	**23 C**	**24 D**
25 D	**26 B**	**27 D**	**28 C**	**29 D**	**30 B**	**31 A**	**32 B**
33 B	**34 D**	**35 A**	**36 C**	**37 A**	**38 D**	**39 C**	**40 C**

01. B | Organik dan bukan organik

Bab ini mengelaskan bahan sisa sebagai organik dan bukan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

02. D | Sisa makanan

Sisa makanan ialah contoh bahan organik dalam pengelasan buku teks.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

03. C | Kaca

Kaca dikelaskan sebagai bahan bukan organik dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

04. C | Haiwan dan tumbuhan

Bahan organik yang dibincangkan berasal daripada sumber haiwan atau tumbuhan.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

05. D | Kedua-duanya bahan organik daripada sumber hidupan

Daun dan sisa makanan tergolong dalam kumpulan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

06. B | Bahan organik

Kertas disenaraikan bersama bahan organik kerana sumber tumbuhannya.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

07. A | Sukar diuraikan

Bab ini menerangkan bahan bukan organik sebagai sukar diuraikan.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

08. C | Tin dan kaca

Tin dan kaca ialah bahan bukan organik dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

09. B | A organik; B bukan organik

Daun dan kertas ialah organik; tin dan kaca bukan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

10. A | Pepejal menerangkan bentuk; organik menerangkan kategori bahan

Bentuk pepejal atau cecair tidak sama dengan kategori organik atau bukan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

11. A | Perumahan

Buku teks menerangkan sisa domestik sebagai sisa dari kawasan perumahan.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

12. D | Minyak masak terpakai

Minyak masak terpakai ialah contoh sisa cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

13. C | Kumbahan

Kumbahan disenaraikan sebagai sisa cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

14. B | Perabot terbuang

Perabot ialah contoh sisa pepejal dari rumah.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

15. B | Pengelasan itu berdasarkan bentuk fizikalnya

Plastik dan logam ialah contoh pepejal walaupun jenis bahannya berbeza.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

16. D | Kertas dan minyak masak terpakai

Kertas ialah pepejal; minyak masak terpakai ialah cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

17. A | Sisa pepejal

Lampin pakai buang disenaraikan sebagai sisa pepejal.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

18. C | Kotak pepejal; minyak cecair

Kotak ialah pepejal dan minyak masak terpakai cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

19. A | Dua

Minyak masak terpakai dan kumbahan ialah dua contoh cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

20. B | Pepejal dan cecair

Bentuk sisa dalam bab ini dibezakan sebagai pepejal atau cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

21. A | Air

Sampah dalam sungai menjejaskan kualiti air.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

22. A | Kualiti udara

Pembakaran sisa boleh mencemarkan udara.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

23. C | Bau

Sisa yang tidak diurus boleh menghasilkan bau tidak menyenangkan.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

24. D | Tikus

Tikus ialah antara haiwan yang dikaitkan dengan kawasan sisa tidak terurus.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

25. D | Sisa menyekat aliran air

Air sukar mengalir apabila saliran tersumbat oleh sisa.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

26. B | Kos kutipan dan penyelenggaraan boleh meningkat

Lebih banyak sisa memerlukan pengangkutan, pembersihan dan pelupusan.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

27. D | Gaji pekerja pembersihan

Gaji pekerja pembersihan ialah antara kos penyelenggaraan.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

28. C | Sisa boleh menggalakkan perosak dan penularan penyakit

Sisa tidak terurus boleh menggalakkan perosak dan meningkatkan risiko penyakit.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

29. D | Air terhalang lalu boleh melimpah

Sisa menghalang aliran ketika air hujan bertambah, lalu menyumbang kepada banjir kilat.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

30. B | Peningkatan kos penyelenggaraan

Beban kutipan dan tenaga kerja tambahan meningkatkan kos pengurusan.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

31. A | Kurangkan

Reduce bermaksud mengurangkan penggunaan yang menghasilkan sisa.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

32. B | Guna semula

Buku mengekalkan fungsinya untuk pengguna baharu.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

33. B | Kitar semula

Pemprosesan kertas lama menjadi produk baharu ialah kitar semula.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

34. D | Membina kesedaran tentang penjagaan persekitaran

Pendidikan awal membantu murid memahami pengurusan dan kesan sisa.

Buku teks KPM hlm. 151 | Rujukan 5.2.4

35. A | Kurang bahan digunakan dan akhirnya dibuang

Mengurangkan penggunaan mengurangkan bahan yang berpotensi menjadi sisa.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

36. C | Guna semula menggunakan barang lagi; kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang

Guna semula mengekalkan penggunaan barang, sementara kitar semula menghasilkan produk baharu.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

37. A | Penguatkuasaan mengawal tindakan, kempen meningkatkan kefahaman

Kawalan tindakan dan pendidikan masyarakat menangani aspek berbeza masalah sisa.

Buku teks KPM hlm. 151 | Rujukan 5.2.4

38. D | Ia contoh pengurusan terkawal, bukan alasan membakar sampah terbuka

Teknologi pengurusan tidak sama dengan pembakaran terbuka yang mencemarkan udara.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

39. C | Menggalakkan penggunaan bekas sedia ada berulang kali

Bekas yang digunakan berulang kali mengurangkan keperluan bekas sekali guna.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

40. C | Pendidikan dan kempen tentang jenis serta pengurusan sisa

Pendidikan dan kempen membantu masyarakat memahami serta menggunakan kemudahan dengan betul.

Buku teks KPM hlm. 151 | Rujukan 5.2.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 14 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Panduan Kerja Lapangan

Nota, contoh dan 40 objektif

Rancang kajian Geografi secara teratur, gunakan bukti dengan jujur dan bina laporan yang jelas. Semua data latihan dalam modul ini ialah rekaan, bukan hasil kajian sebenar murid.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 156-164 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Kerja lapangan: dari soalan ke bukti

1. Isu / tajuk
Pilih bersama guru.

2. Objektif
Nyatakan tujuan kajian.

3. Kaedah
Pilih cara mengumpul bukti.

4. Data
Rekod, kumpul dan analisis.

5. Laporan
Rumus berdasarkan bukti.

Keaslian
Jangan reka hasil kajian.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Urutan asas kerja lapangan. Pelaksanaan sebenar, kebenaran dan penilaian perlu mengikut bimbingan guru.

Nota dan contoh berlangkah

14.1 Pemilihan Isu atau Tajuk

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Kerja lapangan menghubungkan pembelajaran Geografi dengan keadaan di persekitaran. Pilih isu daripada topik Tingkatan 1, kenal pasti kawasan dan tentukan skop yang mampu dikaji. Pemilihan dibuat dengan bimbingan guru. Tajuk yang jelas menyatakan perkara yang dikaji serta lokasi supaya kerja yang dirancang tidak terlalu luas atau terkeluar daripada tujuan.

• Pilih isu yang berkaitan dengan kandungan Geografi Tingkatan 1.

• Kenal pasti masalah atau perkara yang ingin difahami.

• Nyatakan lokasi dan ruang kajian.

• Sesuaikan tajuk dengan kemampuan, masa dan bimbingan guru.

• Pertimbangkan manfaat atau kesan kajian kepada pemahaman isu.

Contoh berlangkah: Kecilkan cadangan rekaan "sisa di semua tempat" menjadi tajuk yang boleh dirancang.

1. Pilih isu yang telah dipelajari, iaitu sisa domestik.

2. Hadkan kawasan kepada satu kawasan perumahan yang sesuai.

3. Semak cadangan skop dengan guru sebelum kerja sebenar.

Jawapan: Cadangan tajuk: Pengurusan Sisa Domestik di Kawasan Perumahan Seri Ilmu. Nama kawasan ini rekaan untuk latihan.

Elak silap: Tajuk seluruh negara mungkin terlalu luas untuk kerja lapangan kecil seorang murid.

Cuba: Apakah dua unsur yang membantu menjadikan tajuk lebih khusus?

Isu yang dikaji dan lokasi kajian.

14.2 Penentuan Objektif

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Objektif menerangkan tujuan kajian dan membantu memilih maklumat yang perlu dikumpulkan. Gunakan kata kerja yang jelas seperti mengenal pasti, mengkaji dan mencadangkan. Setiap objektif mesti berkaitan dengan tajuk serta mampu dijawab melalui kaedah yang dirancang. Objektif bukan hasil yang telah diperoleh dan tidak boleh menjanjikan kesimpulan sebelum data dikumpulkan.

• Mengenal pasti sesuai untuk jenis, ciri atau contoh.

• Mengkaji sesuai untuk meneliti isu dan kesannya.

• Mencadangkan sesuai untuk mengemukakan langkah berdasarkan kajian.

• Objektif perlu sepadan dengan tajuk serta kawasan.

• Maklumat yang dikumpulkan perlu membantu menjawab objektif.

Contoh berlangkah: Bina objektif untuk cadangan rekaan kajian sisa domestik.

1. Tentukan perkara pertama yang ingin dikenal pasti.

2. Tentukan kesan yang ingin dikaji.

3. Rancang cadangan berdasarkan isu tersebut.

Jawapan: Mengenal pasti jenis sisa domestik; mengkaji kesan pembuangannya; mencadangkan langkah mengurangkan kesannya di kawasan kajian rekaan.

Elak silap: Jangan menetapkan kesimpulan pasti sebagai objektif sebelum bukti diperoleh.

Cuba: Kata kerja manakah sesuai bagi objektif tentang langkah mengurangkan sisa?

Mencadangkan.

14.3 Penentuan Kaedah Kajian

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

Kaedah dipilih mengikut jenis maklumat yang diperlukan. Pemerhatian meneliti keadaan yang dapat dilihat, temu bual mendapatkan maklumat secara lisan dan soal selidik menggunakan borang yang diedarkan. Rujukan pula menggunakan sumber seperti buku atau bahan digital. Sediakan perkara yang hendak dicatat atau ditanya terlebih dahulu supaya pengumpulan maklumat lebih teratur.

• Pemerhatian merekod keadaan berkaitan isu di kawasan kajian.

• Temu bual melibatkan soal jawab secara lisan.

• Borang temu bual membantu menyediakan soalan lebih awal.

• Soal selidik menggunakan borang untuk mendapatkan jawapan responden.

• Rujukan menggunakan buku, pusat sumber, laman web atau bahan lain yang relevan.

Contoh berlangkah: Pilih kaedah bagi keadaan saliran dan pandangan penduduk dalam pelan rekaan.

1. Kenal pasti keadaan fizikal yang boleh dilihat.

2. Pilih pemerhatian untuk mencatat keadaan saliran.

3. Pilih temu bual atau soal selidik untuk pandangan penduduk.

Jawapan: Pemerhatian sesuai bagi keadaan saliran; temu bual atau soal selidik sesuai bagi pandangan penduduk.

Elak silap: Jawapan temu bual tidak boleh dilabel sebagai sesuatu yang diperhatikan sendiri.

Cuba: Kaedah manakah menggunakan borang yang diedarkan kepada responden?

Soal selidik.

14.4 Merekod, Mengumpul dan Menganalisis Data

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

Maklumat yang dikumpulkan perlu direkod dengan teratur sebelum dianalisis. Jadual membantu menyusun kategori serta bilangan supaya perbandingan lebih jelas. Semak catatan asal, kekalkan maklumat yang benar dan nyatakan maksud setiap angka. Gambar atau borang boleh menyokong dapatan. Dalam latihan ini, semua angka diberi label data rekaan untuk latihan dan bukan bukti lapangan sebenar.

• Rekod maklumat daripada kaedah yang digunakan.

• Susun kategori dan bilangan dalam jadual yang jelas.

• Nyatakan sama ada angka ialah bilangan responden, barang atau ukuran lain.

• Bandingkan nilai tertinggi, terendah atau perbezaannya mengikut data.

• Gunakan gambar dan borang berkaitan sebagai bukti sokongan sebenar apabila kajian dilaksanakan.

• Jangan menambah jawapan yang tidak diperoleh untuk mencukupkan jadual.

Contoh berlangkah: Data rekaan untuk latihan: kertas 8 item dan tin 5 item. Tulis perbandingan.

1. Semak unit, iaitu bilangan item.

2. Bandingkan 8 dengan 5.

3. Hitung beza 8 tolak 5 dan hadkan kesimpulan kepada data latihan.

Jawapan: Dalam data rekaan ini, kertas lebih banyak daripada tin sebanyak 3 item.

Elak silap: Bilangan responden yang menyebut sesuatu isu tidak semestinya jumlah kejadian isu itu.

Cuba: Data rekaan: pilihan A 7 responden, pilihan B 4. Berapakah beza?

Tiga responden.

14.5 Merumus dan Menulis Laporan

Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

Rumusan menyatukan dapatan utama selepas maklumat dianalisis. Laporan pula menyusun tujuan, kawasan, kaedah, hasil dan rujukan supaya pembaca memahami proses kajian. Sediakan jadual perancangan dari penerimaan tugasan hingga penghantaran. Guru menilai proses serta laporan. Penulisan mesti jujur tentang kerja yang dilakukan dan menyatakan sumber bagi bahan yang dipetik.

• Format buku teks merangkumi penghargaan, pendahuluan, objektif, kawasan, kaedah, hasil, rumusan dan rujukan.

• Rumusan perlu berasaskan hasil yang dianalisis.

• Rujukan menyatakan sumber maklumat atau bahan yang digunakan.

• Jadual perancangan membantu menyusun kerja hingga tarikh penghantaran.

• Kerja sebenar dilaksanakan mengikut bimbingan guru dan urusan kebenaran sekolah.

• Data rekaan latihan tidak boleh diakui sebagai pemerhatian lapangan sebenar.

Contoh berlangkah: Murid belum turun ke lapangan tetapi menggunakan data latihan. Bagaimanakah laporan latihan dilabel?

1. Nyatakan bahawa dokumen ialah latihan.

2. Label jadual sebagai data rekaan untuk latihan.

3. Elakkan dakwaan temu bual atau pemerhatian telah dibuat.

Jawapan: Tulis "Laporan latihan berdasarkan data rekaan; bukan hasil kerja lapangan sebenar."

Elak silap: Menyalin laporan dan mengakuinya sebagai kajian sendiri bertentangan dengan keaslian kerja.

Cuba: Bahagian manakah menyenaraikan sumber yang digunakan?

Rujukan.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah ciri utama kerja lapangan Geografi?

A. Meneka data tanpa rujukan

B. Kajian berkaitan keadaan atau bahan di persekitaran secara langsung

C. Hafalan tajuk tanpa melihat isu

D. Menyalin jawapan orang lain sahaja

B14Q01 | Asas | 14.1

02. Tajuk kerja lapangan Tingkatan 1 sepatutnya berkaitan dengan apa?

A. Sebarang tajuk tanpa kaitan pelajaran

B. Keputusan yang direka dahulu

C. Senarai markah mata pelajaran lain

D. Topik Geografi yang telah dipelajari

B14Q02 | Asas | 14.1

03. Siapakah yang membimbing murid memilih tajuk yang sesuai?

A. Guru mata pelajaran

B. Penulis buku rujukan secara langsung

C. Responden yang dipilih untuk soal selidik

D. Kumpulan pembaca laporan sahaja

B14Q03 | Asas | 14.1

04. Selain isu, apakah unsur yang perlu ditentukan pada peringkat awal?

A. Kesimpulan yang pasti tanpa data

B. Lokasi dan ruang kajian

C. Bilangan gambar yang disalin tanpa sumber

D. Jawapan semua responden lebih awal

B14Q04 | Asas | 14.1

05. Mengapakah tajuk yang terlalu luas perlu dikecilkan?

A. Supaya kajian sesuai dengan kemampuan dan skop kerja

B. Supaya semua topik boleh diabaikan

C. Supaya data boleh diteka

D. Supaya objektif tidak lagi diperlukan

B14Q05 | Faham | 14.1

06. Tajuk manakah paling jelas tentang isu dan lokasi rekaan?

A. Kajian Saya

B. Semua Perkara Menarik

C. Sisa Domestik di Taman Ilmu

D. Masalah di Mana-mana

B14Q06 | Faham | 14.1

07. Mengapakah masalah setempat sesuai dipertimbangkan sebagai tajuk?

A. Masalah setempat tidak memerlukan bukti

B. Kajian setempat melarang penggunaan rujukan

C. Semua masalah mempunyai jawapan sama

D. Masalah boleh dihubungkan dengan topik dan kawasan yang dapat dikaji

B14Q07 | Faham | 14.1

08. Pelan rekaan asal ialah "semua sumber air di dunia". Pembaikan manakah paling sesuai bagi kerja kecil murid?

A. Kekalkan tajuk tetapi reka semua jawapan

B. Hadkan kepada sumber air di satu kawasan yang dipersetujui guru

C. Buang lokasi supaya skop tidak diketahui

D. Tambah semua negara dan semua lautan

B14Q08 | Aplikasi | 14.1

09. Apakah fungsi objektif kajian?

A. Mengucapkan terima kasih kepada pihak membantu

B. Mempersembahkan semua data terkumpul

C. Menyenaraikan semua sumber rujukan

D. Menerangkan tujuan kajian

B14Q09 | Asas | 14.2

10. Objektif kajian sesuai dimulakan dengan apa?

A. Senarai rujukan sahaja

B. Rumusan akhir tanpa kata kerja tujuan

C. Kata kerja yang jelas

D. Ucapan penghargaan sahaja

B14Q10 | Asas | 14.2

11. Kata kerja manakah sesuai bagi tujuan memberi langkah penyelesaian?

A. Merekod

B. Mengumpulkan

C. Mengenal pasti

D. Mencadangkan

B14Q11 | Asas | 14.2

12. Objektif "mengenal pasti jenis sisa domestik" memerlukan maklumat tentang apa?

A. Nama bahan rujukan sahaja

B. Jenis sisa di kawasan kajian

C. Kaedah menyusun penghargaan sahaja

D. Tarikh akhir penghantaran sahaja

B14Q12 | Faham | 14.2

13. Mengapakah objektif perlu sepadan dengan tajuk?

A. Supaya data dan kaedah tertumpu pada isu yang sama

B. Supaya semua jawapan mesti serupa

C. Supaya semua sumber boleh diabaikan

D. Supaya dapatan tidak perlu dianalisis

B14Q13 | Faham | 14.2

14. Objektif manakah paling sesuai bagi kajian kesan sisa di perumahan rekaan?

A. Menyalin keputusan kawasan lain tanpa semakan

B. Membuktikan semua penduduk bersalah sebelum kajian

C. Mengkaji kesan pembuangan sisa domestik di kawasan tersebut

D. Menentukan semua sungai dunia tercemar

B14Q14 | Faham | 14.2

15. Mengapakah "semua penduduk pasti membuang sampah" tidak sesuai dijadikan kesimpulan awal?

A. Dakwaan itu belum disokong data kajian

B. Sisa tidak boleh diperhatikan

C. Objektif tidak boleh menggunakan kata kerja

D. Semua kajian melarang perbandingan

B14Q15 | Faham | 14.2

16. Pelan rekaan mahu mengenal jenis sisa dan mengemukakan langkah. Pasangan objektif manakah sepadan?

A. Menghapuskan data dan menulis kesimpulan dahulu

B. Mengenal pasti jenis sisa dan mencadangkan pengurusan yang sesuai

C. Mengira markah murid dan meneka warna rumah

D. Menyalin peta dunia dan menetapkan jawapan temu bual

B14Q16 | Aplikasi | 14.2

17. Kaedah manakah mencatat keadaan yang dilihat di kawasan kajian?

A. Temu bual

B. Soal selidik

C. Pemerhatian

D. Rujukan

B14Q17 | Asas | 14.3

18. Kaedah manakah menggunakan soal jawab secara lisan?

A. Rujukan

B. Soal selidik bertulis

C. Pemerhatian

D. Temu bual

B14Q18 | Asas | 14.3

19. Kaedah manakah mengedarkan borang kepada responden?

A. Temu bual lisan sahaja

B. Rujukan

C. Soal selidik

D. Pemerhatian tanpa borang responden

B14Q19 | Asas | 14.3

20. Membaca buku dan laman web berkaitan ialah kaedah apa?

A. Soal selidik

B. Pemerhatian langsung

C. Rujukan

D. Temu bual

B14Q20 | Faham | 14.3

21. Mengapakah soalan temu bual perlu disediakan lebih awal?

A. Supaya jawapan responden boleh ditetapkan

B. Supaya sumber tidak perlu dicatat

C. Supaya perbualan tidak perlu berlaku

D. Supaya maklumat yang ditanya berkaitan dan teratur

B14Q21 | Faham | 14.3

22. Murid mahu mengetahui pendapat penduduk. Apakah batas pemerhatian sahaja?

A. Pemerhatian hanya boleh dilakukan melalui buku

B. Pemerhatian menggantikan semua borang

C. Pemerhatian membuktikan setiap pendapat tanpa bertanya

D. Pemerhatian tidak terus memberikan semua pendapat mereka

B14Q22 | Faham | 14.3

23. Pelan rekaan memerlukan keadaan longkang serta pendapat penduduk. Gabungan manakah sesuai?

A. Penghargaan dan tajuk sahaja

B. Rumusan sebelum data

C. Menyalin dan meneka

D. Pemerhatian dan temu bual

B14Q23 | Aplikasi | 14.3

24. Seorang murid mendapat maklumat daripada buku. Bagaimanakah maklumat itu patut dilabel?

A. Sebagai jawapan temu bual yang tidak berlaku

B. Sebagai maklumat rujukan dengan sumber dicatat

C. Sebagai data baharu tanpa sumber

D. Sebagai pemerhatian sendiri walaupun tidak dibuat

B14Q24 | Aplikasi | 14.3

25. Apakah bentuk yang biasa digunakan untuk menyusun kategori dan bilangan data?

A. Jadual

B. Perenggan penghargaan

C. Surat makluman

D. Senarai objektif tanpa bilangan

B14Q25 | Asas | 14.4

26. Mengapakah tajuk jadual diperlukan?

A. Menjelaskan perkara yang dipersembahkan

B. Menentukan kesimpulan tanpa analisis

C. Menggantikan semua angka

D. Menjamin semua responden setuju

B14Q26 | Asas | 14.4

27. Apakah bukti yang boleh menyokong hasil pemerhatian sebenar?

A. Gambar berkaitan dan borang yang digunakan

B. Gambar kawasan lain tanpa penjelasan

C. Nombor rawak tanpa kategori

D. Jawapan tambahan yang direka

B14Q27 | Asas | 14.4

28. Jadual berlabel “bilangan responden” bermaksud angka menunjukkan apa?

A. Bilangan kejadian yang pasti berlaku

B. Luas kawasan dalam hektar

C. Bilangan orang yang memberikan jawapan berkaitan

D. Berat sisa dalam kilogram

B14Q28 | Faham | 14.4

29. Data rekaan untuk latihan: A 9 responden, B 5, C 2. Kategori manakah tertinggi?

A. Ketiga-tiganya sama

B. A

C. B

D. C

B14Q29 | Faham | 14.4

30. Data rekaan untuk latihan: kertas 6 item dan tin 4 item. Apakah jumlah item?

A. 24

B. 2

C. 10

D. 6

B14Q30 | Faham | 14.4

31. Data rekaan untuk latihan: 8 responden menyebut sampah, 3 menyebut sisa kebun. Berapakah beza bilangan responden?

A. 5 responden

B. 8 kejadian

C. 24 responden

D. 11 responden

B14Q31 | Aplikasi | 14.4

32. Murid belum menerima tiga borang soal selidik. Apakah tindakan paling tepat?

A. Isi jawapan rawak supaya jadual penuh

B. Catat borang belum diterima tanpa mereka jawapannya

C. Laporkan tiga borang itu sebagai temu bual

D. Anggap semua jawapan sama dengan borang pertama

B14Q32 | Aplikasi | 14.4

33. Rumusan kajian perlu berdasarkan apa?

A. Data dan maklumat yang telah dianalisis

B. Tajuk laporan orang lain

C. Andaian sebelum kajian

D. Jawapan yang direka untuk menyenangkan pembaca

B14Q33 | Asas | 14.5

34. Bahagian manakah menyenaraikan sumber yang digunakan?

A. Kawasan kajian sahaja

B. Objektif sahaja

C. Penghargaan sahaja

D. Rujukan

B14Q34 | Asas | 14.5

35. Siapakah yang mentaksir laporan kerja lapangan murid?

A. Responden yang menjawab soal selidik

B. Guru mata pelajaran

C. Penulis bahan rujukan

D. Pembaca luar secara automatik

B14Q35 | Asas | 14.5

36. Apakah fungsi jadual perancangan kerja?

A. Menggantikan data sebenar

B. Menentukan semua jawapan responden

C. Membolehkan rujukan dibuang

D. Menyusun tugasan sehingga tarikh penghantaran

B14Q36 | Faham | 14.5

37. Urutan manakah paling sesuai?

A. Kumpul dan analisis maklumat, kemudian rumuskan

B. Hantar laporan sebelum memilih tajuk

C. Rumus dahulu, kemudian reka maklumat

D. Salin rumusan, kemudian buang borang

B14Q37 | Faham | 14.5

38. Mengapakah sumber gambar yang dipetik perlu dinyatakan?

A. Supaya gambar diakui sebagai foto sendiri

B. Supaya sumber sebenar disembunyikan

C. Untuk menunjukkan asal bahan dan menjaga keaslian penulisan

D. Supaya semua gambar dianggap data lapangan

B14Q38 | Faham | 14.5

39. Murid menggunakan data rekaan latihan tanpa melakukan kajian. Label manakah jujur?

A. Laporan rasmi PBT tanpa sumber

B. Laporan latihan berdasarkan data rekaan, bukan kajian sebenar

C. Pemerhatian lapangan yang telah disahkan

D. Hasil temu bual sebenar dengan semua penduduk

B14Q39 | Aplikasi | 14.5

40. Pelan rekaan belum mendapat bimbingan dan urusan kebenaran sekolah. Langkah seterusnya yang sesuai ialah apa?

A. Tulis pengesahan guru sendiri

B. Tandatangani surat bagi pihak penjaga

C. Semak perancangan dengan guru dan ikut urusan sekolah sebelum kajian sebenar

D. Dakwa lawatan sudah berlaku

B14Q40 | Aplikasi | 14.5

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 D**	**03 A**	**04 B**	**05 A**	**06 C**	**07 D**	**08 B**
09 D	**10 C**	**11 D**	**12 B**	**13 A**	**14 C**	**15 A**	**16 B**
17 C	**18 D**	**19 C**	**20 C**	**21 D**	**22 D**	**23 D**	**24 B**
25 A	**26 A**	**27 A**	**28 C**	**29 B**	**30 C**	**31 A**	**32 B**
33 A	**34 D**	**35 B**	**36 D**	**37 A**	**38 C**	**39 B**	**40 C**

01. B | Kajian berkaitan keadaan atau bahan di persekitaran secara langsung

Kerja lapangan melibatkan kajian terhadap keadaan atau objek yang dikaji.

Buku teks KPM hlm. 156 | Rujukan KL

02. D | Topik Geografi yang telah dipelajari

Buku teks meminta pemilihan tajuk yang berkaitan dengan topik Tingkatan 1.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

03. A | Guru mata pelajaran

Pemilihan tajuk dibuat mengikut kemampuan dengan bimbingan guru.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

04. B | Lokasi dan ruang kajian

Lokasi dan ruang menjelaskan kawasan yang hendak dikaji.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

05. A | Supaya kajian sesuai dengan kemampuan dan skop kerja

Skop munasabah membantu murid merancang kajian yang dapat dilaksanakan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

06. C | Sisa Domestik di Taman Ilmu

Tajuk itu menyatakan sisa domestik serta lokasi kajian rekaan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

07. D | Masalah boleh dihubungkan dengan topik dan kawasan yang dapat dikaji

Isu setempat boleh memberi fokus yang berkaitan dengan pembelajaran dan kemampuan murid.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

08. B | Hadkan kepada sumber air di satu kawasan yang dipersetujui guru

Skop yang terhad dan dibimbing lebih sesuai untuk perancangan kerja lapangan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

09. D | Menerangkan tujuan kajian

Objektif menyatakan perkara yang ingin dicapai atau dikaji.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

10. C | Kata kerja yang jelas

Buku teks mencadangkan kata kerja seperti mengenal pasti, mengkaji dan mencadangkan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

11. D | Mencadangkan

Mencadangkan sesuai untuk menyatakan langkah yang munasabah.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

12. B | Jenis sisa di kawasan kajian

Senarai jenis sisa secara langsung membantu objektif tersebut.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

13. A | Supaya data dan kaedah tertumpu pada isu yang sama

Kesepadanan memastikan kerja berkaitan dengan persoalan kajian.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

14. C | Mengkaji kesan pembuangan sisa domestik di kawasan tersebut

Objektif itu meneliti kesan yang berkaitan dengan tajuk dan kawasan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

15. A | Dakwaan itu belum disokong data kajian

Kesimpulan mesti berasaskan maklumat, bukan anggapan awal.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

16. B | Mengenal pasti jenis sisa dan mencadangkan pengurusan yang sesuai

Kedua-dua objektif menjawab jenis sisa dan cadangan langkah yang diminta.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

17. C | Pemerhatian

Pemerhatian mengumpulkan maklumat tentang keadaan yang dapat dilihat.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

18. D | Temu bual

Temu bual melibatkan pertemuan dan soal jawab secara lisan.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

19. C | Soal selidik

Soal selidik mengumpul maklumat melalui borang.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

20. C | Rujukan

Kaedah rujukan menggunakan buku, laman web dan bahan berkaitan.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

21. D | Supaya maklumat yang ditanya berkaitan dan teratur

Borang temu bual memastikan perkara berkaitan tajuk dapat ditanya.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

22. D | Pemerhatian tidak terus memberikan semua pendapat mereka

Pendapat perlu diperoleh melalui cara seperti temu bual atau soal selidik.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

23. D | Pemerhatian dan temu bual

Pemerhatian mencatat keadaan; temu bual mendapatkan pendapat.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

24. B | Sebagai maklumat rujukan dengan sumber dicatat

Bahan daripada buku ialah rujukan, bukan pemerhatian atau temu bual sendiri.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

25. A | Jadual

Jadual memudahkan data disusun dan dibandingkan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

26. A | Menjelaskan perkara yang dipersembahkan

Tajuk memberi konteks kepada kandungan jadual.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

27. A | Gambar berkaitan dan borang yang digunakan

Gambar dan borang berkaitan boleh menyokong maklumat kajian.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

28. C | Bilangan orang yang memberikan jawapan berkaitan

Responden ialah orang yang memberikan maklumat atau jawapan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

29. B | A

Sembilan ialah nilai tertinggi dalam jadual rekaan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

30. C | 10

6 + 4 = 10 item dalam data latihan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

31. A | 5 responden

8 − 3 = 5 responden; unitnya bukan kejadian.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

32. B | Catat borang belum diterima tanpa mereka jawapannya

Maklumat yang belum diperoleh tidak boleh direka sebagai data sebenar.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

33. A | Data dan maklumat yang telah dianalisis

Rumusan menyatukan dapatan yang disokong maklumat kajian.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

34. D | Rujukan

Bahagian rujukan menyenaraikan bahan yang digunakan.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

35. B | Guru mata pelajaran

Buku teks menyatakan laporan ditaksir oleh guru mata pelajaran.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

36. D | Menyusun tugasan sehingga tarikh penghantaran

Jadual membantu mengatur proses dari menerima tugasan hingga menghantar laporan.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

37. A | Kumpul dan analisis maklumat, kemudian rumuskan

Maklumat perlu diperoleh dan dianalisis sebelum rumusan dibina.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

38. C | Untuk menunjukkan asal bahan dan menjaga keaslian penulisan

Perakuan keaslian memerlukan sumber bagi bahan yang digunakan daripada pihak lain.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

39. B | Laporan latihan berdasarkan data rekaan, bukan kajian sebenar

Data latihan tidak boleh dilabel sebagai pemerhatian atau temu bual yang tidak berlaku.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

40. C | Semak perancangan dengan guru dan ikut urusan sekolah sebelum kajian sebenar

Bimbingan guru dan urusan kebenaran merupakan sebahagian perancangan kerja sebenar.

Buku teks KPM hlm. 162 | Rujukan KL

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.